

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

TIHANA KOPRIČANEC

**RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE
PRORAČUNA JEDINICA LOKALNE
SAMOUPRAVE NA PRIMJERU OPĆINE MOLVE**

Diplomski rad

Pula, 2022.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

TIHANA KOPRIČANEC

**RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE
PRORAČUNA JEDINICA LOKALNE
SAMOUPRAVE NA PRIMJERU OPĆINE MOLVE**

Diplomski rad

JMBAG: 0303059052, redoviti student

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacije

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentor: izv.prof.dr.sc. Ksenija Černe

Pula, rujan 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Tihana Kopričanec, kandidat za magistra ekonomije/poslovne ekonomije ovime izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Tihana Kopričanec dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom “Računovodstveno praćenje proračuna jedinica lokalne samouprave na primjeru Općine Molve” koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Predmet istraživanja	1
1.2. Cilj istraživanja	2
1.3. Metode istraživanja	2
1.4. Struktura rada	3
2. Pojam i obilježja lokalne samouprave	4
2.1. Zakonodavni okvir	4
2.2. Međunarodni ugovori kao temelj razvoja lokalne samouprave	7
2.2.1. Svjetska deklaracija o lokalnoj samoupravi	7
2.2.2. Europska povelja o lokalnoj samoupravi	7
2.3. Djelokrug jedinica lokalne samouprave	10
2.4. Financiranje jedinica lokalne samouprave	13
2.4.1. Fiskalna autonomija i fiskalna decentralizacija kao preduvjet uspješnog funkcioniranja jedinica lokalne samouprave	14
2.4.1.1. Fiskalna autonomija	14
2.4.1.2. Fiskalna decentralizacija	15
2.4.2. Izvori financiranja jedinica lokalne samouprave	16
2.4.2.1. Porezni prihodi	18
2.4.2.2. Neporezni prihodi	21
2.4.2.3. Kapitalni prihodi	23
2.4.2.4. Pomoći	23
3. Proračun jedinica lokalne samouprave	24
3.1. Funkcije proračuna i proračunska načela	26
3.2. Sadržaj proračuna jedinica lokalne samouprave i proračunske klasifikacija	28
3.2.1. Proračunske klasifikacije	29
3.2.2. Sadržaj proračuna	33
3.2.2.1. Opći dio proračuna	33
3.2.2.1.1. Račun prihoda i rashoda	33
3.2.2.1.2. Račun financiranja	36
3.2.2.2. Posebni dio proračuna	37
3.2.2.3. Plan razvojnih programa	38
4. Proračunsko računovodstvo	39
4.1. Temeljna polazišta i načela primjene proračunskog računovodstva	39

4.2. Iskazivanje proračunskih sredstava primjenom načela proračunskog računovodstva	43
4.2.1. Iskazivanje prihoda i rashoda	43
4.2.2. Iskazivanje primitaka i izdataka	48
4.2.3. Utvrđivanje rezultata poslovanja	50
5. Računovodstveno praćenje proračuna i evidentiranje poslovnih događaja na primjeru proračunskog korisnika Općine Molve	54
5.1. Kretanje i struktura ukupnih prihoda i rashoda Općine Molve	55
5.1. Računovodstveno evidentiranje poslovnih događaja na primjeru Općine Molve	61
5.1.1. Evidentiranje prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine	62
5.1.2. Evidentiranje rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine	64
5.1.3. Evidentiranje financijskih primitaka i izdataka	65
5.1.4. Utvrđivanje rezultata poslovanja	66
6. Zaključak	69
Popis literature.....	71
Popis slika	74
Popis grafikona.....	74
Popis shema knjiženja	75
Popis tablica	75
Popis priloga.....	76
Sažetak.....	82
Summary	83

1. Uvod

Poslovanje jedinica lokalne samouprave, kao i cjelokupni samoupravi sustav predstavljaju vrlo složen sustav. Jedinice lokalne samouprave, kao manje teritorijalne organizacije predstavljaju temelj stvaranja kvalitetnog života na određenom geografskom području gdje se jamči vladavina osobne slobode, građanske jednakosti i društvene pravednosti. Lokalna samouprava predstavljala vladavinu najbližu građanima u kojoj je cilj da se aktivnostima omogući postizanje učinkovitije i djelotvornije zadovoljenje ljudskih potreba i interesa.

Kako bi se navedeno postiglo javlja se potreba za prikupljanjem prihoda koji su neophodni za postizanje glavnog cilja, a to zadovoljenja javnih potreba stanovništva. Sposobnost zadovoljenja potreba ogleda se u ekonomskoj snazi lokalnih jedinica gdje unapređenje i razvoj sustava mogu potaknuti učinkovitost i racionalnost ulaganja u jačanje ekonomske snage. S druge strane sposobnost zadovoljenja ogleda se i u mogućnosti racionalne raspodjele proračunskih sredstava te stvaranja onoliko javne potrošnje koliko je raspoloživih prihoda, a da se pritom zadovolje sve javne potrebe.

Sve navedeno zahtijeva da se praćenje i kontrola proračunskih sredstava vrši u skladu sa zakonima i propisima te da računovodstveno praćenje i evidentiranje omoguće istinit i pouzdan prikaz učinkovitosti poslovanja jedinica lokalne samouprave.

1.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja rada temelji se na funkcioniranju i računovodstvenom praćenju poslovanja jedinica lokalne samouprave kao proračunskih korisnika. Pod funkcioniranjem razumijeva se cjelokupni proces koji je potreban kako bi jedinice lokalne samouprave bile u mogućnosti izvršavati svoju glavnu funkciju, a to je zadovoljenje javnih potreba i potreba stanovništva. Pod računovodstvenim praćenjem razumijeva se pravilno evidentiranje nastanka poslovnih događaja u svrhu osiguranja transparentnosti i učinkovitosti upravljanja javnim novcem.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je prikazati način i uvjete pod kojima jedinice lokalne samouprave dolaze do proračunskih sredstva i način na koji ta sredstva alociraju, a da se pritom poštuju načela i propisi utvrđeni zakonom. S druge strane cilj je prikazati pojam i obilježja proračuna kao važnog instrumenta u utvrđivanju potrebne količine sredstava za zadovoljenje javnih potreba uz uravnoteženost raspoloživih prihoda i javne potrošnje. S obzirom da se u zadovoljenju javnih potreba ponajprije misli na zadovoljenje potreba i interesa stanovništva neophodno je da se omogući cjelokupni prikaz tijeka korištenja i prikupljanja sredstava koji će stanovništvu omogućiti istiniti, pouzdan i točan izvor informacija što ne bi bilo moguće bez pravilne primjene proračunskog računovodstva i računovodstvenog praćenja nastanka i evidentiranja događaja.

1.3. Metode istraživanja

Prilikom istraživanja, a u svrhu boljeg razumijevanja tematike i obradu podataka korišteni su različiti izvori informacija, a koji se odnose na znanstvenu i stručnu literaturu, zakone i podzakonske akte, različite priručnike te podatke i informacije dostupne putem internet izvora.

Prilikom pisanja korištene su induktivna i deduktivna metoda kao temeljno teorijsko polazište u shvaćanju tematike i u konačnici primjena na konkretnom primjeru. Povijesna metoda korištena je u svrhu prikupljanja podataka te prikaz konkretnih primjera u poslovanju jedinica lokalne samouprave. Metodom analize i sinteze obrađeni su i selektirani prikupljeni podaci radi povezivanja u cjelinu te njihovo prikazivanje kao takvih. Metoda komparacije i apstrakcije gdje je temeljem prikupljenih podataka, konkretno prihoda i rashoda Općine Molve, izvršena usporedba tijekom promatranog razdoblja.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od pet glavnih poglavlja koja su podijeljena na potpoglavlja po razinama.

Nakon uvodnog razmatranja, u drugom dijelu rada nastoji se kroz teorijski pristup potkrijepljen zakonskim i podzakonskim propisima prikazati pojmovno određenje lokalne samouprave koja čini temelj društvenog, gospodarskog i socijalnog razvoja kroz svakodnevne aktivnosti lokalnih jedinica. Također se nastoji prikazati cjelokupno djelovanje jedinica lokalne samouprave kroz prikaz djelokruga poslovanja i načina na koji se ubiru sredstva za učinkovito upravljanje poslovanjem.

Treći dio odnosi se na proračun jedinica lokalne samouprave te njegove funkcije, a koji predstavlja vrlo važno sredstvo u prikazu planiranih sredstava i postizanja dugoročnih i kratkoročnih ciljeva jedinica lokalne samouprave uz uvid u alokaciju proračunskih sredstava gdje temelj proračuna čine proračunske klasifikacije.

Četvrtim dijelom nastoji se kroz pojam proračunskog računovodstva ukazati na važnost pravilnog evidentiranja nastalih poslovnih promjena u poslovnim knjigama što predstavlja ključ u kontroli namjenskog trošenja proračunskih sredstava u odnosu na ostvarene prihode.

U predzadnjem, petom poglavlju, kroz primjer proračunskog korisnika Općine Molve nastoji se potkrijepiti teorija iz prethodnih poglavlja uz prikaz izvora financiranja i trošenje proračunskih sredstava Općine Molve u određenom razdoblju kao i računovodstveno evidentiranje nastalih i ostvarenih rezultata. U radu su izdvojeni najznačajniji izvori financiranja Općine Molve te s druge strane najznačajniji rashodi dok su podskupine i odjeljci prihoda i rashoda prikazani u priložima. Uz prikaz kretanja prihoda i rashoda nastoji se pobliže prikazati utjecaj raznih reformi na prihode proračunskog korisnika.

Zadnjim dijelom iznesen je zaključak temeljen na teorijskim i praktičnim spoznajama tijekom pisanja rada

2. Pojam i obilježja lokalne samouprave

Lokalna samouprava pojmovno je određena brojnim definicijama no najvažnije dimenzije pri samom definiranju lokalne samouprave jesu ljudi, prostor, zajednica, potrebe i djelatnosti iz čega proizlazi činjenica da lokalnu samoupravu u konačnici čini prostor na kojem su ljudi, a koji su svakodnevno povezani zajedničkim potrebama i djelatnostima. Kada se govori o lokalnoj samoupravi često se spominje pojam autonomije bilo u pogledu autonomije u raspolaganju imovinom ili u pogledu građana koji najbolje poznaju svoje potrebe i interese. Navedeno dovodi do zaključka da sposobnost i mogućnost građana da odlučuju o raspolaganju imovinom i financiranjem najvažnijih potreba omogućuje učinkovito obavljanje lokalnih poslova s kojima u konačnici oni sami utječu na socioekonomski razvoj lokalne zajednice kao aktivni sudionici.

Kako je spomenuto lokalna samouprava određena je brojnim definicijama koje se dotiču raznih aspekata nužnih za normalno funkcioniranje lokalne samouprave, no najbliže su joj one koje ju određuju na način prema kojem je to, kako u svom djelu navode Čulo i Morović (2018.), "razina vladavine najbliskija građaninu, s ulogom predstavljanja važnosti i stajališta lokalnog", te definicija prema kojoj se pojam lokalne samouprave definira kao "skup institucija putem kojih građani lokalne jedinice izravno ili putem svojih predstavnika relativno samostalno uređuju i upravljaju određenim javnim poslovima na vlastiti odgovornost i u vlastitom interesu".

2.1. Zakonodavni okvir

Lokalnu samoupravu moguće je sagledavati kao ukupnost lokalnih sustava upravljanja unutar države pri čemu dobro upravljanje ponajprije utječe na oblikovanje kvalitetnog životnog prostora za lokalno stanovništvo, a samim time i poticanje društvenog, gospodarskog i socijalnog razvoj. Lokalna samouprava (čije su temeljne jedinice općine i gradovi) je zajednički naziv za različite organizirane načine na koje građani lokalne zajednice na vlastitu odgovornost relativno samostalno uređuju određene javne poslove i upravljaju njima (Koprić, 2010.).

Lokalnu samoupravu predstavlja već spomenuta autonomija u raspolaganju imovinom gdje se samostalnost u raspolaganju imovinom i vlastitim izvorima prihoda temelji na sposobnosti lokalne samouprave da obavlja djelokrug javnih poslova, a poštujući pritom načelo zakonitosti i ustavnosti.

Prema Zakonu o jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) lokalnu samoupravu čine općine i gradovi dok jedinice područne (regionalne) čine županije, a koji zajedno predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu te su povezana zajedničkim interesima stanovništva.

Temeljno polazište zakonske regulative lokalne samouprave i pravni okvir ostvarivanja prava na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu proizlaze iz Ustava Republike Hrvatske kao i ostalih zakona i međunarodnih ugovora, a to su sljedeći:

- *Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)* koji je najviši pravni akt Republike Hrvatske kojim su definirane mjesna, lokalna i područna (regionalna) samouprava.
- *Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)* uređuje jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave, njihov djelokrug i ustrojstvo, način rada njihovih tijela, nadzor nad njihovim aktima i radom te druga pitanja od značenja za njihov rad.
- *Zakon o Gradu Zagrebu (NN 62/01, 125/08, 36/09, 119/14, 98/19, 144/20)* koji uređuje položaj, djelokrug i ustrojstvo Grada Zagreba, glavnog grada Republike Hrvatske.
- *Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17, 138/20)* kojim se uređuju izvori sredstava i financiranje poslova iz samoupravnog djelokruga županije, općine i grada.
- *Zakon o lokalnim izborima (NN 144/12, 121/16, 98/19, 42/20, 144/20, 37/21)* koji uređuje lokalne izbore, odnosno izbore članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izbore općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika.
- *Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06)* koji utvrđuje područno ustrojstvo Republike Hrvatske te određuje područja svih županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Kroz povijest, od osnutka nezavisne i suverene države Republike Hrvatske uspostavljene samoupravne organizacije mijenjale su se tijekom vremena gdje je glavni cilj bio osigurati oblik političke stabilnosti između predstavničkih i izvršnih tijela čime bi se stvorila veća učinkovitost u obavljanju poslova tih dvaju tijela. Samim time nastojalo se što više uključiti lokalno stanovništvo u sam proces donošenja odluka kao i sudjelovanje u upravljanju lokalnim poslovima putem različitih referenduma ili nekog drugog oblika neposrednog odlučivanja. Na uključenost stanovništva u proces sudjelovanja u upravljanju lokalnim poslovima značajno su utjecale izmjene i dopune niza zakonskih i podzakonskih propisa kojima su uređena pojedina područja rada i djelovanja lokalne samouprave.

S obzirom na mnogobrojne izmjene i dopune zakona i podzakonskih propisa važno je za istaknuti kako je 2007. godine donesena Odluka o proglašenju Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnik, župana i gradonačelnika grada Zagreba (NN 109/207) prema kojem se nositelji izvršnih ovlasti u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave biraju neposredno sustavom apsolutne većine u kojem cijelo područje jedinice samouprave čini jednu izbornu jedinicu. Pravo na neposredan izbor javlja se kao rezultat težnje jačanju demokratizacije što se ogleda u učešću građana u formiranju demokratskog procesa putem neposrednih izbora. Uz to nastoji se osigurati veći utjecaj lokalne zajednice na rad tijela lokalne samoupravu, a kojim se realiziraju određeni interesi zajednice.

Izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te drugih Zakona koji utječu na djelokrug poslovanja lokalnih samouprava nastojalo se kako je spomenuto osigurati političku stabilnosti između predstavničkih i izvršnih tijela no jedan od isto tako važnih ciljeva je bilo participiranje lokalnog stanovništva u rad javnih tijela na lokalnoj razini te sudjelovanje u upravljanju lokalnim poslovima putem različitih oblika neposrednog odlučivanja, a čime se u konačnici realiziraju i zadovoljavaju određene javne, ali i osobne potrebe (Koprić i Đulabić, 2013.)

2.2. Međunarodni ugovori kao temelj razvoja lokalne samouprave

Presudan utjecaj na razvoj lokalne samouprave uz niz zakonskih i podzakonskih propisa čine međunarodni ugovori te usklađenost samoupravnog sustava sa istima. Međunarodni dokumenti kojima se uređuje pravo na samostalno uređivanje djelokruga rada lokalnih jedinica i unutarnjeg ustrojstva jesu Svjetska deklaracija o lokalnoj samoupravi i opće poznata Europska povelja o lokalnoj samoupravi.

2.2.1. Svjetska deklaracija o lokalnoj samoupravi

Svjetska deklaracija o lokalnoj samoupravi donesena je u rujnu 1985. godine u Rio de Janeiru te polazi od činjenice da je lokalna vlast ta koja je najbliža građanima čime se podrazumijeva njihovo izravno uključivanje u rad i proces odlučivanja (Čulo, Morović, 2018.), a gdje se sami proces uključivanja temelji na znanjima i sposobnostima građana. S druge strane također Svjetska deklaracija o lokalnoj samoupravi se dotiče načina na koji bi se trebalo temeljiti financiranje lokalnih vlasti gdje bi te iste vlasti sredstvima raspolagale slobodno, a u okviru svojih nadležnosti.

Nadalje, Svjetska deklaracija o lokalnoj samoupravi nalaže da se alokacija sredstava u svakom trenutku treba vršiti na način da omogućuje nesmetano funkcioniranje javnih službi te da porezi i doprinosi koje su lokalne vlasti ovlaštene ubirati trebaju biti općenite te ujedno i fleksibilne kako bi postojala mogućnost izvršavanja tih istih obveza. U okviru poreza i doprinosa koje su lokalne vlasti ovlaštene ubirati Svjetska deklaracija o lokalnoj samoupravi nalaže da bi lokalne vlasti trebale imati pravo da samostalno utvrđuju stopu prihoda bilo od lokalnih poreza, doprinosa ili ostalih naknada.

2.2.2. Europska povelja o lokalnoj samoupravi

Nezaobilazno mjesto u razvoju lokalne samouprave i promjenama u hrvatskom sustavu lokalne samouprave ima Europska povelja o lokalnoj samoupravi koju je izglasalo Vijeće Europe u Strasbourgu 15. listopada 1985. godine. Republika Hrvatska u počecima nije u cijelosti ratificirala načela i odredbe Povelje već samo dio odredbi koje su bile potrebne za polaganje ratifikacijske isprave te je Europska povelja o lokalnoj samoupravi u Republici Hrvatskoj u potpunosti je ratificirana 2008. godine Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o potvrđivanju Europske povelje o lokalnoj

samoupravi (NN 4/08). S obzirom da je Europska povelja o lokalnoj samoupravi međunarodni ugovor koji je potvrđen s odredbama Ustava Republike Hrvatske ujedno je prema pravnoj snazi iznad zakona (Čulo, 2011.).

Decentralizirani način upravljanja i demokracija kao ideal koji se ostvaruje na najnižoj razini, odnosno neposredno kod građana u mjestima u kojima žive glavna su načela na kojima se Povelja zasniva gdje je "čovjek, građanin, nositelj inicijativa i nezaobilazni čimbenik u cjelokupnom društvenom i gospodarskom životu lokalne zajednice i države" (Hrženjak, 1993.). Prema navedenom, uz pravo odlučivanja i sudjelovanja građana u zadovoljavanju javnih potreba, postojanje lokalne zajednice uz odgovorno formiranje vlasti i odgovornosti omogućuje jačanje demokracije i decentralizacije.

Uz navedena načela decentralizacije i demokracije važno je za istaknuti načelo supsidijarnosti. Načelo supsidijarnosti također je jedna od glavnih karakteristika Povelje gdje se ističe važnost pridavanja što veće slobode lokalnim zajednicama da na temelju vlastitih propisa i načina upravljaju lokalnom zajednicom, a što se povezuje sa činjenicom da je neizbježno spuštanje ovlasti na niže razine te izravnanje hijerarhije između lokalnih i središnjih razina vlasti jer su u konačnici lokalne vlasti te koje ponajprije mogu zadovoljiti i odgovoriti potrebama lokalnog stanovništva na najučinkovitiji način.

Načelo supsidijarnosti može se usko povezati sa Člankom 3. stavkom 1. Europske povelje o lokalnoj samoupravi (NN – Međunarodni ugovori 14/97) koji govori da se pod lokalnom samoupravom podrazumijeva pravo i mogućnost lokalnih jedinica da, u okvirima određenim zakonom, uređuju i upravljaju, uz vlastitu odgovornost i u interesu lokalnog pučanstva, bitnim dijelom javnih poslova.

Sukladno navedenim načelima decentralizacije i supsidijarnosti Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi utvrđena su pravila koja se odnose na koncepciju lokalne samouprave, djelokrug lokalne samouprave, zaštitu granica lokalnih jedinica, prilagođavanje upravnog ustroja i sredstava zadaćama lokalnih jedinica, uvjete obnašanja dužnosti na lokalnoj razini, upravni nadzor akata lokalnih zajednica, financijske izvore lokalnih zajednica, prava udruživanja lokalnih jedinica i pravne zaštite lokalne samouprave, a kojima se Republika Hrvatska ratificiranjem Povelje obvezala pravila implementirati u vlastite propise.

Europska povelja o lokalnoj samoupravi dotiče se ne manje važnog elemenata za uspješno upravljanje i funkcioniranje samoupravnog sustava, a to su financijski izvori lokalnih jedinica gdje su sredstva kojima lokalne jedinice raspolažu ključan element za učinkovito zadovoljenje potreba lokalnog stanovništva. Slijedom navedenog Članak 9. Europske povelje o lokalnoj samoupravi (NN – Međunarodni ugovori 14/97) propisuje neke od sljedećih pravila:

- Lokalne će jedinice imati, u okviru državne gospodarske politike, pravo na odgovarajuće svoje prihode kojima će slobodno raspolagati u obavljanju svojih ovlasti.
- Prihodi lokalnih jedinica moraju biti razmjerni njihovim ovlastima predviđenim ustavom i zakonom.
- Najmanje dio prihoda lokalnih jedinica mora proizlaziti iz lokalnih poreza i naknada, čije stope, u granicama utvrđenim zakonom, same određuju.
- Sustavi financiranja prihoda lokalnih jedinica moraju biti dovoljno raznoliki i evolutivni kako bi mogli slijediti, koliko je to praktički moguće, promjene stvarnih troškova obavljanja lokalnih ovlasti.
- Od lokalnih će se jedinica, na odgovarajući način, tražiti mišljenja o tome kako će im se dodjeljivati preraspoređeni izvori financiranja.
- Kako bi se financirali njihovi troškovi investiranja, lokalne jedinice moraju imati, u skladu sa zakonom, pristup nacionalnom tržištu kapitala.

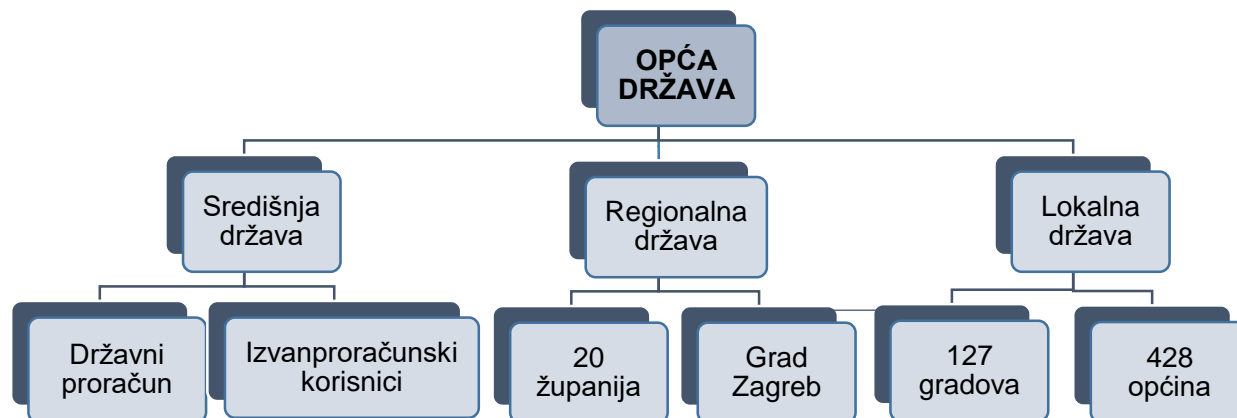
Europska povelja o lokalnoj samoupravi temelji se na iskustvima država članica Vijeća Europe, a koja pridonose shvaćanju važnosti lokalnih vlasti za razvoj suvremenih demokratskih režima i gdje Europska povelja predstavlja pravni instrument kojim su u konačnici određena minimalna osnovna načela upravljanja.

2.3. Djelokrug jedinica lokalne samouprave

Raspodjela ovlasti u pogledu djelokruga poslovanja jedinica lokalne samouprave ponajprije polazi od potrebe boljeg i učinkovitijeg zadovoljavanja javnih potreba i interesa građana. Zbog navedenog postoji potreba da se jedinicama lokalne samouprave dodjeli djelokrug poslova koji je ujedno i najbliži građanima, a uz primjenu načela učinkovitosti i ekonomičnosti u korištenju ovlasti koje su im dodijeljene kao i u pogledu raspolaganja imovinom na vlastitoj razini.

U pogledu raspodjele ovlasti u Republici Hrvatskoj na razini opće države koju možemo sagledavati kao cjelokupno područje javnog sektora javljaju se i različite djelatnosti na pojedinima razinama vlasti. U pravilu opća država predstavlja najvišu razinu čija uloga je određivanje ukupnih gospodarskih i društvenih aktivnosti koje bi naposljetku trebale biti usmjerene na napredak i razvoj cjelokupne države kao jedne cjeline. Opća država kao najviša razina vlasti utvrđuje nadležnosti i poslove na pojedinim samoupravnim razinama (Slika 1).

Slika 1. Javni sektor u Republici Hrvatskoj

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica *Ministarstva pravosuđa i uprave* dostupno na mpu.gov.hr/ (03.05.2022.)

Svaka od navedenih "država" predstavlja određenu razinu vlasti, a samim time i obavlja različiti djelokrug poslova u vlastitoj nadležnosti gdje su funkcije i ovlasti određene propisima opće države kojima se utvrđuju djelokrug rada i nadležnosti lokalne samouprave. U teoriji i praksi moguća su dva pristupa a to su:

- **Pravilo enumeracije** po kojem se lokalni poslovi samouprave određuju nabranjem u odgovarajuće normativnom aktu o lokalnim jedinicama što znači da su lokalni poslovi samo oni koji izričito tako određeni (Lauc et al., 2006.) – Hrvatsko zakonodavstvo prihvatilo je pravilo enumeracije
- **Pravilo generalne klauzule** po kojem je opća pretpostavka da su lokalni poslovi samouprave svi poslovi koji nisu posebnim propisom određeni nadležnosti središnjih državnih organa što znači da su to svi oni koji nisu izričito stavljani u nadležnost središnjih državnih organa (Lauc et al., 2006.)

Kada govorimo o djelokrugu poslova i ovlasti jedinica lokalne samouprave (lokalne države) dolazi do pitanja koje je aktualno duži niz godina, a to je pitanje decentralizacije funkcija odnosno "spuštanja" poslova na samoupravni djelokrug lokalnih razina, u ovom slučaju sa širih teritorijalnih jedinica (središnja država) na djelokrug užih teritorijalnih jedinica (lokalna država). Razlog potrebe za decentralizacijom svakako je činjenica da lokalna i regionalna samouprava bolje od središnje države poznaje javne potrebe i interese stanovnika sa svog područja, ona im treba osigurati javna dobra i usluge u skladu s njihovim sklonostima i potrebama (Krtalić et al. 2020.).

S obzirom na kompleksnost cjelokupne tematike u pogledu decentralizacije javlja se niz različitih gledišta temeljem kojih su ponuđena i različita rješenja, no Čulo i Morović (2018.) navode da ta rješenja nikad nisu temeljena na prethodno provedenim istraživanjima niti su testirani predloženi modeli. S druge strane Škarica (2013.) navodi da opravdanje koje se često čuje sa središnje državne razine je da je funkcionalna decentralizacija nemoguća zbog slabih financijskih i personalnih kapaciteta lokalnih jedinica što ne opravdava izostanak stvarne decentralizacije.

U ovom trenutku, samoupravni djelokrug jedinica lokalne samouprave definiran je Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) gdje općine i gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima (Slika 2):

Slika 2. Djelokruga jedinica lokalne samouprave

Izvor: Izrada autorice prema *Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi* (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

Unatoč navedenom samoupravnom djelokrugu lokalnih jedinica Škarica (2013.) navodi kako zapravo jedino područje javnih službi u kojem su lokalne jedinice autonomne je područje komunalnih djelatnosti dok i u drugim područjima koja čine samoupravni djelokrug, jedinice nemaju gotovo nikakve ili imaju vrlo male ovlasti. Navedeno dovodi do problema gdje lokalne jedinice nisu u mogućnosti financirati ni istaknuti određene lokalne specifičnosti ili se prilagoditi potrebama lokalnog stanovništva.

2.4. Financiranje jedinica lokalne samouprave

Da bi lokalna samouprava bila u mogućnosti učinkovito obavljati funkciju zadovoljenja javnih potreba građana neizbježna je potreba za dovoljnom količinom financijskih sredstava kojom bi se osiguralo izvršenje ovlasti koje su Ustavom i zakonom predviđene za jedinice lokalne samouprave, nadalje JLS.

Funkcioniranje samoupravnog sustava osim o kvaliteti ukupnog postavljenog ustroja organizacije svakako ovisi i o sustavu financiranja samoupravnih jedinica čiji zadatak je osigurati dovoljno prihoda koji će omogućiti samostalno obavljanje poslova i funkcija na razini JLS.

Financijski kapacitet koji JLS posjeduju može se smatrati financijskim izvorom zadovoljenja materijalnih potreba, ali i kao određujući faktor JLS u cjelini. Uzimajući u obzir navedeno, određivanje modela financiranja JLS ima ključnu ulogu u unapređenju i razvoju lokalnog sustava, uspješnost u izvršavanju samoupravnih ciljeva, što više i na cjelokupnu ekonomičnost i učinkovitost (Bajo i Jurlina Alibegović, 2008.)

Kako bi model financiranja uspješno funkcionirao, a samim time bile zadovoljene potrebe na svim razinama vlasti potrebna je pravilna raspodjela sredstava između središnjih i lokalnih razina vlasti. S aspekta raspodjele sredstava gdje se ponajviše misli na izvore prihoda JLS, koji će biti razrađeni u sljedećem poglavlju, potrebno je također uzeti u obzir neujednačenost u stupnju razvijenosti pojedinih JLS. Pitanje neuravnoteženosti javlja se iz razloga što je sama razvijenost lokalnih jedinica različita, to može podrazumijevati neujednačenost u ekonomskim mogućnostima, stupnju urbanizacije, prirodnom položaju ili prirodnim resursima, a samim time dolazi i do različitosti u financijskoj sposobnosti stanovništva (Koprić i Đulabić, 2013.)

Kao rješenje navedene problematike potrebno je skladno funkcioniranje sustava financiranja gdje će odnosi između svih JLS biti ravnomjerno uređeni i gdje će se raspodjela prihoda izvršiti na način da sve JLS imaju dostatna sredstva za obavljanje svojih funkcija. Kod pravilne raspodjele financijskih sredstava ili dodjele ovlasti prilikom prikupljanja financijskih sredstava neizbježna su pitanja fiskalne decentralizacije i fiskalne autonomije koje se dotiču važnosti potrebe za pravilnom raspodjelom financijskih sredstava i ovlasti u raspodjeli istih (Bajo et. al., 2020.)

2.4.1. Fiskalna autonomija i fiskalna decentralizacija kao preduvjet uspješnog funkcioniranja jedinica lokalne samouprave

Kako je spomenuto u prethodnom poglavlju u sustavu financiranja JLS dolazi do neujednačenosti uzrokovane stupnjem razvijenosti pojedinih JLS kao i zbog drugih različitih faktora. Financijska odnosno fiskalna neujednačenost ne javlja se samo prilikom sagledavanja stupnja razvijenosti između JLS već se pitanje neujednačenosti javlja u pogledu raspodjele ovlasti između središnje države i lokalne države.

Kako bi sustav financiranja predstavljao preduvjet za uspješno funkcioniranje samoupravnog sustava lokalnih jedinica javlja se potreba za uravnoteženjem financijskih sredstava i ovlasti dodijeljenih za prikupljanje istih. U pogledu navedenog neizbježna je potreba za fiskalnom autonomijom i fiskalnom decentralizacijom.

2.4.1.1. Fiskalna autonomija

Potreba za fiskalnom autonomijom javlja se kao rezultat potrebe za samostalnošću JLS da realiziraju postavljene proračunske ciljeve. Kako bi JLS mogle realizirati ciljeve, temeljna zadaća modela financiranja trebala bi omogućiti JLS da imaju sposobnost i mogućnost samostalno kreirati i voditi politiku upravljanja financijama koja bi u konačnici dovela do zadovoljenja javnih potreba i interesa građana.

Stvarna snaga lokalnih jedinica leži u njihovoj mogućnosti ostvarivanja vlastitih prihoda odnosno fiskalnoj autonomiji, koja odražava sposobnost lokalnih jedinica da samostalno, bez utjecaja viših državnih razina, odlučuju o (ne)uvođenju određenih fiskaliteta, određuju osnovicu i porezne stope, administriraju fiskalitete (razrezuju ih, prikupljaju prihode) i samostalno odlučuju o potrošnji prihoda (Tolić, Bajo i Primorac 2020.)

Kada se govori fiskalnoj autonomiji moguće je sagledavati više stupnjeva autonomije odnosno samostalnosti pri određivanju fiskaliteta gdje navedena autonomija može biti u potpunosti ograničena (bez autonomije), djelomično i neznatno ograničena što ovisi o tome koliko zakon dozvoljava samoupravnoj jedinici samostalno određivanje visine stope ubiranja prihoda. U nastavku prikaz autonomije u raspodjeli ovlasti prilikom određivanja lokalnih poreznih stopa i osnovica.

Tablica 1. Autonomija u raspodjeli ovlasti prilikom određivanja visine lokalnih poreznih stopa i osnovica

Lokalna autonomija	Lokalne jedinice utvrđuju: -stope i osnovicu poreza	Najveći pristup vlastitim izvorima prihoda. To obično uključuje naknade i pristojbe.
	-samo stopu poreza	Nužan i dovoljan uvjet za vlastite potrebe.
	-samo osnovicu poreza	Odnosi se samo na autonomiju lokalnih jedinica u utvrđivanju poreznih izuzeća koja umanjuju poreznu osnovicu
Ograničena autonomija	Lokalne jedinice utvrđuju stope poreza u granicama koje je utvrdila središnja država.	Središnja država definira najvišu i najnižu stopu poreza.
	Porez se dijeli između središnje države i lokalnih jedinica vlasti samo ako to odobre lokalne jedinice vlasti	Pojavljuje se kada lokalne jedinice prikupljaju poreze i dio poreza šalju središnjoj državi.
	Porez se dijeli u utvrđenim postotcima, koje određuje središnja država	Potpuna kontrola središnje države.
Bez autonomije	Središnja država utvrđuje stopu i osnovicu prihoda lokalnih jedinica vlasti	Potpuna kontrola središnje države.

Izvor: Bajo i Jurlina Alibegović, *Javne financije lokalnih jedinica vlasti* (2008. str. 125)

2.4.1.2. Fiskalna decentralizacija

Fiskalnom decentralizacijom kao jednim od instrumenata za rješavanje problema fiskalne neujednačenosti i neuravnoteženosti nastoji se prenijeti dio ovlasti i odgovornosti javnih usluga sa središnje države na niže razine vlasti. Cilj spuštanja ovlasti i odgovornosti je da se JLS ustupi dio prihoda za financiranje kako bi bile u mogućnosti izvršavati funkcije koje su im Ustavom određene. Jedna od zadaća je da potakne, kako navodi Brkić (2020.), da se na učinkovitiji način, koristeći se ograničenim resursima, potakne demokratizacija procesa odlučivanja, izvršavanja javnih potreba te omogući učinkovitiji i racionalniji javni sektor i gospodarski razvitak, ne samo slabije razvijenih područja nego i sveukupni napredak države.

Temeljni smisao decentralizacije odlučivanja je da se odluke o zadovoljavanju kolektivnih potreba što više usklade s preferencijama potrošača i zbog toga približe onima kojih se najviše tiču, ali da se decentralizacijom odluka ne smije ugroziti nužan stupanj solidarnosti i vođenje djelotvorne ekonomske politike.

Problem se javlja u činjenici da odgovornosti koje središnja država prenosi na niže razine vlasti nisu osigurane dovoljnim izvorima financiranja gdje dolazi do stvaranja rashoda, a koje u konačnici lokalna jedinica financira autonomnim prihodima koje su u njenoj ovlasti.

Navedeno dovodi do stanja u kojem se često na niže razine vlasti prenosi više odgovornosti za pružanje javnih usluga, nego što ih niže razine vlasti uz ustupljene javne prihode mogu financirati (Primorac, 2020.) i to se naziva okomita fiskalna neravnoteža.

S druge strane u situacijama kada dolazi do fiskalnih različitosti kod administrativnih jedinica iste razine vlasti, a koje se javljaju iz razloga što ne posjeduju sve JLS jednake fiskalne kapacitete, ne raspolažu jednakim resursima ili su teritorijalno manje, tada dolazi do tzv. vodoravne fiskalne neravnoteže.

Mehanizam kojim država nastoji ukloniti ili barem ublažiti okomite i vodoravne fiskalne neravnoteže koje nastaju kao posljedica nejednakog rasporeda prihoda i ovlasti jest politika fiskalnog izravnjanja.

2.4.2. Izvori financiranja jedinica lokalne samouprave

Sustav financiranja JLS reguliran je brojnim propisima i zakonima koji se ujedno temelje na načelima Europske povelje o lokalnoj samoupravi dok je financiranje javnih potreba nižih razina vlasti utemeljeno odredbama Ustava Republike Hrvatske iz čega proizlaze zakonske odredbe i propisi kojima se regulira sustav financiranja na razinama JLS. Uz ostale, najvažniji zakoni kojima je uređeno financiranje JLS jesu:

- Zakon o jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)
- Zakon o financiranju lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17, 138/20)
- Zakon o proračunu (NN 144/21)

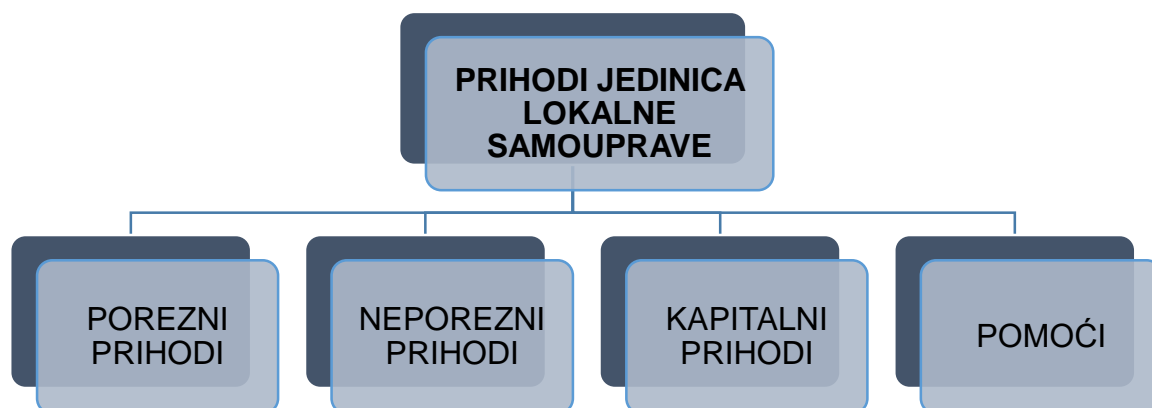
Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17) uređuju se izvori sredstava i financiranje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, raspodjela prihoda od poreza na dohodak, fiskalno izravnanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te financiranje decentraliziranih funkcija. Dakle, JLS temeljem odredbi Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prikupljaju prihode kojima unutar samoupravnog djelokruga mogu slobodno raspolagati no oni moraju biti razmjerni poslovima koji su u nadležnosti JLS.

Izvori prihoda JLS mogu se podijeliti na:

- Prihode iz vlastitih izvora (prihodi od vlastite imovine, županijski, gradski odnosno općinski porezi, novčane kazne, pristojbe, naknade)
- Prihode od zajedničkog poreza (poreza na dohodak, poreza na dobit, poreza na promet nekretnina)
- Pomoći iz državnog i županijskog proračuna
- Prihode od zaduživanja

Načelno kada se govori o izvorima prihoda kojima se financiraju jedinice lokalne samouprave razumijevaju se skupine prihoda prikazane na Slici 3.

Slika 3. Podjela prihoda jedinica lokalne samouprave

Izvor: Izrada autorice prema: Čulo, *Funkcioniranje lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj* (2011.)

2.4.2.1. Porezni prihodi

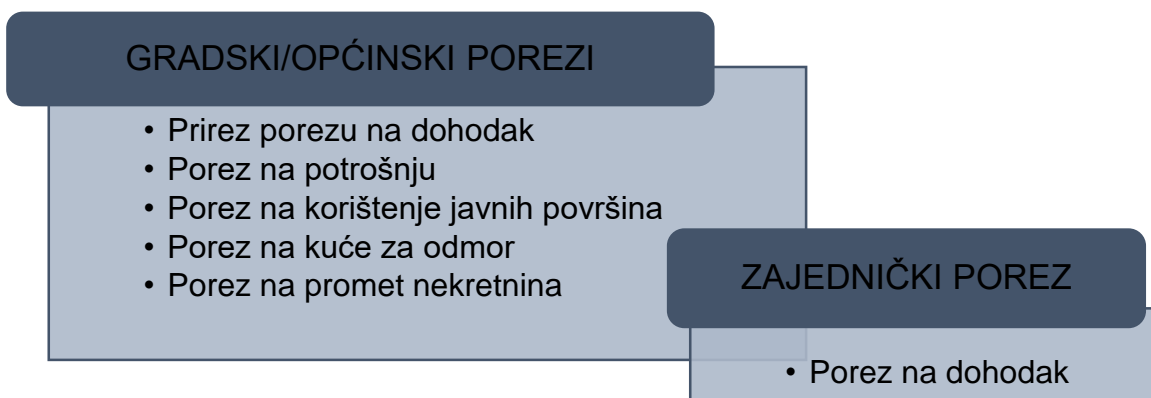
Porezi općenito predstavljaju namete odnosno obvezna davanja koja su građani dužni plaćati državi jer, kako navodi Čulo (2011.), plaćanje poreza ne ovisi o dobroj volji i svijesti građana o njegovoj upotrebi, nego počiva na zakonskoj osnovi koja porez određuje kao opću obavezu građana, a to se najbolje može vidjeti po tome što je posljedica neplaćanja poreza prisilna naplata. Primarna svrha prikupljanja poreza općenito, a i poreznih prihoda jest financiranje rashoda odnosno zadovoljavanje javnih potreba lokalnih jedinica.

U vidu poreznih prihoda lokalnih jedinica važno je uzeti u obzir da isti trebaju biti pravedni i u skladu sa mogućnostima lokalnog stanovništva jer u suprotnom previsoke obveze mogu dovesti do seljenja poreznih obveznika s područja sa visokom stopom u područja s niskom poreznom stopom.

Prihodi od poreza kod JLS ostvaruju se od pojedinih poreznih oblika koje utvrđuje središnja država te predstavljaju najvažniji proračunski izvor sredstava.

Porezne prihode koji predstavljaju izvor financiranja jedinica lokalne samouprave možemo podijeliti u 2 skupine, a koji se odnose na gradske/općinske poreze i zajedničke poreze koji se dijele između gradova/općina i županija (Slika 4).

Slika 4. Podjela porezni prihoda jedinica lokalne samouprave

Izvor: Izrada autorice prema Zakonu o financiranju lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17, 138/20)

Priraz porezu na dohodak predstavlja prihod općine ili grada u kojoj porezni obveznik ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Priraz mogu samostalno uvesti gradovi i općine te je osnovica priraza zapravo porez na dohodak. Odluku o uvođenju priraza samostalno donosi samoupravna vlast te propisuje visinu stope priraza, ali do maksimuma koji je propisan od strane središnje države odnosno Zakonom o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17) koji propisuje sljedeće stope:

- Općina – do 10%
- Grad s manje od 30.000 stanovnika – do 12%
- Grad s više od 30.000 stanovnika – do 15%
- Grad Zagreb po stopi do 18%

Porez na potrošnju odnosi se na potrošnju alkoholnih pića, prirodnih vina, specijalnih vina, piva i bezalkoholnih pića i u pravilnu je porezni obveznik fizička osoba koja pruža ugostiteljske usluge. Osnovi poreza na potrošnju čini prodajna cijena pića koje se proda u ugostiteljskim objektima, a u koju nije uključen porez na dodanu vrijednost te može iznositi najviše 3% (NN 115/16, 101/17).

Porez na korištenje javnih površina ujedno i jedini porez u kojem jedinice lokalne vlasti imaju potpunu autonomiju u određivanju visine porezne osnovice, stope i izuzeća odnosi se na javne površine koje svojom odlukom propisuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

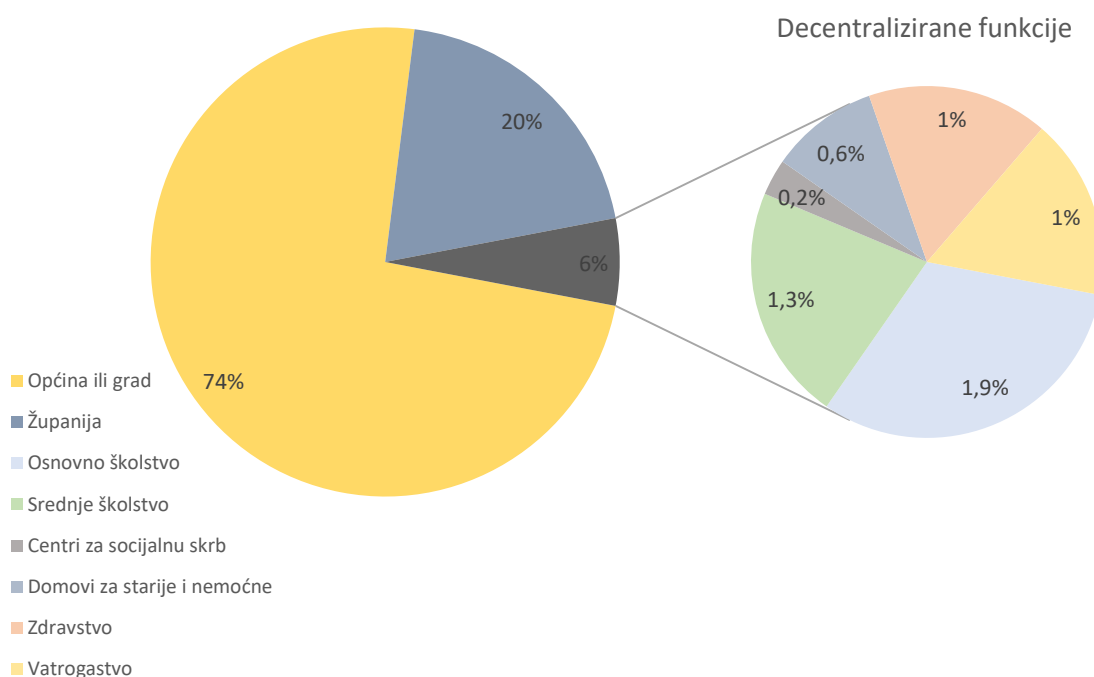
Porez na kuće za odmor plaćaju sve pravne i fizičke osobe koje su vlasnici kuća za odmor te visinu poreza propisuje svojom odlukom predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, a u rasponu od 5 do 15 kuna/m² (NN 115/16, 101/17).

Porez na promet nekretnina te prihod od navedenog poreza pripadaju jedinici lokalne samouprave na području koje se nekretnina nalazi te je obveznik poreza na promet nekretninama stjecatelj te iste nekretnine. Visina stope poreza na nekretnine mijenjala se u nekoliko navrata no od 2019. godine iznosi 3% dok osnovicu čini tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze. Naime, prihod od porez na promet nekretnina od 2017. godine više ne spada u zajedničke prihode gradova/općina i županija te je u potpunosti trebao pripasti lokalnim jedinicama gdje bi JLS imale potpunu autonomiju u određivanju stopa, no uvođenje nije provedeno.

Porez na dohodak je jedini porez koji čini zajednički porez, a čiji se prihodi dijele između županija, gradova i općina te se raspodjeljuje u četiri skupine gdje 6% posto

udjela čine decentralizirane funkcije. JLS nisu obvezne preuzeti sve decentralizirane funkcije te preostali udio raspodjeljuje u jednakim dijelovima na ostale preuzete decentralizirane funkcije na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Grafikon 1. Raspodjela prihoda od poreza na dohodak i udio decentraliziranih funkcija

Izvor: Izrada autorice prema *Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave* (NN 127/17, 138/20)

Prema novom Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 138/2020) iz 2020. godine, a koji je na snazi od 01.01.2021. godine sredstva se između županija i općina/gradova dijele kako je prikazano na Grafikonu 1. U vidu poreza na dohodak tijekom godina je često dolazilo do izmjena Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u pogledu postotka raspodjele prihoda od poreza na dohodak između općina/gradova i županija. Navedena raspodjela kretala se kako slijedi:

Tablica 2. Raspodjela poreza na dohodak

ZAKONI I IZMJENE ZAKONA O FINANCIRANJU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE				
	NN 25/2012	NN 147/2014	NN 127/2017	NN 138/2020
Općina/Grad	57%	60%	60%	74%
Županija	16%	16,50%	17%	20%
Fiskalno izravnanje	16%	16%	17%	x
Decentralizirane funkcije	12%	6%	6%	6%
Udio pozicije za pomoći za projekte sufinancirane sredstvima europskih strukturnih i investicijskih fondova	x	1,50%	x	x

Izvor: Izrada autorice prema Zakonu i Zakonu o izmjenama zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 25/12, 147/14, 127/17, 138/20)

2.4.2.2. Neporezni prihodi

Neporezni prihodi jesu namjenski prihodi i čine jedan od najznačajnijih izvora prihoda lokalnih jedinica. Predstavljaju autonomne prihode JLS s unaprijed utvrđenom namjerom i koriste se točno za onu namjeru za koju su utvrđeni.

Neporezne prihode čini niz naknada i pristojbi koje se odnose na upravno administrativne pristojbe, prihode po posebnim propisima, raznih komunalnih doprinosa i drugo. Visinu stope samostalno utvrđuju JLS, te sukladno s tim obavljaju naplatu tih naknada. U praksi postoji veliki broj neporeznih prihoda, a neki od njih su navedeni u Tablici 3 i mogu se podijeliti u 5 kategorija.

Tablica 3. Raspodjela neporeznih prihoda prema funkcijama

Neporezni prihodi JLS	
Opće javne usluge	Upravne pristojbe
Ekonomski poslovi	Naknada za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta Naknada za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta Naknada za eksploataciju mineralnih sirovina Naknada za prikupljanje čvrstog otpada Lovozakupnina, šumski doprinos Turistička (boravišna) pristojba Naknada za registraciju tvrtke Naknada za kladionice Naknada za parkiranje Naknada za oglašavanje Naknada za uporabu pomorskog dobra Naknada za koncesije na javnim cestama Stanarine i naknada etažnih vlasnika, najamnine
Zaštita okoliša	Naknada za eksploataciju mineralnih sirovina, nafte i plina
Unapređenje stanovanja	Komunalna naknada Komunalni doprinos Naknada za priključenje na komunalnu infrastrukturu Naknada za korištenje voda Koncesije za obavljanje komunalne djelatnosti Koncesije za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu Koncesije za crpljenje mineralnih i termalnih voda Slivna vodna naknada, Grobna naknada
Rekreacija, kultura i regija	Spomenička renta

Izvor: Bajo i Jurlina Alibegović, *Javne financije lokalnih jedinica vlasti* (2008. str. 89)

Kod neporeznih prihoda najznatnije su naknade koje se odnose na unapređenje stanovanja, a to su komunalne naknade i komunalni doprinos. Uređenje pitanja komunalnih naknada i doprinosa prepušteno JLS kao tijelu najbližem građaninu. Komunalne naknade i doprinosi predstavljaju jedan od vrlo bitnih instrumenata prikupljanja prihoda JLS.

Komunalne naknade koriste se za financiranje, građenje komunalne infrastrukture te obavljanje komunalnih djelatnosti, a koje se odnose na održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta, groblja krematorija i sl. Visinu komunalne naknade kako je spomenuto određuju predstavnička tijela JLS dok se prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu (NN 68/18, 110/18, 32/20) cijene komunalnih usluga utvrđuju tako da osiguravaju postupnost povrata troškova građenja i održavanja komunalne infrastrukture i obavljanja komunalnih djelatnosti, vodeći računa o tome da one budu socijalno prihvatljive za stanovništvo te poštujući zaštitu prava potrošača u skladu s posebnim propisima (načelo prihvatljivosti cijene komunalnih usluga).

2.4.4.3. Kapitalni prihodi

Kapitalni prihodi jedan su od izvora prihoda JLS, a koji se ostvaruju kroz prodaju vlastite imovine ili privatizacijom lokalnih poduzeća, najčešće komunalnih. S obzirom na njihovu prirodu mogu se podijeliti na prihode od financijske imovine i prihode od nefinancijske imovine.

Prihodi od financijske imovine uglavnom se odnose na prihode od kamata (na dane zajmove, vrijednosne papire i sl.), pozitivne tečajne razlike, prihode od dobiti trgovačkih društva i financijskih institucija i drugo (NN 124/2014).

Prihodi od nefinancijske imovine mogu se ostvariti od davanja u zakup nekretnina, iznajmljivanja imovine, naknada za koncesije, spomeničke rente te drugih prihoda od nefinancijske imovine. Imovina koju JLS posjeduju zapravo predstavljaju jedan vid autonomije lokalnih jedinica te se uglavnom prihodi od prodaje nefinancijske imovine odnose na prodaju prirodnih bogatstava, proizvedene imovine, postrojenja i opreme, umjetničkih djela i plemenitih metala, a koji su u vlasništvu JLS (NN 124/2014).

2.4.4.4. Pomoći

Glavna zadaća funkcioniranja lokanih sustava jest njihova sposobnost u upravljanju samoupravnim djelokrugom koji je usmjeren na učinkovito zadovoljavanje javnih potreba i interesa stanovništva no kako je već navedeno u radu javlja se problem neujednačenost u razvijenosti JLS.

Pomoći (dotacije i potpore) su namijenjene kako bi se osiguralo da se svim jedinicama pruži usporedivi opseg javnih usluga bez obzira na njihovu ekonomsku snagu te da se osiguraju prihodi u visini utvrđenih rashoda odnosno poslova koji su im definirani. Navedeno se provodi putem već spomenutog fiskalnog izravnjanja gdje sredstva fiskalnog izravnjanja osigurava središnja vlast koja ta ista sredstva prenosi iz državnog proračuna u proračun županija koja sredstva raspoređuju lokalnim jedinicama na svojem području (Čulo, 2011.).

3. Proračun jedinica lokalne samouprave

Proračun se može definirati na više načina no Zakon o proračunu (NN 144/21) nalaže da je proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave akt koji donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a sadrži plan za proračunsku godinu i projekcije za sljedeće dvije proračunske godine u kojima se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njezinih proračunskih korisnika.

JLS kao proračunski korisnici dužne su donositi proračun svake godine za proračunsku godinu kako bi se utvrdio stupanj realizacije politike upravljanja, a i raspolaganja javnim dobrima. Proračunom se između ostalog definiraju ciljevi koji se osiguravaju putem proračuna te predstavljaju procjenu sveukupnih godišnjih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka te ostalih drugih plaćanja. Uz iskazivanje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka utvrđuju se i izvori te vrste po namjenama.

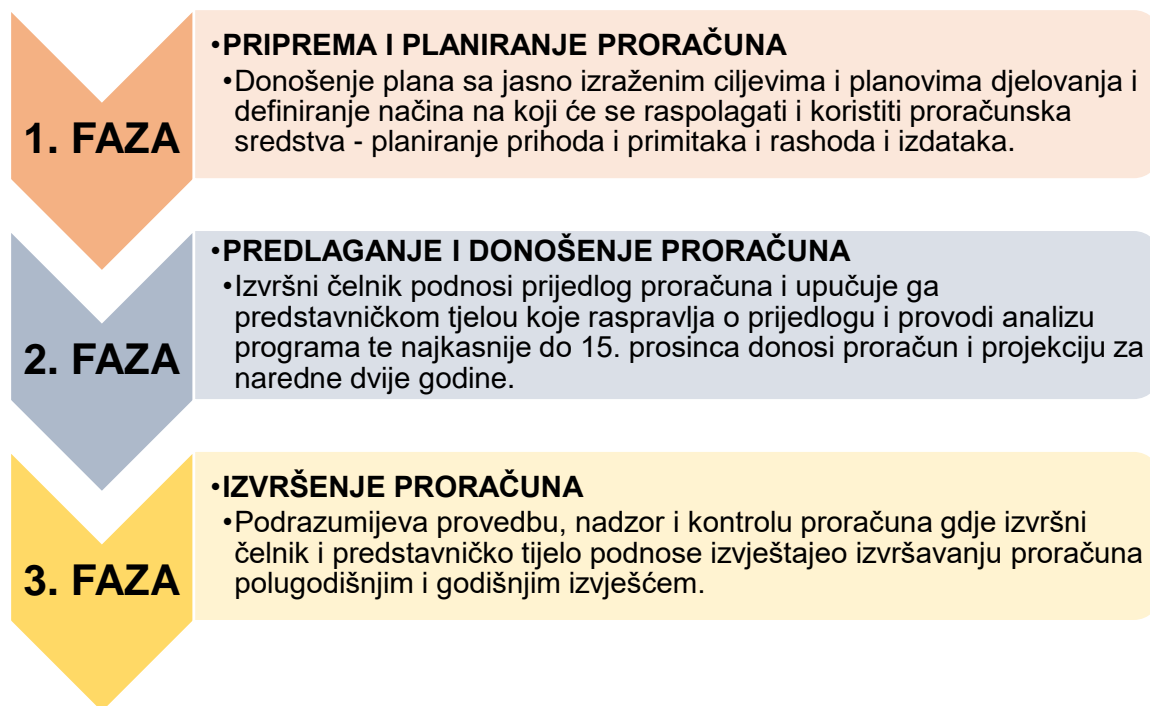
Utvrđivanjem proračuna nastoje se realizirati glavne funkcije fiskalnog sustava, a koje se odnose na pravilno alociranje resursa, distribuciju društvenog proizvoda kao i cjelokupni razvoj gospodarstva.

Utvrđivanjem ukupnih proračunskih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka utvrđuje se alokacija sredstava iz koje proizlazi obveza nositelja izvršenja proračuna za dosljednom i namjenskom realizacijom donesenog plana (Čulo i Morović, 2011.). Cilj proračuna jest da se utvrde financijske potrebe, ali i načini njihova podmirenja te s toga proračun mora biti uravnotežen i ukupni prihodi i primici moraju biti jednaki rashodima i izdacima što bi značilo da je proračunom utvrđeno onoliko javne potrošnje koliko je zapravo raspoloživih prihoda.

Uz prikaz financija proračun služi i kao prikaz veze između planiranih sredstava i postizanja dugoročnih i kratkoročnih ciljeva te svaka aktivnost u pogledu proračuna i njegovog izvršenja predstavlja ogledalo lokalne zajednice i učinkovitost u upravljanju istom.

Uz definiranje i značenje proračuna neophodno je spomenuti proračunske aktivnosti odnosno procese koji su sastavni dio izrade i donošenja proračuna, a koji se sastoje od nekoliko faza (Slika 5).

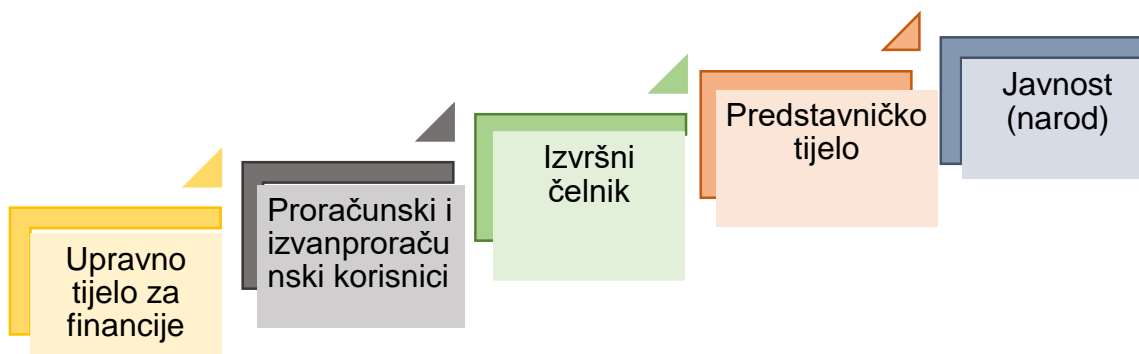
Slika 5. Faze donošenja proračuna

Izvor: Prilagodba autorice prema Malatestinić, *Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegova donošenja*, 2011.

Da bi proračun bio donesen u skladu sa zakonskim propisima i kako bi se jasno i logično utvrdili planovi na temelju kojih će biti raspodijeljeni resursi u funkciji zakonom određenih javnih usluga i kako bi se pružila potpora sigurnom, zdravom i ugodnom okruženju lokalne zajednice nužno je sudjelovanje onih tijela koji su uključeni u cjelokupni proces donošenja i predlaganja proračunam, a koji su u konačnici u mogućnosti izvršiti njegovu provedbu prema unaprijed postavljenim ciljevima.

Slika 6. Sudionici u proračunskom procesu

Izvor: Prilagodba autorice prema Malatestinić, *Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegova donošenja*, 2011.

3.1. Funkcije proračuna i proračunska načela

S obzirom na velik broj definicija koje ukazuju da proračun predstavlja jedan o vrlo važnih instrumenata ne samo za učinkovito planiranje financija već i za druge programske smjernice, Jurlina Alibegović (2020.) navodi što zapravo proračun predstavlja i koje su njegove funkcije:

- Sredstvo za ostvarivanje potreba građana i volje građana (poreznih obveznika)
- Sredstvo za zadovoljavanje godišnjih javnih potreba raspoloživim javnim sredstvima (operativnih i strateških, razvojnih ciljeva)
- Način dokazivanja fiskalne odgovornosti kroz sudjelovanje javnosti (kojim se pridržava transparentnost, kontinuiranost, odgovornost u donošenju proračun)
- Iskaz političkih ciljeva vlasti (treba se temeljiti na vjerodostojnosti, sposobnosti, kvaliteti političkog programa i vođenja politike)

Iz navedenog proizlazi da su funkcije proračuna višestruke gdje se proračun može promatrati kao financijski plan, pravni akt ili pak sredstvo komunikacije te koji prikazuje najvažnije ciljeve u fiskalnoj godini, služi kao kontrola prikupljanja i trošenja proračunskih sredstava te utječe na ekonomski i društveni razvoj.

Da bi se funkcije proračuna izvršavale u skladu sa propisima potrebno se voditi načelima koja su uspostavljena temeljem dosadašnjih praksi, a koja su utvrđena Zakonom o proračunu (NN 144/21):

Načelo jedinstva i točnosti prema kojem se u proračunu i financijskim planovima svi prihodi i primici te rashodi i izdaci Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazuju po bruto načelu.

Načelo proračunske godine prema kojem je proračunska godina razdoblje od 12 mjeseci i počinje od 1. siječnja, a završava 31. prosinca kalendarske godine.

Načelo višegodišnjeg planiranja prema kojem se proračun i financijski plan donose za tri proračunske godine, a sastoji se od plana za proračunsku godinu i projekcija za sljedeće dvije proračunske godine.

Načelo obračunske jedinice koje nalaže da se iznosi u proračunu, financijskim planovima i financijskim izvještajima iskazuju u službenoj valuti Republike Hrvatske.

Načelo univerzalnosti koje govori da ukupni prihodi i primici služe za podmirivanje svih rashoda i izdataka.

Načelo specifikacije prema kojem se prihodi i primici raspoređuju u proračunu i financijskom planu po ekonomskoj proračunskoj klasifikaciji i proračunskoj klasifikaciji izvora financiranja dok se rashodi i izdaci raspoređuju prema proračunskim klasifikacijama.

Načelo dobrog financijskog upravljanja gdje se sredstva planirana u proračunu i financijskom planu koriste u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, ekonomično, učinkovito i djelotvorno.

Načelo transparentnost podrazumijeva da se proračun i financijski plan izvršavaju u skladu s načelom transparentnosti, koje podrazumijeva pravodobno objavljivanje vjerodostojnih dokumenata, podataka i informacija na sustavan način. Čulo i Morović (2018.) navode da je "transparentnost u svijetu i kod nas glavni preduvjet uspješnog upravljanja proračunom, a to podrazumijeva i uspješno upravljanje državom i svim njezinim sastavnicama" jer zapravo omogućuje vođenje rasprave o postavljenim ciljevima i naposljetku njihovo ispunjenje.

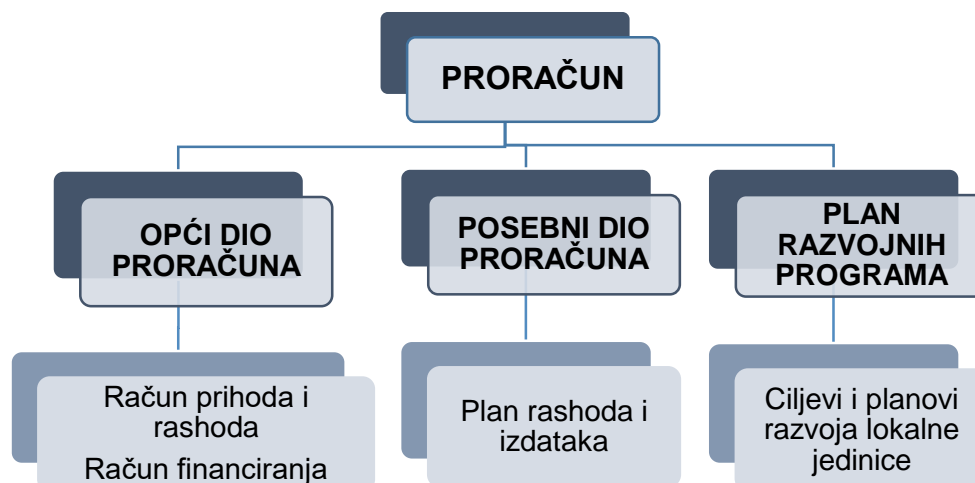
Načelo uravnoteženosti prema kojem se razumijeva da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke te da proračun u svakom trenutku treba biti uravnotežen. Uravnoteženost tekućeg proračuna jedan je od pokazatelj dobrog finacnijskog poslovanja odnosno pokazatelj da su JLS sposobne rashode financirati tekućim приходima. Često zbog izvanrednih okolnosti može doći do narušavanja ravnoteže proračuna gdje je potrebno smanjiti predviđene rashode i izdatke ili povećati izvore prihoda i primitaka zbog čega se provode izmjene i dopune proračuna tijekom proračunske godine.

Proračunska načela predstavljaju skup različitih pravila i principa koji su temeljni kriterij za upravljanje proračunom gdje isti doprinose da proračun bude donesen u skladu sa zakonom, da bude transparentan, pouzdan, istinit i u konačnici pokazatelj dobrog financijskog upravljanja.

3.2. Sadržaj proračuna jedinica lokalne samouprave i proračunske klasifikacija

Izrada proračuna JLS temelji se na procjeni prihoda i primitaka te rashoda i izdataka za proračunsku godinu te projekcije za naredne dvije u kojima se nastoji prikazati plan cjelokupnog ekonomskog i gospodarskog razvoja ne samo JLS već i cjelokupne države. Da bi proračun bio donesen u skladu sa propisanim pravilima Ministarstvo financija donosi upute prema kojima se izrada provodi. Sadržaj proračuna dijeli se na tri dijela koja se odnose na opći dio proračuna, posebno dio proračuna i plan razvojnih programa (Slika 7).

Slika 7. Struktura proračuna jedinica lokalne samouprave

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica *Ministarstva financija* dostupno na mfin.gov.hr/ (15.05.2022.)

Za bolje razumijevanje sadržaja proračuna potrebno je spomenuti proračunske klasifikacije koje su bitne za identifikaciju alokacije sredstava i utvrđivanje aktivnosti lokalnih jedinica. Ujedno i predstavljaju okvir za donošenje odluka o raspodjeli proračunskih sredstava i potiču lokalne jedinice na odgovornost (Bajo, Jurlina Alibegović, 2008.). Proračunske klasifikacije podijeljene su u pet skupina (Slika 8)

Slika 8. Proračunske klasifikacije

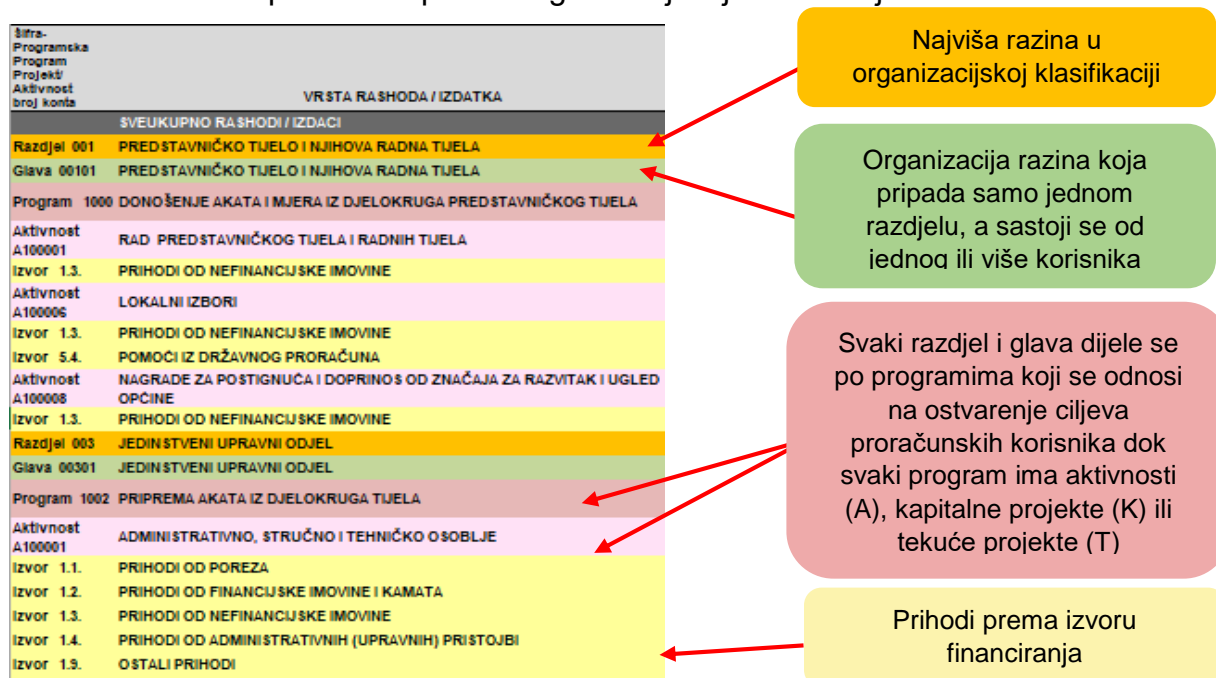
Izvor: Izrada autorice prema podacima iz *Pravilnika o proračunskim klasifikacijama* (NN 37/22)

3.2.1. Proračunske klasifikacije

Proračunske klasifikacije predstavljaju okvir kojim se iskazuju i sustavno prate prihodi i primici te rashodi i izdaci po nositelju, cilju, namjeni, vrsti, lokaciji i izvoru financiranja (NN 87/08). Temeljna su podloga u procesu planiranja, izvršavanja i izvještavanja. Kako bi se olakšalo praćenje svih financijskih transakcija i svih provedenih aktivnosti računski plan proračuna vođen je proračunskim klasifikacijama te se sastoji od numeričkih oznaka koje predstavljaju sve transakcije i događaje prema ekonomskoj, zakonskoj, ali i računovodstvenoj naravi.

Organizacijska klasifikacija odnosi se na sredstva proračuna prema pojedinim institucijama, a koje se financiraju sredstvima proračuna JLS (odjelima, ustanovama, agencijama). Temeljno polazište organizacijske klasifikacije je u usklađenosti i povezanosti u ciljevima proračuna i samih proračunskih korisnika, a sve u svrhu kako bi se ostvarili zajednički postavljeni ciljevi. Prema Pravilniku o proračunskim procesima (NN 87/08) organizacijska klasifikacija se u proračunu prikazuje na način da se razdjelima, glavama i proračunskim korisnicima dodjeljuju brožčane oznake i nazivi gdje razdjel predstavlja organizacijsku razinu, glava je organizacijska razina koja pripada samo jednom razdjelu, a sastoji se od jednog ili više korisnika.

Slika 9. Struktura proračuna prema organizacijskoj klasifikaciji

Izvor: Izrada autorice prema *Prijedlogu proračuna Općine Molve za 2021.*, dostupno na www.molve.hr/index.php/proracun (15.05.2022.)

Ekonomska klasifikacija čini osnovu detaljne analize pojedinih proračunskih elemenata i odnosi se na prikaz prihoda i primitaka po vrstama te rashoda i izdataka prema ekonomskoj namjeni za koju služe te su razvrstani po razinama u razrede, skupine, podskupine i osnovne račune. Kroz ekonomsku klasifikaciju nastoji se prikazati porijeklo prihoda odnosno od čega su proizašli dok se za rashode nastoji prikazati namjena za koju su sredstva iz proračuna utrošena.

Slika 10. Raspodjela prihoda i rashoda prema ekonomskoj klasifikaciji

BROJ KONTA A. RACUN PRIHODA I RASHODA	VRSTA PRIHODA /RASHODA	
6	Prihodi poslovanja	<div style="background-color: #FFD700; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">1. RAZINA - razred</div> <div style="background-color: #90EE90; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">2. RAZINA - skupina</div> <div style="background-color: #FFB6C1; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">3. RAZINA-podskupina</div> <div style="background-color: #FFD700; padding: 5px;">4. RAZINA - odjeljak</div>
61	Prihodi od poreza	
611	Porez i prirez na dohodak	
6111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	
6112	Porez i prirez na dohodak od samostalnih djelatnosti	
6117	Povrat poreza i prireza na dohodak po godišnjoj prijavi	
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	
6331	Tekuće pomoći proračunu iz drugih proračuna	
6332	Kapitalne pomoći proračunu iz drugih proračuna	
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	
71	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	
711	Prihodi od prodaje materijalne imovine - prirodnih bogatstava	
7111	Zemljište	
3	Rashodi poslovanja	
31	Rashodi za zaposlene	
311	Plaće (Bruto)	
3111	Plaće za redovan rad	
3113	Plaće za prekovremeni rad	
312	Ostali rashodi za zaposlene	
3121	Ostali rashodi za zaposlene	

Izvor: Izrada autorice prema *Prijedlogu proračuna Općine Molve za 2021.*, dostupno na www.molve.hr/index.php/proracun (15.05.2022.)

Funkcijska klasifikacija pokazuje alokaciju proračunskih sredstava prema različitim funkcijama i društveno-ekonomskim ciljevima (Bajo, Jurlina Alibegović, 2008.). Prema navedenoj klasifikaciji moguće je provesti analizu kretanja rashoda s obzirom na namjeru na koju su utrošeni što kasnije olakšava procjenu uspješnosti provedbe pojedinih programa unutar određenih funkcija. Da bi se lakše pratila utrošena sredstva odnosno rashodi, funkcije su podijeljene u razrede od 01-10 (Slika 11).

Slika 11. Iskazivanje rashoda prema funkcijskoj klasifikaciji

Šifra- Programata Program Projekti/ Aktivnosti broj konta	VRSTA RASHODA / IZDATKA	
SVEUKUPNO RASHODI / IZDACI		
Izvor 1.1.	PRIHODI OD POREZA	01 – Opće javne usluge
Funkcija	Opće usluge vezane za službenike	
Klasifikacija	01 31	
Lokacija	108270 OPĆINA MOLVE	
3	Rashodi poslovanja	
Izvor 1.3.	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	03 – Javni red i sigurnost
Funkcija	Službe kulture	
Klasifikacija	08 20	
Lokacija	108270 OPĆINA MOLVE	
4	Rashodi za nabavu nematerijalne imovine	
Izvor 1.3.	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	05 – Zaštita okoliša
Funkcija	Usluge protupožarne zaštite	
Klasifikacija	03 20	
Lokacija	108270 OPĆINA MOLVE	
3	Rashodi poslovanja	
383	Pomoći unutar općeg proračuna	
Izvor 1.3.	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	07 – Zdravstvo
Funkcija	Gospodarenje otpadnim vodama	
Klasifikacija	05 20	
Lokacija	108270 OPĆINA MOLVE	
32	Materijalni rashodi	
Izvor 1.3.	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	08 – Rekreacija, kultura i religija
Funkcija	Obitelj i djeca	
Klasifikacija	10 40	
Lokacija	108270 OPĆINA MOLVE	
3	Rashodi poslovanja	
Izvor 1.3.	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	09 – Obrazovanje
Funkcija	Službe javnog zdravstva	
Klasifikacija	07 40	
Lokacija	108270 OPĆINA MOLVE	
3	Rashodi poslovanja	
Izvor 1.3.	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	10 – Socijalna zaštita
Funkcija	Osnovno obrazovanje	
Klasifikacija	09 12	
Lokacija	108270 OPĆINA MOLVE	
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	

**LOKACIJSKA
KASIFIKACIJA**

Izvor: Izrada autorice prema *Prijedlogu proračuna Općine Molve za 2021.*, dostupno na www.molve.hr/index.php/proracun (15.05.2022.)

Na Slici 11 moguće je vidjeti kako dio računskog plana proračuna čini *lokacijska klasifikacija* prema kojoj su rashodi prikazani prema teritorijalno definiranim cjelinama u skladu s ustrojem Republike Hrvatske te se njome omogućuje praćenje određenih fiskalnih pokazatelja prema određenim područjima.

Programska klasifikacija omogućuje usklađivanje proračunskih rashoda s utvrđenim ciljevima i rezultatima aktivnosti JLS, a ne samo s pojedinim pozicijama proračuna JLS, kao što je to u organizacijskoj klasifikaciji (Jurlina Alibegović, 2020.). Dakle programskom klasifikacijom nastoje se prikazati ishodi i rezultati postavljenih ciljeva te služe kao mjerenje učinka aktivnosti jasno utvrđenih ciljeva što pridonosi jasnoći proračuna. Programska klasifikacija utvrđuje se definiranjem određenih programa i aktivnosti koji zapravo predstavljaju osnovne ciljeve rada, ljudske i materijalne resurse koji služe za izvršavanje postavljenih programa i mjerenje njihove uspješnosti. S obzirom na namjenu programske klasifikacije ista se provodi kroz Plan razvoja programa koji čini jedan od dijela sadržaja proračuna JLS (Slika 12).

Slika 12. Programska klasifikacija unutar Plana razvojnih programa

Naziv cilja				ORGANIZACIJSKA KLASIFIKACIJA (Odgovornost za provedbu mjera)			PROGRAMSKA KLASIFIKACIJA	
	Ciljane vrijednosti	Ciljane vrijednosti	Ciljane vrijednosti	Šifre			Program Projekt/ Aktivnost	
	2021.	2022.	2024.	Razdjel	Glava	Korisnik	Šifra	Naziv
Razvoj ljudskih potencijala				003	07		A100001	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	07		A100002	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	07		A100003	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	07		A100006	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	08		A100001	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	08		A100005	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	08		A100005	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	05		A100006	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	08		A100006	Aktivnost: Opis aktivnosti
				003	09		A100001	Aktivnost: Opis aktivnosti

Izvor: Izrada autorice prema *Prijedlogu proračuna općine Molve za 2021. godinu* dostupno na www.molve.hr/index.php/proracun (16.05.2022.)

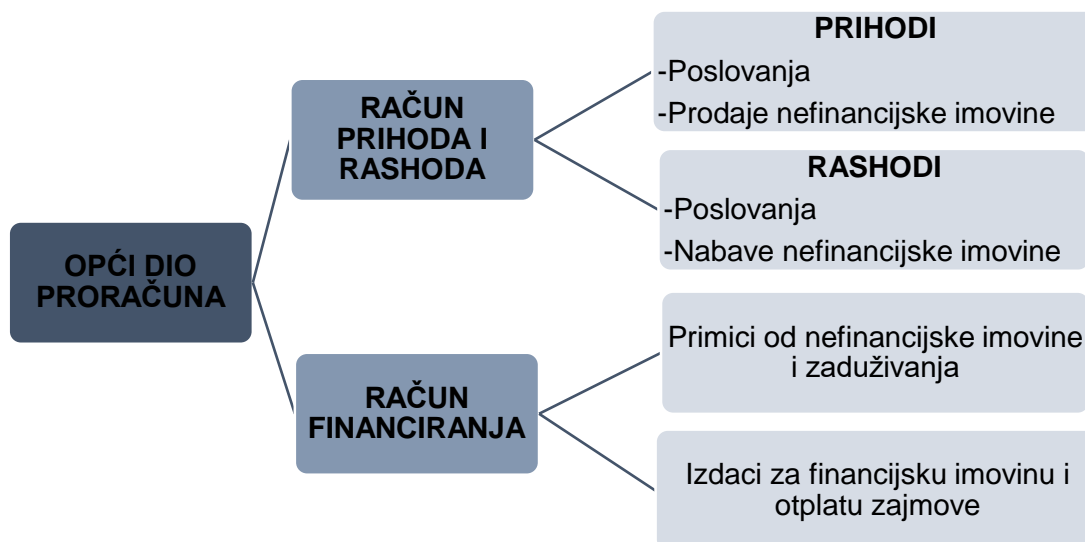
3.2.2. Sadržaj proračuna

Kako je navedeno proračun čine opći dio koji se sastoji od računa prihoda i rashoda te računa financiranja, posebni dio kao prikaz plana rashoda i izdataka proračunskih aktivnosti raspoređenih po vrstama te plan razvojnih programa kao pokazatelja ciljeva za trogodišnje razdoblje.

3.2.2.1. Opći dio proračuna

Sastoji se od računa prihoda i primitaka, rashoda i izdataka te računa financiranja po ekonomskoj klasifikaciji gdje se svaki od navedenih računa dijeli na podvrste prihoda i rashoda te primitaka i izdataka.

Slika 13. Struktura općeg dijela proračuna

Izvor: Izraza autorice prema Otto, K. et al., *Proračunski vodič za građane - Drugo, promijenjeno izdanje (2009. str. 18)*

3.2.2.1.1. Račun prihoda i rashoda

Račun prihoda i rashoda kako je vidljivo na Slici 13 čine podskupine prihoda i rashoda, a koje se odnose na poslovanje i prodaju odnosno nabavu nefinancijske imovine. Proračunski prihodi općenito se mogu prikupljati iz različitih izvora te je njihovo prikupljanje neophodno za financiranje i zadovoljavanje javnih potreba stanovništva. Prihode u računu prihoda i rashoda čine prihodi od poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine.

Prihodi od poslovanja i prodaje nefinancijske imovine klasificiraju se na različite vrste prihoda prema već navedenoj ekonomskoj klasifikaciji¹ sukladno prikazanom na Slici 14, a na primjeru konkretnog prijedloga proračuna JLS.

Slika 14. Klasifikacija prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine

BROJ KONTA	VRSTA PRIHODA /RASHODA
A. RAČUN PRIHODA I RASHODA	
6	Prihodi poslovanja
61	Prihodi od poreza
611	Porez i prerez na dohodak
613	Porezi na imovinu
614	Porezi na robu i usluge
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna
634	Pomoći od izvanproračunskih korisnika
635	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije
636	Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan
638	Pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
64	Prihodi od imovine
641	Prihodi od financijske imovine
642	Prihodi od nefinancijske imovine
643	Prihodi od kamata na dane zajmove
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada
651	Upravne i administrativne pristojbe
652	Prihodi po posebnim propisima
653	Komunalni doprinosi i naknade
66	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija
661	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi
683	Ostali prihodi
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine
71	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine
711	Prihodi od prodaje materijalne imovine - prirodnih bogatstava
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine
721	Prihodi od prodaje građevinskih objekata

Izvor: Izrada autorice prema *Prijedlogu proračuna općine Molve za 2021. godinu* dostupno na www.molve.hr/index.php/proracun (16.05.2022.)

¹ Treća razina (podskupina) prihoda dijeli se još i na odjeljke koji predstavljaju četvrtu razinu, a sukladno ekonomskoj klasifikaciji

Rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine predstavljaju izdvajanja proračunskih sredstava koja JLS izdvajaju radi financiranja javnih potreba i kako bi što bolje zadovoljile potrebe svojih građana. U osnovi prikazuju tko, gdje i na koji način troši prikupljena sredstva i gdje je bit da rashodi budu uravnoteženi sa prihodima. Rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine prikazani su na slici 15.

Slika 15. Klasifikacija rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine

Izvor: Izrada autorice prema Naputku o ekonomskoj i funkcijskoj klasifikaciji rashoda/izdataka i prihoda/primitaka (NN 140/2002)

3.2.2.1.2. Račun financiranja

Račun financiranja predstavlja dio proračuna koji prikazuje način financiranja proračunskog manjka te korištenje proračunskog viška (Ott et al., 2009.) gdje se točno može vidjeti kako se financirala povećana potrošnja, a na što se s druge strane uložila povećana zarada. Račun financiranja sastoji se od primitaka i izdataka gdje se primici odnose uglavnom na primljene kredite i dane zajmove od ili prema tuzemnim ili inozemnim institucijama dok se izdaci odnose na troškove otplate glavnice i kamata na zaduživanje. Račun financiranja sastoji se od stavaka prikazanih u Tablici 4, a na konkretnom primjeru proračuna JLS.

Tablica 4. Struktura računa financiranja jedinica lokalne samouprave

BROJ KONTA	VRSTA PRIHODA /RASHODA
B. RAČUN FINANCIRANJA	
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja
81	Primljeni povrati glavnica danih zajmova i depozita
812	Primici (povrati) glavnice zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima
8121	Povrat zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu
816	Primici (povrati) glavnice zajmova danih trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora
8163	Povrat zajmova danih tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora
8164	Povrat zajmova danih tuzemnim obrtnicima
84	Primici od zaduživanja
844	Primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora
8443	Primljeni krediti od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova
51	Izdaci za dane zajmove i depozite
518	Izdaci za depozite i jamčevne pologe
5181	Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama - tuzemni
53	Izdaci za dionice i udjele u glavnici
532	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru
5321	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru
54	Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova
544	Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan
5443	Otplata glavnice primljenih kredita od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora

Izvor: Izrada autorice prema podacima *Prijedloga proračuna Općine Molve za 2021. godinu* dostupno na www.molve.hr/index.php/proracun (16.05.2022.)

3.2.2.2. Posebni dio proračuna

Posebni dio proračuna prikazuje plan rashoda i izdataka proračunskih korisnika koji su raspoređeni u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata unutar već spomenutih razdjela i glava proračuna, a u skladu s organizacijskom klasifikacijom. Osim organizacijske klasifikacije rashodi i izdaci prikazuju se prema ekonomskoj i organizacijskoj klasifikaciji uz prikaz izvora prihoda iz kojih su određeni rashodi financirani (Tablica 5). Programi unutar posebnog djela proračuna mogu se podijeliti na tekuće i razvojne u proračunskoj godini.

Tablica 5. Posebni dio proračuna prema organizacijskoj i ekonomskoj klasifikaciji te izvorima prihoda

Glava 00308	JAVNE USTANOVE ŠKOLSKOG OBRAZOVANJA
Program 1013	PROGRAM OSNOVNOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA
Aktivnost A100001	REDOVNA DJELATNOST OSNOVNE ŠKOLE MOLVE
Izvor 1.3.	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE
Funkcijska klasifikacija 0912	Osnovno obrazovanje
3	Rashodi poslovanja
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna
363	Pomoći unutar općeg proračuna
3631	Tekuće pomoći unutar općeg proračuna
Program 1014	PROGRAM SREDNJOŠKOLSKOG I VISOKOG OBRAZOVANJA
Aktivnost A100005	POMOĆI ZA OBRAZOVANJE
Izvor 1.1.	PRIHODI OD POREZA
Funkcijska klasifikacija 0922	Više srednjoškolsko obrazovanje
3	Rashodi poslovanja
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade
372	Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna
3721	Naknade građanima i kućanstvima u novcu

Izvor: Izrada autorice prema podacima *Prijedloga proračuna Općine Molve za 2021. godinu* dostupno na www.molve.hr/index.php/proracun (16.05.2022.)

3.2.2.3. Plan razvojnih programa

Izrada plana razvojnih programa sastavni je dio proračuna te predstavlja zakonsku obvezu proračunskih korisnika odnosno JLS. Programima se općenito nastoji prikazati aktivnosti JLS koje su usmjerene na razvoj lokalne jedinice te zadovoljenje potreba i interesa stanovništva. Planom razvojnih programa nastoji se široj javnosti i građanima predočiti što se na području lokalne jedinice planira raditi, na koji način te kako se zapravo namjeravaju iskoristiti raspoloživa sredstva i koliko je JLS u tome uspješna.

Programi predstavljaju pojedina dugoročna ulaganja koja se odnose uglavnom na kapitalne projekte tj. investicije. Plan razvojnih programa donosi se za narednu fiskalnu godinu uz projekcije za sljedeće dvije te je povezan sa organizacijskom i programskom klasifikacijom koje ujedno i čine sastavni dio Plana razvojnih programa.

4. Proračunsko računovodstvo

S obzirom da je stanovništvo jedno od glavnih osnova prikupljanja proračunskih sredstava vrlo je važno da budu upoznati sa svim aktivnostima koje se provode na području njihove lokalne zajednice. Iz navedenog proizlazi da stanovništvo ima pravo na potpune i pouzdane informacije o svim područjima javne potrošnje jer u konačnici ta potrošnja predstavlja trošenje njihovih vlastitih sredstava.

Kako bi se građanima omogućilo potpuno pravo na pristup informacijama i uvid u tijek korištenja proračunskih sredstava neizbježna je transparentnost u pogledu trošenja i izvora sredstava jer u konačnici nedostatak potpunih i pouzdanih informacija dovodi do narušavanja demokracije, a i već spomenute transparentnosti. Upravo takav prikaz točnih i pouzdanih informacija omogućuje računovodstveni sustav proračunskih korisnika odnosno pravilna primjena proračunskog računovodstva.

Proračunsko računovodstvo omogućuje cjelokupni prikaz tijeka korištenja i prikupljanja proračunskih sredstava što obuhvaća planiranje sredstava i upravljanje planiranjem, njihovo prikupljanje i upravljanje prikupljenim te u konačnici kontrolu trošenja sredstava na razini JLS. Računovodstvenim sustavom proračuna nastoji se u što većoj mjeri osigurati kontrolu nad upravljanjem javnim dobrima uz potpuno i pregledno evidentiranje svih ubranih prihoda, ali s druge strane i točno evidentiranje izdataka kako bi se omogućio uvid u njihovo namjensko trošenje (Vašiček et al. 2007.).

4.1. Temeljna polazišta i načela primjene proračunskog računovodstva

Kako bi evidencija sredstava omogućila stvarni prikaz namjene za koju su sredstva utrošena i način na koji su sredstva prikupljena Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 124/14) nalaže da se proračunsko računovodstvo mora temeljiti na općeprihvaćenim računovodstvenim načelima i to točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju događaja². Opće prihvaćena računovodstvena načela također se temelje i na primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS).

² Pojedinačno iskazivanje događaja odnosi se na članak 4. stavak 2. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 87/08, 136/12) koji govori da su proračun i proračunski korisnici obvezni u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i primitaka, rashoda i izdataka kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora

Uz već navedeni Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, računovodstvo proračuna uređeno je nizom propisa koji čine pravni temelj proračunskog sustava, a to su Zakon o proračunu (NN 87/08, 36/09, 46/09), Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN 32/11) i Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (NN 94/07, 26/10, 120/13).

Prema Pravilniku o proračunskom računovodstvu (NN 87/08, 136/12) proračunski korisnici vode knjigovodstvo po načelu dvojnog knjigovodstva³, a prema rasporedu računa iz Računskog plana koji je sastavni dio ovoga Pravilnika. Isto tako sukladno važećem propisu⁴ stavke proračunu iskazuju se primjenom modificiranog načela nastanka događaja.

Modificiranim načelom nastanka događaja nastoje se osigurati cjelovite informacije o veličini i strukturi nepodmirenih obveza, o potraživanjima te o strukturi financijske imovine i obveza gdje nije naglasak na praćenju isključivo novčanih tokova. Modificiranim obračunskim načelom proširuje se krug informacija kojima JLS moraju raspolagati radi procjene i praćenja financijskog stanja. Prema navedenom specifičnost modificiranog nastanka događaja odražava se prema sljedećem (Vašiček et al. 2007):

- Priznavanje prihoda temelji se na primicima financijske imovine (naplati novca i novčanih ekvivalenata)
- Poslovni (operativni) rashodi priznaju se prema obračunskom konceptu odnosno u trenutku njihova nastanka, dakle, neovisno o novčanim izdacima pri podmirivanju obveza koje su s njima povezane
- Rashodi nabave dugotrajne nefinancijske imovine ne kapitaliziraju se nego se iskazuju u izvještajnom razdoblju u kojem je stjecanje (nabava) izvršena.
- Donacije nefinancijske imovine u okviru proračunskog sustava ne iskazuju se kao prihodi/rashodi već izravno mijenjanju vlastite izvore (kapital), dok se ove transakcije s okruženjem priznaju kao prihodi i rashodi

³*Načelo dvojnog knjigovodstva* odnosi se na sustav evidentiranja već nastalih poslovnih promjena po kojem se svaka poslovna promjena iskazuje na barem dva konta gdje jedan konto duguje, a drugi konto potražuje čime se osigurava ravnoteža imovine i izvora imovine.

⁴ Članak 138. Zakona o proračunu navodi: (1) Priznavanje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka temelji na modificiranom računovodstvenom načelu nastanka događaja i (2) Procjena imovine, obveza i izvora vlasništva obavlja se po modificiranom računovodstvenom načelu nastanka događaja uz primjenu metode povijesnog troška

Kako nalaže Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu proračunski korisnici vode se rasporedom *Računskog plana proračuna*. Računski plan predstavlja podlogu za praćenje svih faza cjelokupnog proračunskog procesa od početnog planiranja do konačnog izvršavanja. Kako bi kontrola nad praćenjem svih procesa unutar proračunskog sustava bila što učinkovitija računski plan postavljen je široko kako bi se omogućilo praćenje resursa i obveza u svim fazama.

U proračunu su definirane brojčane oznake i nazivi pojedinih računa po kojima su proračun i proračunski korisnici obvezni knjigovodstveno iskazivati imovinu, obveze i izvore vlasništva te prihode/primitke i rashode/izdatke (Jurlina Alibegović, 2020.). Računi u računskom planu proračuna podijeljeni su na razrede, skupine, podskupine, odjeljke i osnovne račune. Razredi računskog plana proračuna prikazani su na Slici 16.

Slika 16. Razredi/skupine računskog plana proračuna

RAZRED 0	• NEFINANCIJSKA IMOVINA
RAZRED 1	• FINANCIJSKA IMOVINA
RAZRED 2	• OBVEZE
RAZRED 3	• RASHODI POSLOVANJA
RAZRED 4	• RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE
RAZRED 5	• IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA
RAZRED 6	• PRIHODI OD POSLOVANJA
RAZRED 7	• PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE
RAZRED 8	• PRIMIVI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE
RAZRED 9	• VLASTITI IZVORI

Izvor: Izrada autorice prema *Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu* (NN 124/14)

U razredima 0, 1, 2 i 9 se promatraju i kontroliraju promjene i stanje imovine, obveza i vlastitih izvora. Detaljan prikaz imovine i obveza baza je za izračun financijske neto vrijednosti (razlika između financijske imovine i obveza) i neto vrijednosti (razlika između ukupne imovine i obveza). Razredi 3, 4, 5, 6, 7, 8 po ekonomskoj kategorizaciji služe za praćenje tekućih, kapitalnih i financijskih aktivnosti (NN 124/14) i koriste se u procesu izrade proračuna i izvršavanja istih.

Kako bi financijsko evidentiranje bilo sveobuhvatno JLS kao proračunski korisnici dužni su voditi poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, a koje nastaju na mjestu na kojem nastaje i poslovni događaj. Nedvojbeno je kako sadržaj knjigovodstvenih isprava treba istinito predstavljati poslovni događaj i imati sve potrebne podatke za unos u poslovne knjige.

Poslovne knjige koje su JLS kao proračunski korisnici dužni voditi jesu dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Dnevnik u suštini predstavlja osnovnu poslovnu knjigu kao kronološku i sveobuhvatnu evidenciju gdje se sve poslovne promjene unose u vremenu njihovog nastanka. Nadalje, Glavna knjiga predstavlja knjigovodstvenu evidenciju poslovnih promjena nastalih na imovini, obvezama, vlastitim izvorima te prihodima i rashodima. Pomoćne knjige sadrže različite druge pomoćne evidencije za potrebe provedbe nadzora i praćenja poslovanja te prikazuju analitičke knjigovodstvene evidencije stavki.

JLS također su obveznici predaje financijskih izvještaja koje su dužni dostavljati kvartalno, polugodišnje i godišnje u propisanom roku. Financijskim izvještajima prezentira se stanje tekućeg poslovanja i procjena budućih tokova novca. Izvještajima se na razumljiv i pouzdan način nastoje prikazati sve poslovne transakcije nastale tijekom izvještajnog razdoblja. Isto tako financijski izvještaji predstavljaju vezu poslovne jedinice s javnošću, odnosno sa stanovnicima JLS, iz razloga što predstavljaju značajan izvor informacija za javnost te s toga trebaju biti istiniti i sastavljeni na temelju objektivnih podataka. Financijski izvještaji čiji obveznici podnošenja su JLS prema Pravilniku o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu jesu (NN 3/15): Bilanca (objavljuje se na obrascu BIL), Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (objavljuje se na obrascu PR-RAS), Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji (objavljuje se na obrascu RAS-funkcijski), Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza (objavljuje se na obrascu P-VRIO), Izvještaj o obvezama (objavljuje se na obrascu OBVEZE).

4.2. Iskazivanje proračunskih sredstava primjenom načela proračunskog računovodstva

Financijski položaj proračunskih korisnika određuju prihodi i rashodi, primici i izdaci i vlastiti izvori te su proračunski korisnici obvezni u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i primitaka, rashoda i izdataka te o stanju imovine i obveza i vlastitih izvora.

Kako bi uspješnost poslovanja odnosno financijsko stanje bilo ispravno prikazano, a evidentiranje pravilno i u skladu s unaprijed utvrđenim propisima nužno je njihovo pravilno knjigovodstveno iskazivanje u poslovnim knjigama koje se temelji na određenim načelima.

4.2.1. Iskazivanje prihoda i rashoda

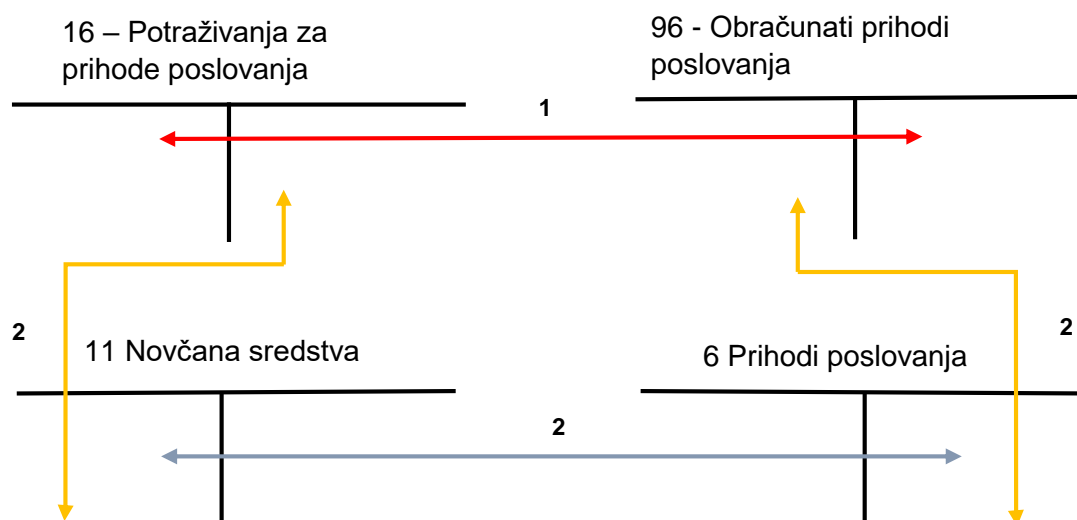
Prihodi i rashodi iskazuju se primjenom modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja i to na sljedeći način:

- ne iskazuje se rashod amortizacije nefinancijske dugotrajne imovine,
- ne iskazuju se prihodi i rashodi uslijed promjena vrijednosti nefinancijske imovine,
- prihodi se priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti,
- rashodi se priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju,
- rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku nabave i u visini njene nabavne vrijednosti. Iznimno, u djelatnosti zdravstva te u obavljanju vlastite trgovačke i proizvođačke djelatnosti rashodi za kratkotrajnu nefinancijsku imovinu iskazuju se u trenutku stvarnog utroška odnosno prodaje,
- za donacije nefinancijske imovine iskazuju se prihodi i rashodi (Bičanić, 2017.)

Prihodi kao iskaz povećanja ekonomske koristi tijekom izvještajnog razdoblja u općem dijelu proračunu JLS dijele se na prihode poslovanja (tekući prihodi) i prihode od prodaje nefinancijske imovine (kapitalni prihodi) koji su podijeljeni u podskupine.

Modificirani računovodstveni koncept podrazumijeva priznavanje prihoda na temelju novčanog načela⁵.

Shema 1. Evidentiranje prihoda poslovanja

Izvor: Prilagodba autorice prema *Evidentiranje rashoda poslovanja* (Bičanić, 2017.)

(1) Nastaje kada proračunski korisnik ispostavi račun za prodaju proizvoda ili usluga čija naplata tek prethodi s toga se iskazuju kao odgovarajuća potraživanja u skupini 16 i obračunati prihodi poslovanja u skupini 96 čime se omogućava praćenje potraživanja kao potencijal za buduće prihode.

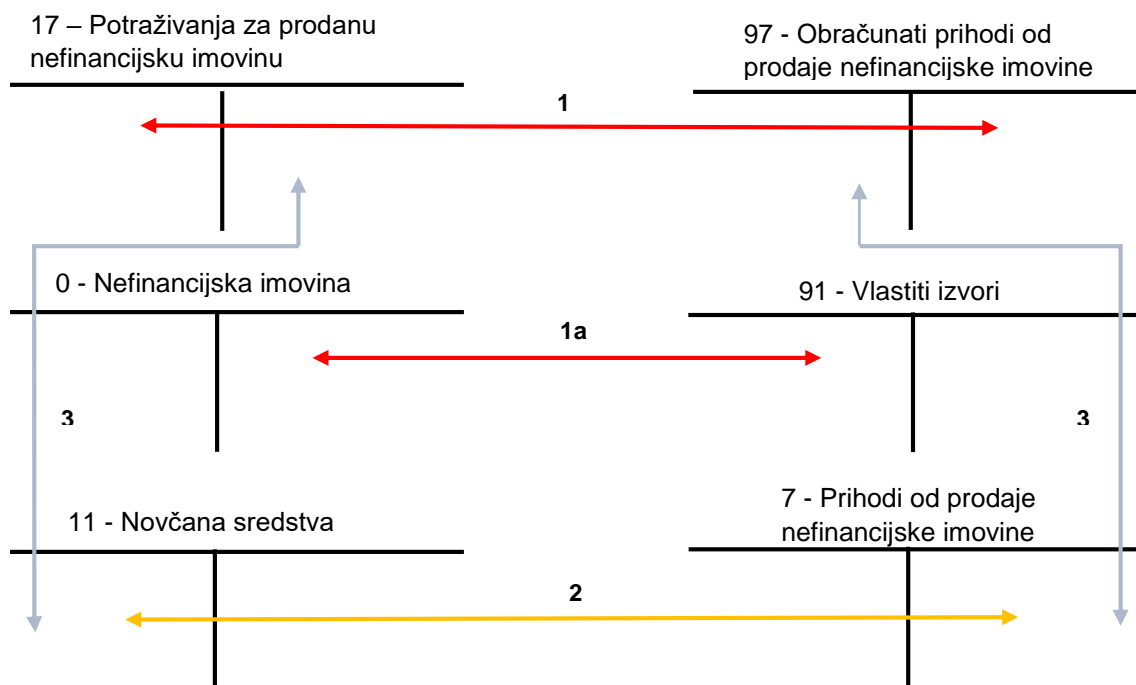
(2) Kada se potraživanja zaista naplate proračunski korisnik evidentira priljev novčanih sredstava u skupini 11 i prihod poslovanja u skupini 6.

ili

(2) S obzirom da su potraživanja zaista naplaćena istovremeno se zatvaraju potraživanja za prihode poslovanja u skupini 16 i obračunati prihodi u skupini 96.

⁵ Novčano načelo znači da se transakcije i ostali događaji priznaju ne u trenutku kada nastanu, već kada se primi ili isplati novac i/ili novčani ekvivalent odnosno kada dođe do primitka novca (naplate)

Shema 2. Evidentiranje prihoda od prodaje nefinancijske imovine

Izvor: Prilagodba autorice prema *Evidentiranje prihoda od prodaje nefinancijske imovine* (Bičanić, 2017.)

(1) Kao i kod evidentiranja prihoda od poslovanja, proračunski korisnik izdaje, u ovom slučaju, račun za prodanu imovinu čija naplata tek prethodi s toga se iskazuje kao odgovarajuće potraživanje u skupini 17 i obračunati prihodi poslovanja u skupini 97 čime se omogućava praćenje potraživanja kao potencijal za buduće prihode.

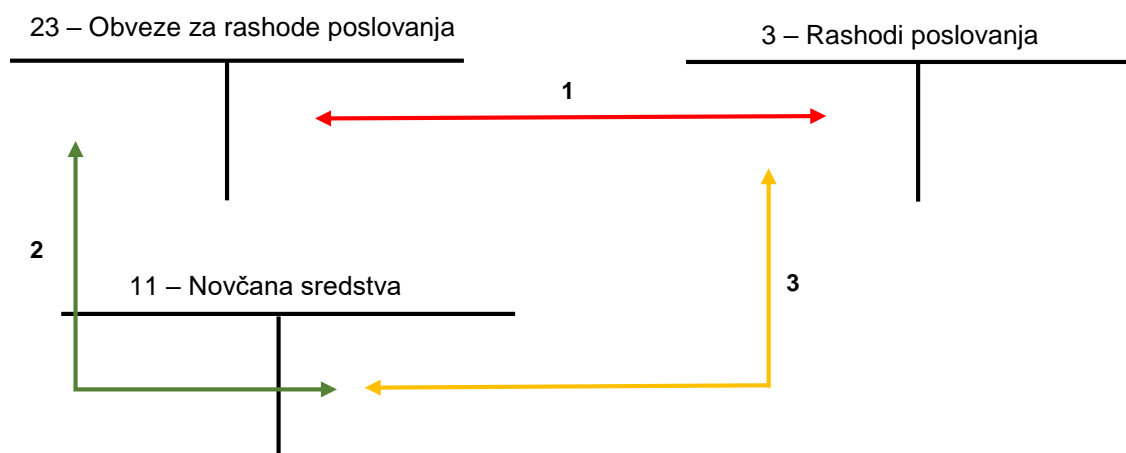
(1a) Istovremeno se imovina isknjižava iz glavne knjige odnosno odobrava se račun prodane nefinancijske imovine u skupini 0 i zadužuje se račun izvora vlasništva u skupini 91.

(2) Kada se potraživanja zaista naplate proračunski korisnik evidentira priljev novčanih sredstava u skupini 11 i prihod od prodane nefinancijske imovine u skupini 7.

(3) S obzirom da su potraživanja zaista naplaćena odobrava se račun potraživanja od prodaje nefinancijske imovine u skupini 17 i zadužuje se račun obračunati prihodi od prodaje nefinancijske imovine u skupini 97.

Rashodi koji su određeni kao smanjenje ekonomskih koristi koje se projicira kroz smanjenja imovine ili povećanja obveza temeljno se klasificiraju na rashode poslovanja i rashode za nabavu nefinancijske imovine. Rashodi za razliku od prihoda priznaju se na temelju modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja što znači da će biti evidentirani u trenutku nastanka neovisno o trenutku plaćanja.

Shema 3. Evidentiranje rashoda poslovanja

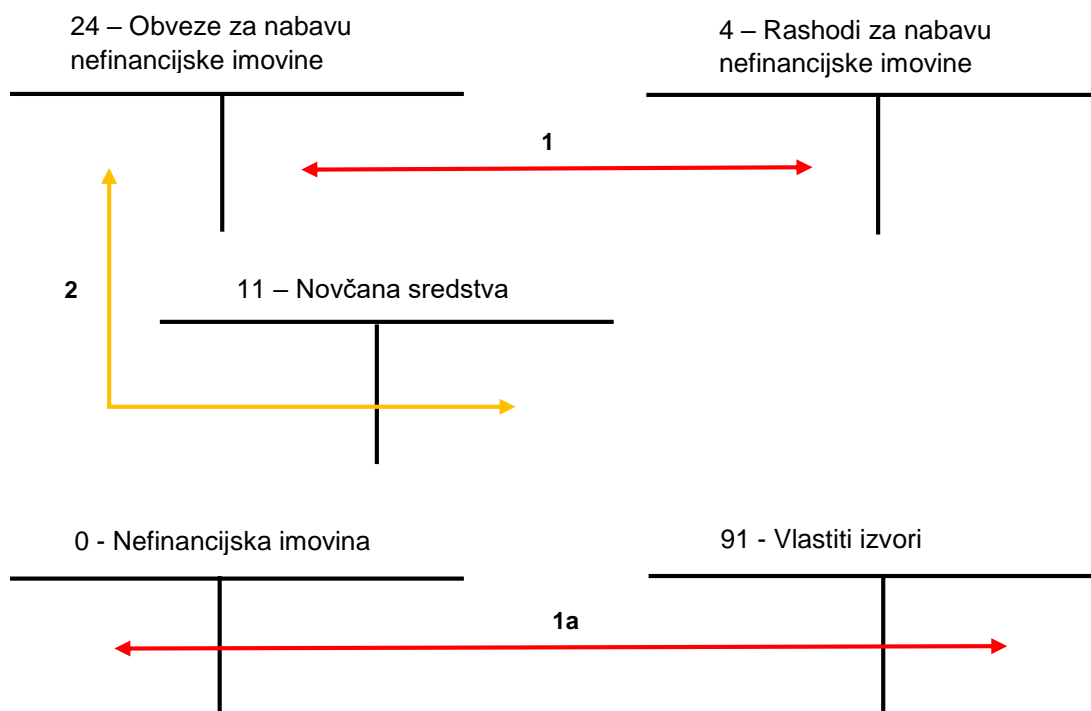
Izvor: Prilagodba autorice prema *Knjiženje rashoda poslovanja* (Bičanić, 2017.)

(1) S obzirom da se na rashode primjenjuje načelo nastanka događaja obveza (skupina 23) se na temelju primljene fakture priznaje izravno kao rashod te se evidentira u razredu 3

(2) Podmirenje obveze odnosno plaćanje računa evidentira se zatvaranjem obveze (skupina 23) i odljevom novčanih sredstava (skupina 11)

(3) Ukoliko se primjerice radi o plaćanjima kojima ne prethodi račun ili dokumentirani nastanak obveze (donacije, subvencije i sl.) priznaju se direktno kao rashod u razredu 3 i bilježi se odljev novčanih sredstava u skupini 11. Rashodi kojima ne prethodi račun ili dokumentirani nastanak obveze priznaju se temeljem dokumenata o promjeni novčanih sredstava (npr. izvadak žiroračuna)

Shema 4. Evidentiranje rashoda za nabavu nefinancijske imovine

Izvor: Prilagodba autorice prema *Knjiženje rashoda za nabavu nefinancijske imovine* (Bičanić, 2017.)

(1) Isto kao i kod rashoda poslovanja, nabava nefinancijske imovine iskazuje se prema načelu nastanka događaja gdje odobrenjem odgovarajućeg računa nastaje obveza za nabavu nefinancijske imovine u skupini 24 te se zadužuje odgovarajući račun rashoda u razredu 4.

(1a) S obzirom na nabavljenu nefinancijsku imovinu istovremeno se povećava imovina proračunskog korisnika zaduženjem računa nefinancijske imovine u razredu 0 i čime se povećavaju vlastiti izvori u skupini 91 odobrenjem odgovarajućeg računa.

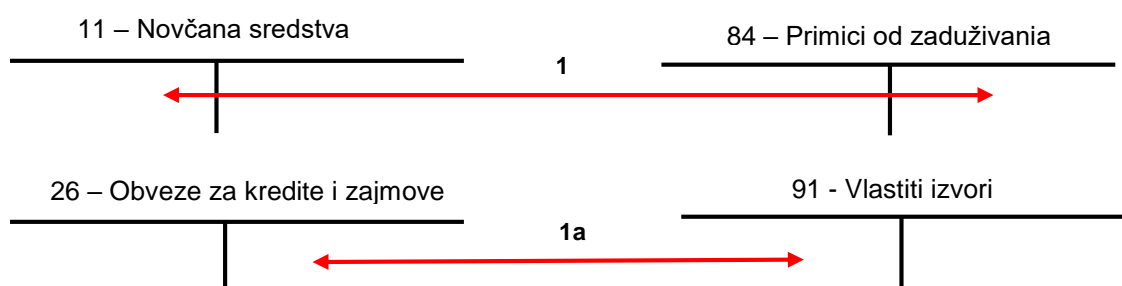
(2) Plaćanje za nabavu nefinancijske imovine evidentira se odljevom novčanih sredstava u skupini 11 dok se s druge strane zatvara račun obveza za nefinancijsku imovinu u skupini 24.

4.2.2. Iskazivanje primitaka i izdataka

Račun financiranja u općem dijelu proračuna čine primici i izdaci, a koji se odnose na primitke od financijske imovine i zaduživanja te izdatke za financijsku imovinu i otplate zajmova.

Primici proračuna predstavljaju financijsku kategoriju kojom se označava priljev novca na račun proračunskog korisnika i ne moraju nužno predstavljati prihod ukoliko se radi npr. o povratu oročenih sredstava ili primljenih zajmova. Prate se po načelu novčanog tijeka što znači da se prilikom uplate tereti račun novčanih sredstava. Primici proračuna uglavnom se odnose na primljene kredite i dane zajmove od ili prema tuzemnim ili inozemnim institucijama.

Shema 5. Evidentiranje primljenih kredita i zajmova

Izvor: Prilagodba autorice prema *Evidentiranje primljenih kredita i zajmova* (Bičanić, 2017.)

(1 i 1a) Povrati glavnice danih zajmova evidentiraju se odobrenjem odgovarajućih računa primitaka od zaduživanja u skupini 84 i zaduženjem novčanih sredstava u skupini 11 uz to se istovremeno odobrava račun obveza za kredite i zajmove u skupini 26 i zadužuje se račun izvora vlasništva u skupini 91.

Isto tako u obračunskom razdoblju se javljaju i kamate na primljene kredite i zajmove koje je potrebno evidentirati, a koje se klasificiraju kao rashodi poslovanja (Shema 6).

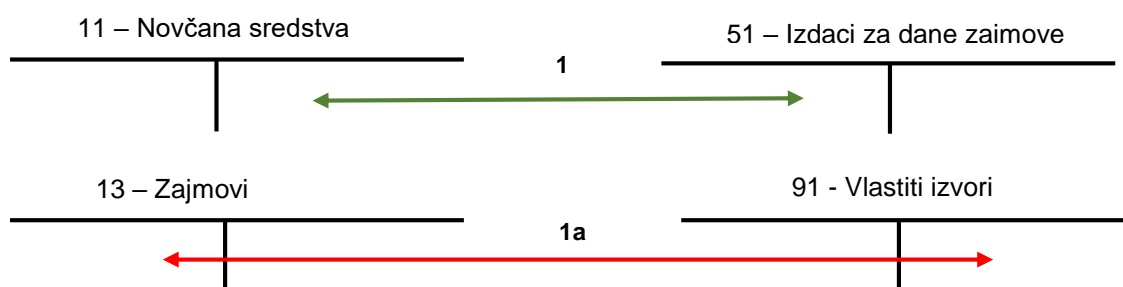
Shema 6. Evidentiranje kamata na primljene kredite i zajmove

Izvor: Prilagodba autorice prema *Evidentiranje primljenih kredita i zajmova* (Bičanić, 2017.)

Izdaci proračuna s druge strane predstavljaju financijsku kategoriju kojom se označava odljev novca i novčanih sredstava s računa proračunskog korisnika po svim osnovama. U pravilu se izdaci odnose na otplate glavnice primljenih kredita i zajmova, dionice i udjele u glavnici, dane zajmove i depozite i sl.

Shema 7. Evidentiranje danih zajmova

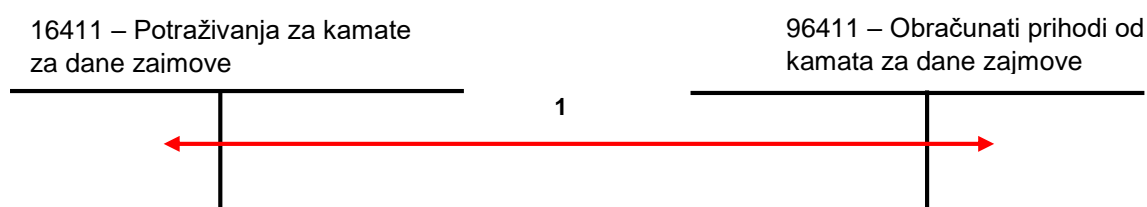

Izvor: Prilagodba autorice prema *Evidentiranje danih zajmova* (Bičanić, 2017.)

(1 i 1a) Proračunski korisnici dane zajmove evidentiraju zaduživanjem odgovarajućeg računa izdataka u skupini 51 uz odljev novčanih sredstava u skupini 11. Istovremeno se zadužuje račun zajmova u skupini 13 i odobrava odgovarajući račun vlastitih izvora u skupini 91.

U vidu danih zajmova proračunski korisnici imaju određena potraživanja za kamate koja se evidentiraju odvojeno na odgovarajućem računu potraživanja za prihode poslovanja u skupini 16, a kako bi proračunski korisnici mogli pratiti obračunate prihode odobrava se račun u skupini 96 obračunatih prihoda.

Shema 8. Evidentiranje potraživanja za kamate za dane zajmove

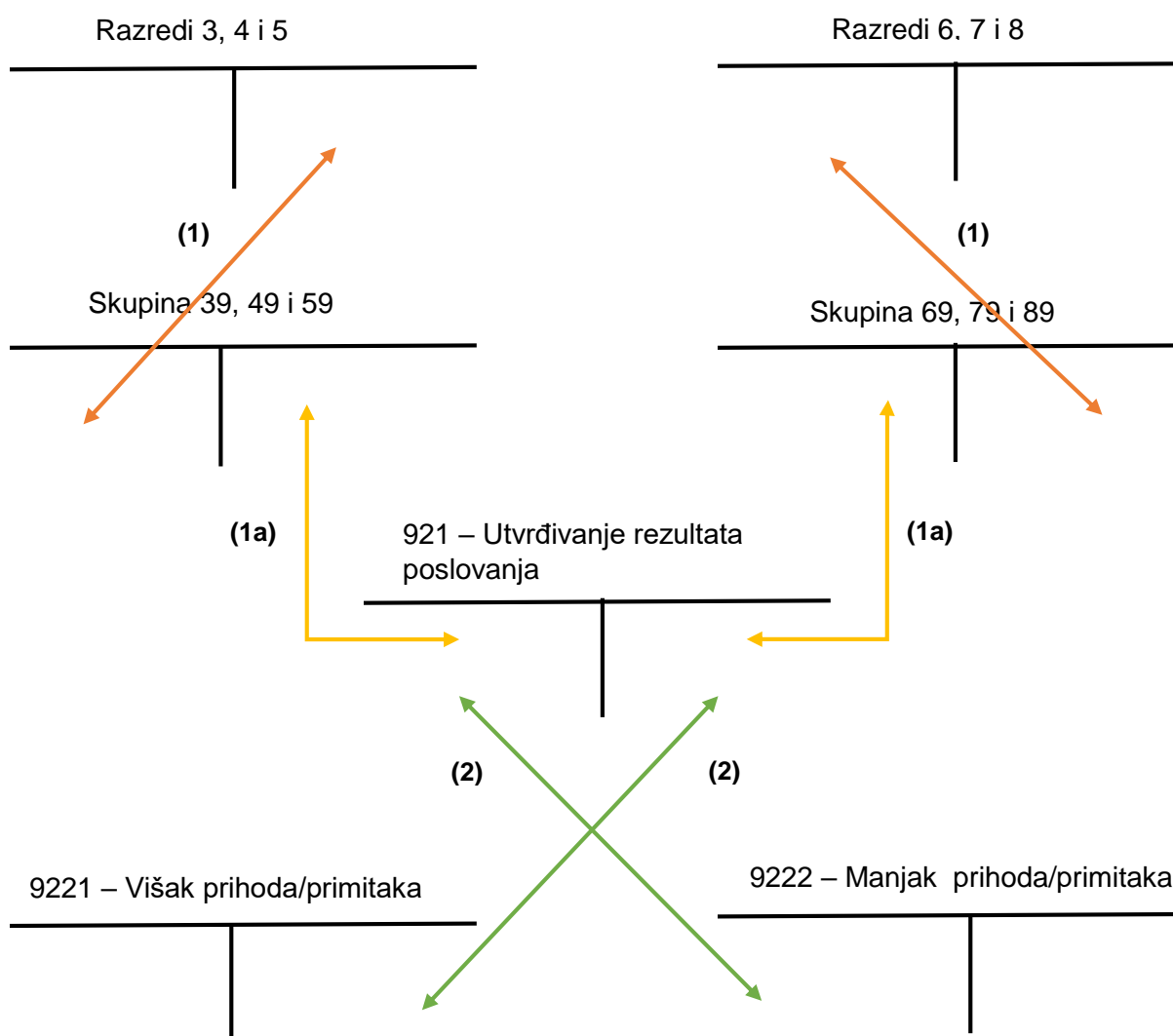

Izvor: Prilagodba autorice prema *Evidentiranje danih zajmova* (Bičanić 2017.)

4.2.3. Utvrđivanje rezultata poslovanja

Na koncu svakog proračunskog razdoblja utvrđuje se rezultat poslovanja JLS, ali ne kao dobit ili gubitak poslovne godine. S obzirom da proračunski korisnici raspolažu imovinom koja je u vlasništvu zajednice tako da se kod proračunskih korisnika rezultatom predstavlja višak prihoda nad rashodima ili manjak prihoda nad rashodima kao pokazatelj pozitivnog ili negativnog financijskom rezultata. Kod proračunskih korisnika od JLS ostatak imovine predstavljaju vlastiti izvori i ispravak vlastitih izvora nakon oduzimanja svih obveza (Vašiček et al., 2016.).

Shema 9. Evidentiranje rezultata poslovanja

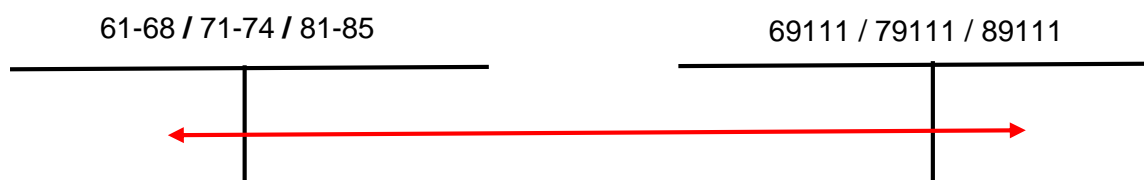

Izvor: Prilagodba autorice prema *Računovodstvo proračuna* (Vašiček et al., 2007.)

(1) Tijekom godine prihodi i primici se evidentiraju u razredima 6, 7, 8 te rashodi i u razredima 3, 4, 5 odnosno u podskupinama navedenih razreda. Na kraju razdoblja ukupni iznosi razreda 3-8 evidentiraju se u skupinama rasporeda prihoda (69,79,89) i skupinama rasporeda rashoda (39, 49, 59).

Shema 10. Raspored prihoda i rashoda te primitaka i izdataka

a) *Prihodi poslovanja (61-68) / Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (71-74) / Financijski primici (81-85)*

b) *Rashodi poslovanja (31-38) / Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (41-45) / Financijski izdaci (51-55)*

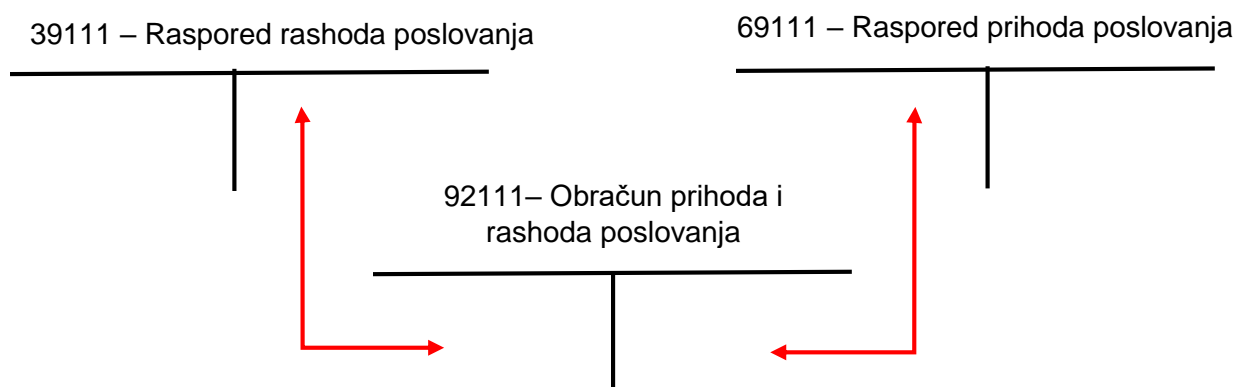

Izvor: Izrada autorice prema *Proračunsko računovodstvo* (Budimir V., 2017.)

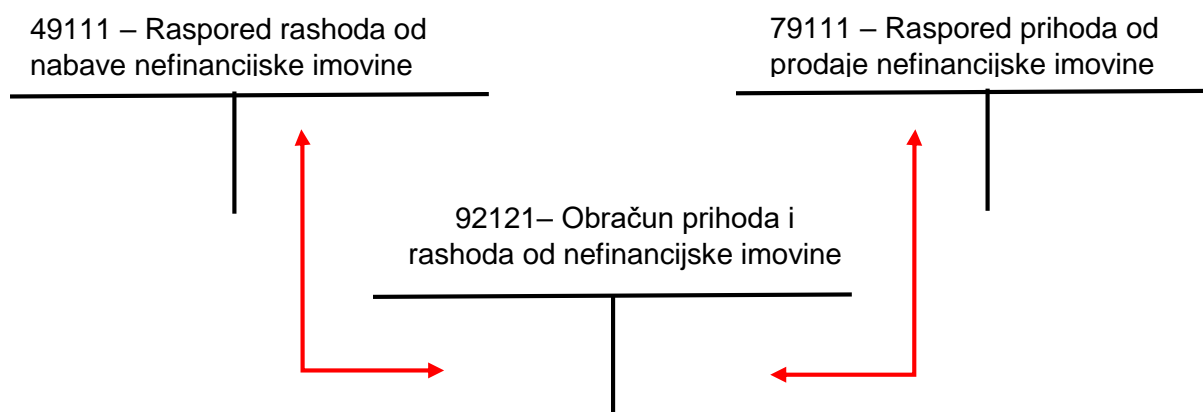
(1a) Nakon rasporeda prihoda i primitaka te rashoda i izdataka slijedi utvrđivanje rezultata poslovanja koje se vrši obračunom prihoda i rashoda te primitaka i izdataka te se njihovim sučeljavanjem utvrđuje rezultat poslovanja u tekućoj godini. Evidentiranje se provodi na način prikazan u Shemi 11.

Shema 11. Obračun i sučeljavanje prihoda i rashoda i primitaka i izdataka

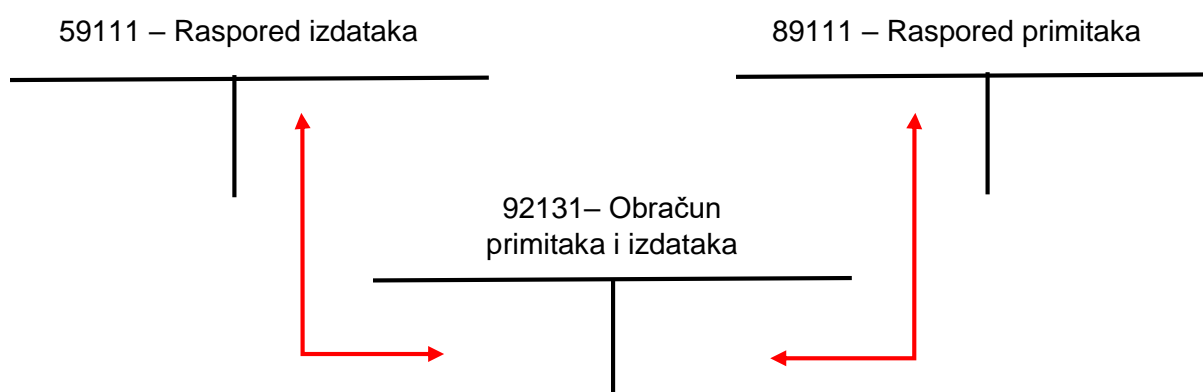
Obračun prihoda i rashoda poslovanja

Obračun prihoda i rashoda od nefinancijske imovine

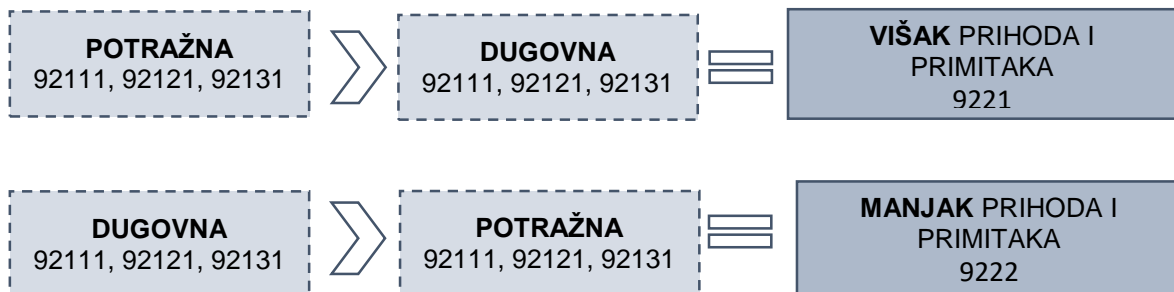
Obračun primitaka i izdataka od financijske imovine

Izvor: Izrada autorice prema *Proračunsko računovodstvo* (Budimir V., 2017.)

(2) Temeljem obračuna prihoda i rashoda, primitaka i izdataka te njihovog sučeljavanja utvrđuje se rezultat poslovanja iz čega proizlazi

Shema 12. Utvrđivanje rezultata poslovanja

Izvor: Izrada autorice prema Proračunsko računovodstvo (Budimir V., 2017.)

5. Računovodstveno praćenje proračuna i evidentiranje poslovnih događaja na primjeru proračunskog korisnika Općine Molve

Općina Molve nalazi se u sjeveroistočnom djelu Koprivničko-Križevačke županije te je dio prirodno geografske cjeline Bilogorske Podravine. Ukupan broj stanovnika iz godine u godinu je u blagom padu što je moguće vidjeti na Grafikonu 2.

Grafikon 2. Kretanje broja stanovnika Općine Molve za razdoblje od 1991.-2021.

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica *Državnog zavoda za statistiku* dostupno na dzs.gov.hr/ (18.05.2022.)

Razvijenost Općine Molve prema starom modelu izračuna indeksa razvijenosti u 2013. godine zauzima mjestu u skupini III. u kojoj pripadaju jedinice lokalne samouprave čiji indeks razvijenosti se kreće između 75 i 100%. Prema novom izračunu indeksa razvijenosti iz 2017. godine Općina Molve spada u skupinu IV. jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave (Ministarstvo regionalnog razvoja). Prema Programu razvoja Općine Molve za razdoblje od 2015.-2020. godine ukupni prihodi i primici po glavni stanovnika činili su 8.301,00kn prema čemu je Općina Molve zauzela 3. mjesto prema razvijenosti u Koprivničko-križevačkoj županiji.

Za Općinu Molve često se može čuti i naziv "hrvatski kuvajt" gdje su se Molve smatrale jednom od najbogatijih Općina u Hrvatskoj. Razlog tome jest činjenica da se na površini Općine Molve nalazi jednog od najbogatijih nalazišta prirodnog plina u Hrvatskoj jer dvije trećine zaliha plina dolaze upravo iz tog dijela Podravine gdje centralne plinske stanice koje se nalaze na prostorima općine Molve imaju mogućnost proizvodnje 9 milijuna m³ prirodnog plina po dana.

5.1. Kretanje i struktura ukupnih prihoda i rashoda Općine Molve

U Tablici 5 prikazano je kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda Općine Molve za razdoblje od 2004.-2021. godine gdje ukupne prihode čine prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine, a rashode rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine. Isto tako u Tablici 6 prikazan je postotak smanjenja odnosno povećanja ukupnih prihoda i rashoda za promatrano razdoblje u odnosu na prethodne godine.

Tablica 6. Kretanje prihoda i rashoda Općine Molve u razdoblju 2004.-2021. godine uz postotak smanjenja/povećanja u odnosu na prethodne godine

Godina	UKUPNO PRIHODI	Postotak povećanja/smanjenja	UKUPNO RASHODI	Postotak povećanja/smanjenja
2004	15.417.339,15	0,00%	13.890.793,93	0,00%
2005	17.412.314,46	12,94%	19.664.759,97	41,57%
2006	18.048.362,98	3,65%	19.095.567,62	-2,89%
2007	17.084.201,88	-5,34%	10.960.027,14	-42,60%
2008	14.489.730,28	-15,19%	13.864.898,25	26,50%
2009	18.986.887,86	31,04%	16.311.463,03	17,65%
2010	18.727.670,62	-1,37%	17.514.175,76	137,88%
2011	17.184.948,94	-8,24%	17.462.694,69	-0,29%
2012	21.274.624,79	23,80%	22.022.270,04	26,11%
2013	18.392.549,17	-13,55%	19.379.662,56	-12,00%
2014	11.524.434,15	-37,34%	12.603.480,59	-34,97%
2015	9.332.323,20	-19,02%	11.257.860,05	-10,68%
2016	8.136.692,82	-12,81%	8.377.485,13	-25,59%
2017	8.133.396,03	-0,04%	7.868.189,30	-6,08%
2018	10.663.157,34	31,10%	10.002.051,19	27,12%
2019	11.933.604,56	11,91%	14.145.943,86	41,43%
2020	12.002.550,86	0,58%	15.900.963,88	12,41%
2021	14.447.045,00	20,37%	13.551.514,00	-14,78%

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (23.05.2022.)

Uzimajući u obzir promatrane godine prosječni prihodi Općine Molve iznose 14.621.768,56kn dok prosječni rashodi iznose 14.659.655,61kn. Najveće prihode Općina Molve ostvarila je 2012. godine kada su iznosili visokih 21.274.624,79kn što je predstavljalo povećanje od 23,80% u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane iste te godine Općina Molve bilježi najveće rashode u iznosu od 22.022.270,04kn što je za

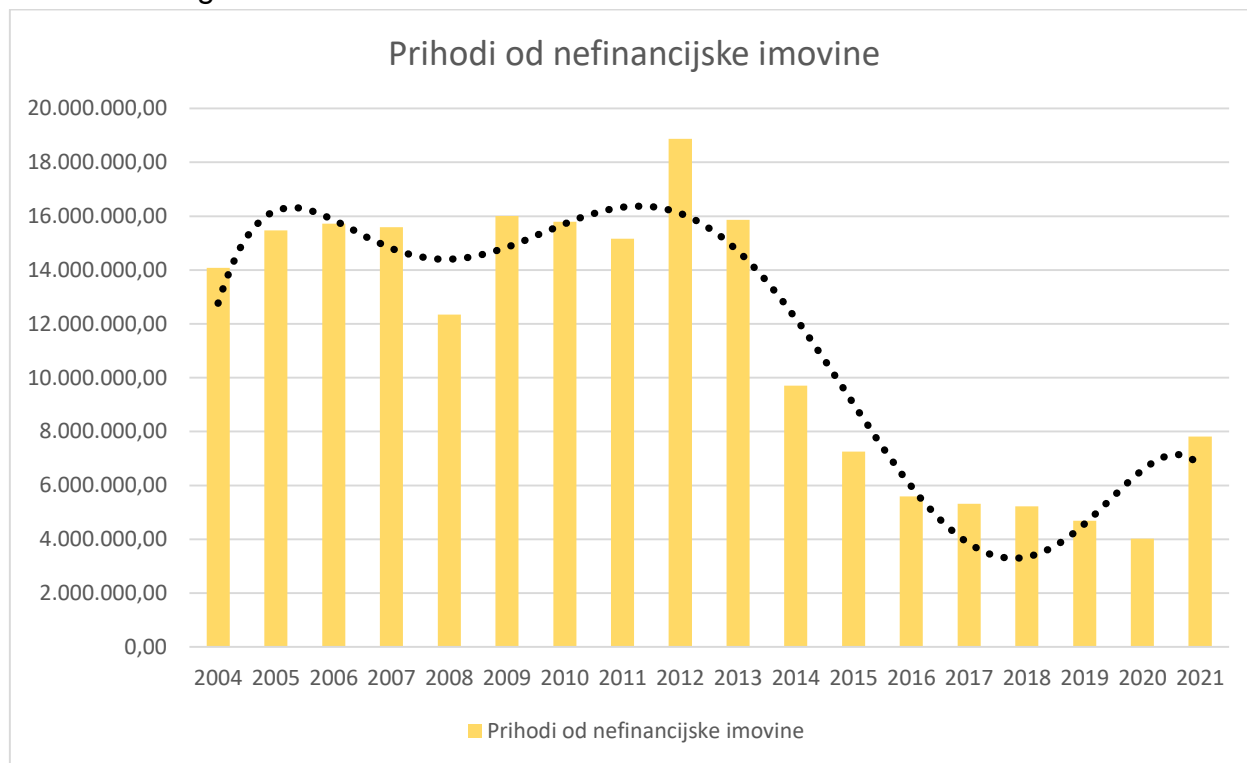
26,11% više u odnosu na prethodnu godinu. S obzirom da se velik dio rashoda 2012. godine odnosi na rashode za nabavu nefinancijske imovine (Prilog 4) te većim dijelom i na rashode tekućeg i investicijskog održavanja, višak rashoda u odnosu na prihode promatrane godine pokazatelj je da su sredstva usmjerena na razvoj i unapređenje stanovanja i zajednice u vidu izgradnje poslovnih objekata, unapređenja lokalnih cesta i slično. Najmanje prihoda Općina ostvaruje u 2017. godini u iznosu od 8.133.396,03kn što je za 0,04% manje u odnosu na prethodnu 2016. godinu kada su prihodi isto tako bili znatno manji u odnosu na ostale promatrane godine. Također je moguće vidjeti da su u 2017. godini zabilježeni i najmanji rashodi, uz 2009. godinu, što bi značilo da Općina sredstvima raspolaže racionalno u skladu s mogućnostima i raspoloživim sredstvima te se pritom ne zadužuje (Prilog 4).

Nedvojbeno je da na razvijenost Općine Molve i izvore prihoda utječe položaj Općine Molve odnosno činjenica da se nalazi na prostoru bogatom prirodnim plinom kroz koji prolazi mreža plinovoda i naftovoda. S obzirom na navedeno isto tako je nedvojbeno da Općina Molve najviše prihoda ubire od naknada za eksploataciju mineralnih sirovina odnosno naknada od nefinancijske imovine što je proračun činilo vrlo izdašnim, a Općinu Molve jedno od poželjnih mjesta za život. No do problema dolazi kada se postavlja pitanje naknada za eksploataciju mineralnih sirovina.

Kroz godine dolazilo je do izmjena Zakona i uredbi vezano za uređenje pitanja naknada za eksploataciju mineralnih sirovina. U počecima naknade od dobivenih količina su pripadale isključivo jedinicama lokalne samouprave dok s vremenom više nisu predstavljale izvor prihoda samo lokalnih jedinica već se podjela vršila između općine/grada, županije i države što je uvedeno izmjenom Uredbe iz 2009. godine.

Najveće nezadovoljstvo javlja se izmjenom Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina iz 2014. godine (NN 37/14) gdje naknada iznosi 10% od pridobivenih količina pri čemu od ukupnog iznosa državi pripada 50%, lokalnoj samoupravi 30% te regionalnoj samoupravi 20%. Navedene izmjene uvelike su utjecale na kretanje prihoda od naknada od nefinancijske imovine, a i na sami proračun Općine Molve.

Grafikon 3. Kretanje prihoda od nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2004.–2021. godine

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (23.05.2022.)

Temeljem godišnjih izvještaja o izvršenju proračuna, a prikazano na Grafikonu 3 moguće je vidjeti kako je Općina Molve 2012. godine ostvarila najznačajniji iznos prihoda od nefinancijske imovine i to u iznosu od 18.871.646,52 (Tablica 7) nakon čega je moguće vidjeti drastičan pad 2014. godine na 9.702.592,76kn. Do značajnog pada dolazi uslijed izmjene Uredbe o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina, a što je uzrokovalo pad čak od 51,39% do 2012. godine. Najmanje prihoda od nefinancijske imovine Općina Molve ostvarila je u 2020. godini sa 4.018.336,53kn.

Uzimajući u obzir kretanje prihoda od nefinancijske imovine putem Grafikona 3 i Tablice 7 niže u poglavlju, može se potvrditi činjenica da se najveći udio u ukupnim prihodima Općine Molve odnosi na neporezne prihode koje čine prihodi od nefinancijske imovine odnosno naknade za korištenje nefinancijske imovine.

Tablica 7. Udio prihoda od nefinancijske imovine u ukupnim prihodima Općine Molve za razdoblje od 2004.-2021.

Godina	PRIHODI OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	UKUPNI PRIHODI	Udio u ukupnim prihodima %
2004	14.078.547,43	15.417.339,15	91,32%
2005	15.474.977,02	17.412.314,46	88,87%
2006	15.717.642,76	18.048.362,98	87,09%
2007	15.588.562,44	17.084.201,88	91,25%
2008	12.350.013,16	14.489.730,28	85,23%
2009	16.009.714,40	18.986.887,86	84,32%
2010	15.793.578,95	18.727.670,62	84,33%
2011	15.167.055,96	17.184.948,94	88,26%
2012	18.871.646,52	21.274.624,79	88,70%
2013	15.863.304,42	18.392.549,17	86,25%
2014	9.702.592,76	11.524.434,15	84,19%
2015	7.257.143,58	9.332.323,20	77,76%
2016	5.588.189,67	8.136.692,82	68,68%
2017	5.315.799,74	8.133.396,03	65,36%
2018	5.222.141,50	10.663.157,34	48,97%
2019	4.685.166,56	11.933.604,56	39,26%
2020	4.018.336,52	12.002.550,86	33,48%
2021	7.809.583,00	14.603.112,00	53,48%

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (23.05.2022)

. U razdoblju od 2004.-2021. godine prihodi od nefinancijske imovine odnosno od naknada za korištenje nefinancijske imovine oscilirali su iz godine u godinu uz postupni pad no to ne umanjuje činjenicu da u prosjeku čine 74,82% ukupnih prihoda Općine Molve gdje je samo u 2004. godini ukupne prihode činilo 91,32% prihoda od nefinancijske imovine. Najmanji udio prihoda od nefinancijske imovine u ukupnim prihodima sa 33,48% ostvareno je u 2020. godini. Uzimajući u obzir razdoblje od 2004. do 2021. prihodi od nefinancijske imovine opadaju gdje je najveći pad zabilježen 2014. godine, a uzrok tome jesu reforme u pogledu naknada za eksploataciju mineralnih sirovina kao i promjene u vidu kretanja cijena plina na tržištu.

S druge strane, drugi najveći izvor prihoda čine prihodi od poreza čije je kretanje i udio u ukupnim prihodima Općine Molve u razdoblju od 2004.-2021. prikazano u Tablici 8.

Tablica 8. Udio prihoda od poreza u ukupnim приходima Općine Molve za razdoblje od 2004.-2021.

Godina	PRIHODI OD POREZA	UKUPNO PRIHODI	Udio u ukupnim приходima %
2004	725.302,71	15.417.339,15	4,70%
2005	546.389,12	17.412.314,46	3,14%
2006	622.386,69	18.048.362,98	3,45%
2007	918.224,09	17.084.201,88	5,37%
2008	1.249.468,38	14.489.730,28	8,62%
2009	1.234.153,58	18.986.887,86	6,50%
2010	1.054.085,02	18.727.670,62	5,63%
2011	865.943,39	17.184.948,94	5,04%
2012	957.494,21	21.274.624,79	4,50%
2013	1.019.078,91	18.392.549,17	5,54%
2014	1.011.353,07	11.524.434,15	8,78%
2015	983.031,39	9.332.323,20	10,53%
2016	955.271,12	8.136.692,82	11,74%
2017	925.423,45	8.133.396,03	11,38%
2018	3.586.639,98	10.663.157,34	33,64%
2019	3.914.840,24	11.933.604,56	32,81%
2020	3.900.108,50	12.002.550,86	32,49%
2021	1.458.396,00	14.603.112,00	9,99%

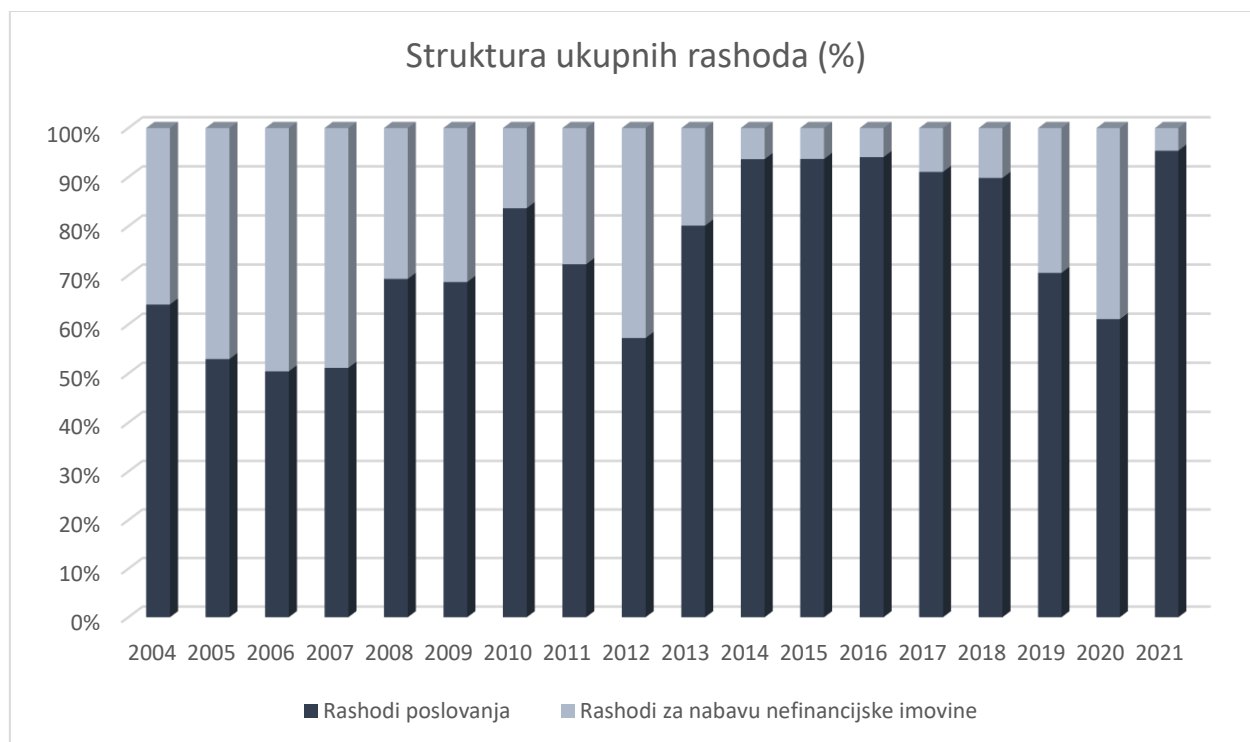
Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (23.05.2022.)

Prema Godišnjim izvještajima o izvršenju proračuna Općine Molve, a sukladno Tablici 7 drugi najveći izvor prihoda Općine Molve čine porezni prihodi. U pogledu poreznih prihoda tijekom godina dolazilo je do izmjena u postotku preraspodjele prihoda od poreza na dohodak između općina/gradova, županija i države kako slijedi:

Najviše prihoda u promatranom razdoblju Općina Molve ostvarila je 2019. godine u iznosu od 3.914.840,24kn što čini 32,49% ukupnih prihoda te iste godine. Najmanje prihoda od poreza kroz promatrano razdoblje ostvareno je u 2004. godini sa 725.302,71kn. Najveći udio prihoda od poreza u ukupnim приходima vidljiv je u 2018. godini sa 33,64% dok je najmanji udio ostvaren u 2005. godini sa 3,14%.

U pogledu rashoda Općine Molve za promatrano razdoblje u većini godina najveći udio u ukupnim rashodima čine rashodi poslovanja dok se preostali dio odnosi na rashode za nabavu nefinancijske imovine (Grafikon 4).

Grafikon 4. Struktura ukupnih rashoda Općine Molve za razdoblje od 2004.-2021.

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (23.05.2022.)

Rashode poslovanja u najvećoj mjeri čine materijalni rashodi koji se odnose na rashode za usluge, ponajviše na usluge tekućeg i investicijskog održavanja. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u najvećoj mjeri čine rashodi za proizvedenu dugotrajnu imovinu. Ujedno materijalni rashodi i rashodi za nabavu nefinancijske imovine u većini godina čine najznačajniji udio u ukupnim rashodima Općine Molve (Tablica 9). Uz navedene značajnije su još i naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja te tekuće donacije u vidu ostalih rashoda (Prilog 1).

Tablica 9. Udio rashoda za usluge i rashoda za nabavu proizvedene dugotrajne imovine u ukupnim rashodima Općine Molve za razdoblje od 2004.-2021.

Godina	UKUPNO RASHODI	Materijalni rashodi	Udio u ukupnim rashodima	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	Udio u ukupnim rashodima
2004	13.890.793,93	3.790.918,31	27,29%	4.553.659,13	32,78%
2005	19.664.759,97	4.192.663,45	21,32%	8.984.178,01	45,69%
2006	19.095.567,62	4.358.732,78	22,83%	9.404.652,25	49,25%
2007	21.165.744,69	4.300.857,77	20,32%	10.181.222,57	48,10%
2008	13.864.898,25	4.130.283,00	29,79%	4.151.724,50	29,94%
2009	16.311.463,03	4.404.983,38	27,01%	4.897.018,55	30,02%
2010	17.514.175,76	6.376.237,67	36,41%	2.584.944,82	14,76%
2011	17.462.694,69	4.835.350,95	27,69%	3.842.990,22	22,01%
2012	22.022.270,04	5.509.380,33	25,02%	9.197.822,99	41,77%
2013	19.379.662,56	5.021.644,77	25,91%	3.398.396,74	17,54%
2014	12.603.480,59	4.383.922,34	34,78%	609.225,28	4,83%
2015	11.257.860,05	3.802.689,72	33,78%	444.554,21	3,95%
2016	8.377.485,13	3.277.302,94	39,12%	437.414,73	5,22%
2017	7.868.189,30	2.881.179,43	36,62%	519.407,49	6,60%
2018	10.002.051,19	3.933.535,01	39,33%	568.170,04	5,68%
2019	14.145.943,86	4.289.212,22	30,32%	3.386.958,00	23,94%
2020	15.900.963,88	4.272.832,98	26,87%	3.471.074,51	21,83%
2021	13.551.514,00	5.117.230,00	37,76%	346.007,00	2,55%

Izvor: Izrada autorice prema podacima sa mrežnih stranica Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (24.05.2022.)

5.1. Računovodstveno evidentiranje poslovnih događaja na primjeru Općine Molve

U nastavku će biti prikazano evidentiranje poslovnih promjena u pogledu prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine, rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine te primitaka i izdataka od financijske imovine. Naposljetku, a temeljem korištenih podataka biti će prikazano utvrđivanje rezultata poslovanja kod proračunskih korisnika utvrđivanjem viškova odnosno manjkova. Uz navedeno također kratki osvrt na izvršenje proračuna u odnosu na izvorni plan.

5.1.1. Evidentiranje prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine

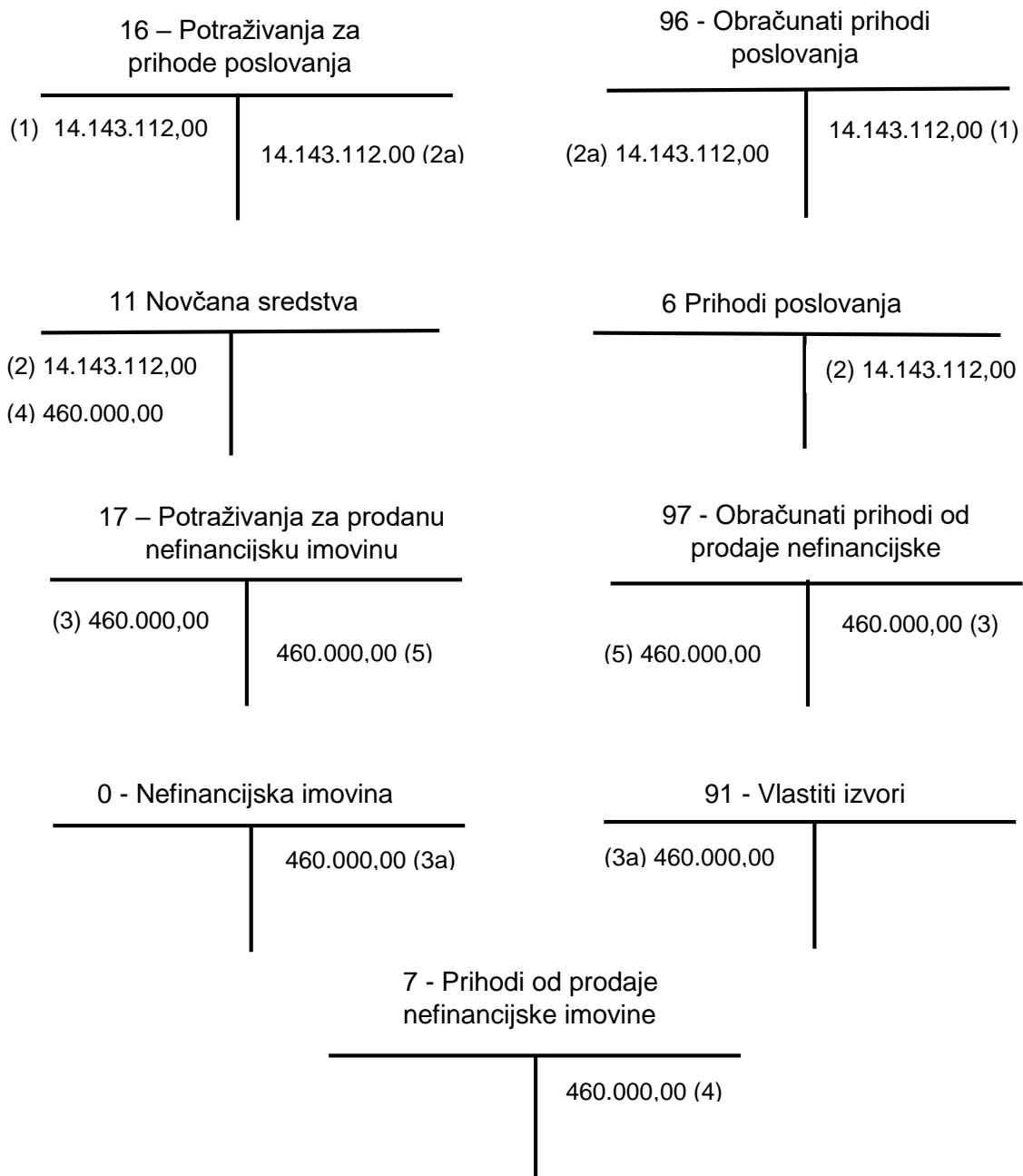
Tablica 10. Prihodi poslovanja i prodaje nefinancijske imovine Općine Molve za 2021. godinu

Račun / opis	Izvorni plan 2021.	Izvršenje 2021.	Indeks
6 PRIHODI POSLOVANJA	24.155.367,00	14.143.112,00	58,55%
61 Prihodi od poreza	4.417.300,00	1.458.396,00	33,02%
63 Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	8.555.178,00	3.588.472,00	41,95%
64 Prihodi od imovine	9.817.289,00	7.809.583,00	79,55%
65 Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	1.324.550,00	1.215.576,00	91,77%
66 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	25.050,00	45.338,00	180,99%
68 Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	16.000,00	25.747,00	160,92%
7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	450.000,00	460.000,00	102,22%
71 Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	450.000,00	460.000,00	102,22%
72 Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	450.000,00	0,00	0,00%

Izvor: Izrada autorice prema Izglasanom proračunu Općine Molve za 2021. godinu i Konsolidiranom financijskom izvještaju Općine Molve za 2021. godinu dostupno na molve.hr/ (24.05.2022.)

Ukupni prihodi poslovanja u 2021. godini ostvareni su u iznosu od 14.143.112,00kn što čini 58,55% od ukupno planiranih sredstava koja iznose 24.155.367,00 što je gotovo upola manje. Najveći udio u izvršenju u odnosu na planirano, a i više od planiranog vidljivo je u skupini prihoda od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihoda od donacije sa 180,99% te skupini kazne, upravne mjere i ostali prihodi sa 160,92%, iako kao što je vidljivo navedene skupine ne čine veliki udio u ukupnim prihodima poslovanja. Drugi najveći udio izvršenog u odnosu na planirano proizlazi iz prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi te pristojbi po posebnim propisima i naknada sa 91,77%. Najveći izvor prihoda Općine Molve jesu prihodi od imovine, točnije već spomenute naknada za eksploataciju mineralnih sirovina te udio izvršenog u odnosu na planirano iznosi 79,55%. Najmanji udio izvršenog u odnosu na planirano ostvareno je od prihoda od poreza sa svega 33,02%.

Shema 13. Evidentiranje prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine na primjeru Općine Molve

Izvor: Izrada autorice

5.1.2. Evidentiranje rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine

Tablica 11. Rashodi poslovanja i nabave nefinancijske imovine Općine Molve za 2021. godinu

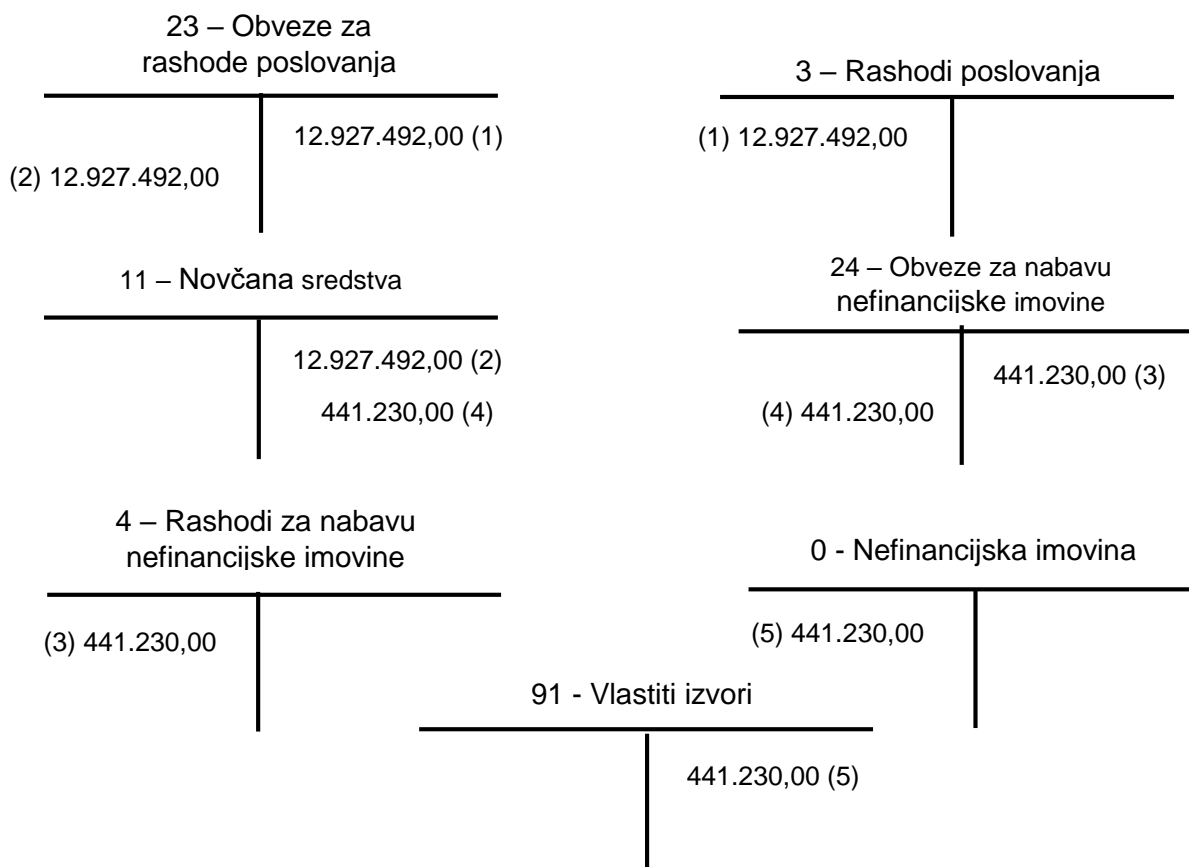
Račun / opis	Izvorni plan 2021.	Izvršenje 2021.	Indeks
3 RASHODI POSLOVANJA	13.754.219,00	12.927.492,00	93,99%
31 Rashodi za zaposlene	2.309.954,00	2.416.727,00	104,62%
32 Materijalni rashodi	5.399.515,00	5.117.230,00	94,77%
34 Financijski rashodi	154.600,00	137.520,00	88,95%
35 Subvencije	855.000,00	582.324,00	68,11%
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	271.000,00	227.084,00	83,79%
37 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	1.095.750,00	1.561.383,00	142,49%
38 Ostali rashodi	3.668.400,00	2.885.224,00	78,65%
4 RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	13.176.148,00	624.022,00	4,74%
41 Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	160.000,00	95.223,00	59,51%
42 Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	8.374.148,00	346.007,00	4,13%
45 Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	4.642.000,00	182.792,00	3,94%

Izvor: Izrada autorice prema Izglasanom proračunu Općine Molve za 2021. godinu i Konsolidiranom financijskom izvještaju Općine Molve za 2021. godinu dostupno na molve.hr/ (24.05.2022.)

Ukupni rashodi poslovanja u 2021. godini ostvareni su u iznosu od 12.927.492,00kn čime je ostvareno 93,99% planiranih rashoda poslovanja koji iznose 13.754.219,00kn. Najveći udio izvršenog u odnosu na planirano, a i više od planiranog, odnosi se na naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i drugih naknada gdje je utrošeno 42,49% više sredstava od planiranog. Isto tako trošak zaposlenih viši je za 4,62% od planiranog. Najmanje utrošenih sredstava u odnosu na planirane predstavljaju subvencije prema kojima je isplaćeno 31,89% manje u odnosu na planirano te se sredstva odnose na subvencije poljoprivrednicima i obrtnicima.

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine ostvareni su u iznosu 624.022,00kn čime je ostvareno 4,74% planiranih rashoda za nabavu nefinancijske imovine u odnosu na planiranih 13.176.148,00kn.

Shema 14. Evidentiranje rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine na primjeru Općine Molve

Izvor: Izrada autorice

5.1.3. Evidentiranje financijskih primitaka i izdataka

Tablica 12. Račun financiranja Općine Molve za 2021. godinu

Račun/Opis	Izvorni plan 2021.	Izvršenje 2021.	Indeks
8 PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	2.760.000,00	1.368.683,00	49,59%
81 Primitci povratu glavnica danih zajmova i depozita	260.000,00	12.649,00	4,87%
84 Primitci od zaduživanja	2.500.000,00	1.356.034,00	54,24%
5 IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATU ZAJMOVA	380.000,00	279.515,00	73,56%
51 Izdaci za dane zajmove i depozite	80.000,00	0,00	0,00%
53 Izdaci za dionice i udjele u glavnici	10.000,00	20.000,00	200,00%
54 Izdaci za otplatu glavnice primitljenih kredita i zajmova	290.000,00	259.515,00	89,49%

Izvor: Izrada autorice prema Izglasanom proračunu Općine Molve za 2021. godinu i Konsolidiranom financijskom izvještaju Općine Molve za 2021. godinu dostupno na molve.hr/ (24.05.2022.)

Ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja ostvareni su u iznosu od 1.368.683,00kn u odnosu na planiranih 2.760.000,00kn što čini udio od 49,59% izvršenog u odnosu na planirano pri čemu je povrata glavnice od danih zajmova i depozita primljeno tek 4,87% što je 247.351kn manje u odnosu na planiranih 260.000kn. Izdaci za financijsku imovinu i otplatu zajmova planirani su u iznosu od 380.000,00kn te je od planiranih 380.000,00kn izvršeno 73,56% odnosno 279.515,00kn.

Shema 15. Evidentiranje računa financiranja (primitaka i izdataka)

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center; border-bottom: 1px solid black;">84 – Primici od zaduživanja</th> </tr> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: bottom;">1.368.683,00 (1)</td> </tr> </table>	84 – Primici od zaduživanja			1.368.683,00 (1)	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center; border-bottom: 1px solid black;">26 – Obveze za kredite i zajmove</th> </tr> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: bottom;">1.368.683,00 (1a)</td> </tr> </table>	26 – Obveze za kredite i zajmove			1.368.683,00 (1a)
84 – Primici od zaduživanja									
	1.368.683,00 (1)								
26 – Obveze za kredite i zajmove									
	1.368.683,00 (1a)								
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center; border-bottom: 1px solid black;">51 – Izdaci za dane zaimove</th> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: left; vertical-align: bottom;">(2) 279.515,00</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	51 – Izdaci za dane zaimove		(2) 279.515,00		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center; border-bottom: 1px solid black;">13 – Zajmovi</th> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: left; vertical-align: bottom;">(2a) 279.515,00</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	13 – Zajmovi		(2a) 279.515,00	
51 – Izdaci za dane zaimove									
(2) 279.515,00									
13 – Zajmovi									
(2a) 279.515,00									
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center; border-bottom: 1px solid black;">11 – Novčana sredstva</th> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: left; vertical-align: bottom;">(1) 1.368.683,00</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: bottom;">279.515,00 (2)</td> </tr> </table>	11 – Novčana sredstva		(1) 1.368.683,00	279.515,00 (2)	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center; border-bottom: 1px solid black;">91 - Vlastiti izvori</th> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: left; vertical-align: bottom;">(1a) 1.368.683,00</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: bottom;">279.515,00 (2a)</td> </tr> </table>	91 - Vlastiti izvori		(1a) 1.368.683,00	279.515,00 (2a)
11 – Novčana sredstva									
(1) 1.368.683,00	279.515,00 (2)								
91 - Vlastiti izvori									
(1a) 1.368.683,00	279.515,00 (2a)								

Izvor: Izrada autorice

5.1.4. Utvrđivanje rezultata poslovanja

Temeljem podataka korištenih iz Konsolidiranog financijskog izvještaja Općine Molve za 2021. godinu ne uzimajući u obzir donos viška/manjka iz prethodnih godina proizlazi kako je prikazano u Tablici 8 i na temelju kojih je provedeno evidentiranje.

Tablica 13. Utvrđivanje rezultata poslovanja na primjeru Općine Molve

Razred	Opis/Račun	Ostvareno u 2021.
6	Prihodi poslovanja	14.143.112,00
3	Rashodi poslovanja	12.927.492,00
REZULTAT VIŠAK/MANJAK		1.215.620,00
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	460.000,00
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	624.022,00
REZULTAT VIŠAK/MANJAK		-164.022,00
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	1.368.683,00
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	279.515,00
NETO FINANCIRANJE		1.089.168,00

Izvor: Izrada autorice prema Konsolidiranom financijskom izvještaju Općine Molve za 2021. godinu dostupno na molve.hr/ (24.05.2022.)

Shema 16. Evidentiranje rezultata poslovanja Općine Molve za 2021. godinu

<p>6 (61-68) – Prihodi poslovanja</p> <hr/> <p>(1) 14.143.112,00</p>	<p>69111 – Raspored prihoda poslovanja</p> <hr/> <p>(2) 14.143.112,00 14.143.112,00 (1)</p>
<p>7 (71-74) – Prihodi od prodaje nefinancijske imovine</p> <hr/> <p>(1a) 460.000,00</p>	<p>79111 – Raspored prihoda od prodaje nefinancijske imovine</p> <hr/> <p>(2a) 460.000,00 460.000,00 (1a)</p>
<p>8 (81-85) – Financijski primici</p> <hr/> <p>(1b) 1.368.683,00</p>	<p>89111 – Raspored primitaka</p> <hr/> <p>(2b) 1.368.683,00 1.368.683,00 (1b)</p>
<p>3 (31-38) – Rashodi poslovanja</p> <hr/> <p>12.927.492,00 (1c)</p>	<p>39111 – Raspored rashoda poslovanja</p> <hr/> <p>(1c) 12.927.492,00 12.927.492,00 (2)</p>

4 (41-45) – Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	
	624.022,00 (1d)

49111 – Raspored rashoda od nabave nefinancijske imovine	
(1d) 624.022,00	624.022,00 (2a)

5 (51-55) – Financijski izdaci	
	279.515,00 (1e)

59111 – Raspored izdataka	
(1e) 279.515,00	279.515,00 (2b)

92111– Obračun prihoda i rashoda poslovanja	
(2) 12.927.492,00	14.143.112,00 (2)
(3) 1.215.620,00	

92121– Obračun prihoda i rashoda od nefinancijske imovine	
(2a) 624.022,00	460.000,00 (2a)
	164.022,00 (3a)

92131– Obračun primitaka i izdataka	
(2b) 279.515,00	1.368.683,00 (2b)

9221 – Višak prihoda/primitaka	
	1.215.620,00 (3)
	1.089.168,00 (3b)

9222 – Manjak prihoda/primitaka	
(3a) 164.022,00	

Izvor: Izrada autorice

6. Zaključak

Temeljem navedenog moguće je zaključiti da se uspješno poslovanje jedinica lokalne samouprave ogleda u velikom broju faktora koji omogućuju da jedinica funkcionira u skladu sa interesima i potrebama stanovništva, a da se pri tom ne zadužuje te da ostvaruje dovoljnu količinu prihoda za podmirenje javnih potreba. Kako je navedeno samoupravni sustav određen je brojnim propisima i zakonima koji često predstavljaju prepreku u pogledu autonomije lokalnih jedinica koje u pravilu imaju najveću sposobnost upravljati na način koji je najprihvatljiviji i najbliži građanima jer su u konačnici građani ti koji kroz razne namete i davanja predstavljaju izvor prihoda lokalnih jedinica.

Prihodi jedinica lokalne samouprave mogu se ubirati iz raznih izvora no često se ti izvori mogu razlikovati od općine do općine ili od grada do grada što ovisi naravno o razvijenosti lokalne jedinice i resursima koje posjeduju, a što se može vidjeti na primjeru Općine Molve koja zahvaljujući bogatim prirodnim resursima i prostoru na kojem se nalazi najveći udio prihoda ubire upravo iz tih izvora dok s druge strane neke lokalne jedinice nemaju tu mogućnost. Iz navedenog proizlazi potreba za ujednačavanjem gdje će se raspodjela prihoda izvršiti na način da sve JLS imaju dostatna sredstva za obavljanje svojih osnovnih funkcija što se postiže instrumentima fiskalnog izravnjanja.

Neovisno o količini ostvarenih prihoda trošenje sredstava proračuna mora biti u skladu sa potrebama i planovima kojima se nastoji osigurati pravilna alokacija sredstava. Kako bi se sredstva koristila namjenski i iz točno utvrđenih izvora prihoda, jedinice lokalne samouprave dužne su donositi proračun te projekcije za sljedeće dvije godine. Proračunom se definiraju ciljevi i planovi te količine sredstava za ostvarenje istih gdje ukupni prihodi i primici moraju biti jednaki rashodima i izdacima što bi značilo da je proračunom utvrđeno onoliko javne potrošnje koliko je zapravo raspoloživih prihoda.

Kako bi sva ostvarena i utrošena sredstva bila pravilno iskazana na kraju računovodstvenog razdoblja te u skladu s načelima istinitosti, točnosti i pouzdanosti veliku ulogu predstavljaju smjernice proračunskog računovodstva kao temelj praćenja, kontrole i evidentiranja svih proračunskih aktivnosti koje se odnose na trošenje proračunskih sredstava i prikupljanje istih. Računovodstveno praćenje svih nastalih

promjena primjenom određenih proračunskih načela omogućuju detaljniji pregled informacija kojima JLS moraju raspolagati, a radi procjene i praćenja cjelokupnog financijskog stanja.

Općina Molve kao proračunski korisnik obveznica je provođenja svih navedenih aktivnosti koje se odnose na poslovanje proračunskih korisnika i gdje bi to poslovanje trebalo omogućiti povoljno mjesto za životu u skladu sa mogućnostima i potrebama njenih stanovnika. Ukoliko uzmemo za primjer Općinu Molve, a prema prikazanim podacima, Općina Molve jedna je od razvijenijih općina zahvaljujući prostoru na kojem se nalazi i prirodnim bogatstvima koja omogućuju velik izvor prihoda, iako kroz godine sve manje. Pad prihoda u pojedinim razdobljima ne umanjuje činjenicu da je Općina Molve jedna od dobrostojećih općina. Također vidljivo je da se sredstva troše racionalno u skladu sa mogućnostima gdje su ista usmjerena na unapređenje stanovanja što vodi ka rastu i razvoju cjelokupne lokalne zajednice, a gdje rast i razvoj lokalnih jedinica u konačnici dovode do cjelokupnog ekonomskog i gospodarskog razvoja.

Popis literature

KNJIGE:

Bajo, A., Jurlina Alibegović, D. (2008.) *Javne financije lokalnih jedinica vlasti*, Školska knjiga, Zagreb

Bajo, A. et al. (2020.) *Financije županija, gradova i općina*, Sveučilište u Zagrebu-Ekonomski fakultet, Zagreb

Bičanić, N., Jakir Bajo, I., Karačić, M. (2017.) *Proračunsko računovodstvo – Primjena Računskog plana s primjerima knjiženja III. izmijenjeno izdanje*, TEB, Zagreb

Bratić, V. (2008.) *Odlučivanje o lokalnim proračunima – Između sna i jave*, Institut za javne financije, Zagreb

Čulo, I., Morović, V. (2018.) *Upravljanje proračunom u Republici Hrvatskoj*, Baltazar, Zaprešić

Čulo, I. (2011.) *Funkcioniranje lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj*, Geno, Požega

Hrženjak, J. (1993.) *Lokalna i regionalna samouprava u Republici Hrvatskoj*, Informator d.d., Zagreb

Koprić, I., Đulabić, V. (2013.) *Dvadeset godina lokalne samouprave u Hrvatskoj*, Institut za javnu upravu, Zagreb

Koprić, I., et al. (2021.) *Upravna znanost – Javna uprava u europskom kontekstu*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb

Koprić, I. (2013.) *Reforma lokalne i regionalne samouprave u Hrvatskoj*, Institut za javnu upravu, Zagreb

Lauc, Z., Berg, D., Plačko, I. (2006.) *Lokalna samouprava hrvatska i nizozemska iskustva – Lokaal Bestuur Ervaringen in Kroatie en Nederland*, HILS, Osijek

Vašiček, D., et al. (2007.) *Proračunsko računovodstvo*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

PRAVNI IZVORI:

Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN 32/11)

Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (NN 94/07, 26/10, 120/13).

Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 124/2014)

Uredba o naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (NN 31/14)

Uredba o novčanoj naknadi za koncesiju za eksploataciju mineralnih sirovina (NN 158/09 i NN 40/11)

Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17, 138/20)

Zakon o financiranju lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17, 138/20)

Zakonu o komunalnom gospodarstvu (NN 68/18, 110/18, 32/20)

Zakon o lokalnim izborima (NN 144/12, 121/16, 98/19, 42/20, 144/20, 37/21)

Zakonom o lokalnim porezima (NN 115/16, 101/17)

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06)

Zakon o proračunu (NN 144/21)

Zakona o potvrđivanju Europske povelje o lokalnoj samoupravi (NN 4/08)

MREŽNE STRANICE:

Državni zavoda za statistiku - dostupno na www.dzs.hr (18.05.2022.)

Financijska agencija - dostupno na www.fina.hr/ (21.05.2022.)

Hrčak – Portal znanstvenih i stručnih časopisa - dostupno na hrcak.srce.hr/ (30.04.2022.)

Hrvatski institut za lokalnu samoupravu - dostupno na www.hils.hr/ (03.05.2022.)

Instituta za javne financije - dostupno na www.ijf.hr/ (12.05.2022.)

Koprivničko-križevačka županija – dostupno na www.kckzz.hr/hr/ (26.05.2022.)

Ministarstvo financija – dostupno na mfin.gov.hr/proracun-86/86 (15.05.2022.)

Ministarstva pravosuđa i uprave dostupno na mpu.gov.hr/ (03.05.2022.)

Općina Molve – dostupno na www.molve.hr/ (27.05.2022.)

Proračun – dostupno na www.proracun.hr/Home/VodicProracun (29.04.2022.)

PRIRUČNICI

Budimir, V. (2017.) Proračunsko računovodstvo, Veleučilište u Požegi, Požega

Đulabić, V., et al. (2018.) Europeizacija Hrvatske lokalne samouprave, Institut za javnu upravu, Zagreb

Đulabić, V., et al. (2013.) Lokalna samouprava i lokalni izbori, Institut za javnu upravu, Zagreb

Europske povelje o lokalnoj samoupraviu Republici Hrvatskoj”, Osijek

Malatestinić, I. (2011.) Lokalni proračuni i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, Zagreb

Lauc Z., (1998.) *Oblikovanje hrvatske lokalne samouprave u svjetlu ratifikacije Europske povelje o lokalnoj samoupravi*, Zbornik radova Savjetovanja “Primjena

Ott, K., et al. (2003.) Proračunski vodič za građane, Institut za javne financije, Zagreb

Ott, K., et al. (2009.) Proračunski vodič za građane – drugo promijenjeno izdanje, Institut za javne financije, Zagreb

ČASOPIS:

Koprić, I. (2010.) Prijedlozi za reformu lokalne i regionalne samouprave u Hrvatskoj, *Hrvatska i komparativna javna uprava : časopis za teoriju i praksu javne uprave [Online]*, Vol. 10 No. 4, str. 941-958, dostupno na hrcak.srce.hr/135285

Popis slika

Slika 1. Javni sektor u Republici Hrvatskoj

Slika 2. Djelokruga jedinica lokalne samouprave

Slika 3. Podjela prihoda jedinica lokalne samouprave

Slika 4. Podjela porezni prihoda jedinica lokalne samouprave

Slika 5. Faze donošenja proračuna

Slika 6. Sudionici u proračunskom procesu

Slika 7. Struktura proračuna jedinica lokalne samouprave

Slika 8. Proračunske klasifikacije

Slika 9. Struktura proračuna prema organizacijskoj klasifikaciji

Slika 10. Raspodjela prihoda i rashoda prema ekonomskoj klasifikaciji

Slika 11. Iskazivanje rashoda prema funkcijskoj klasifikaciji

Slika 12. Programska klasifikacija unutar Plana razvojnih programa

Slika 13. Struktura općeg dijela proračuna

Slika 14. Klasifikacija prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine

Slika 15. Klasifikacija rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine

Slika 16. Razredi/skupine računskog plana proračuna

Popis grafikona:

Grafikon 1. Raspodjela prihoda od poreza na dohodak i udio decentraliziranih funkcija

Grafikon 2. Kretanje broja stanovnika Općine Molve za razdoblje od 1991-2021.

Grafikon 3. Kretanje prihoda od nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2004–2021. godine

Grafikon 4. Struktura ukupnih rashoda Općine Molve za razdoblje od 2004-2021.

Popis shema knjiženja:

Shema 1. Evidentiranje prihoda poslovanja

Shema 2. Evidentiranje prihoda od prodaje nefinancijske imovine

Shema 3. Evidentiranje rashoda poslovanja

Shema 4. Evidentiranje rashoda za nabavu nefinancijske imovine

Shema 5. Evidentiranje primljenih kredita i zajmova

Shema 6. Evidentiranje kamata na primljene kredite i zajmove

Shema 7. Evidentiranje danih zajmova

Shema 8. Evidentiranje potraživanja za kamate za dane zajmova

Shema 9. Evidentiranje rezultata poslovanja

Shema 10. Raspored prihoda i rashoda te primitaka i izdataka

Shema 11. Obračun i sučeljavanje prihoda i rashoda i primitaka i izdataka

Shema 12. Utvrđivanje rezultata poslovanja

Shema 13. Evidentiranje prihoda poslovanja i prihoda od prodaje nefinancijske imovine na primjeru Općine Molve

Shema 14. Evidentiranje rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine na primjeru Općine Molve

Shema 15. Evidentiranje računa financiranja (primitaka i izdataka)

Shema 16. Evidentiranje rezultata poslovanja Općine Molve za 2021. godinu

Popis tablica:

Tablica 1. Autonomija u raspodjeli ovlasti prilikom određivanja lokalnih poreznih stopa i osnovica

Tablica 2. Raspodjela poreza na dohodak

Tablica 3. Raspodjela neporeznih prihoda prema funkcijama

Tablica 4. Struktura računa financiranja jedinica lokalne samouprave

Tablica 5. Posebni dio obračuna prema organizacijskoj i ekonomskoj klasifikaciji te izvorima prihoda

Tablica 6. Kretanje prihoda i rashoda Općine Molve u razdoblju 2004.-2021. godine uz postotak smanjenja/povećanja u odnosu na prethodne godine

Tablica 7. Udio prihoda od nefinancijske imovine u ukupnim приходima Općine Molve za razdoblje od 2004.-2021.

Tablica 8. Udio prihoda od poreza u ukupnim приходima Općine Molve za razdoblje od 2004.-2021.

Tablica 9. Udio rashoda za usluge i rashoda za nabavu proizvedene dugotrajne imovine u ukupnim rashodima Općine Molve za razdoblje od 2004-2021

Tablica 10. Prihodi poslovanja i prodaje nefinancijske imovine Općine Molve za 2021. godinu

Tablica 11. Rashodi poslovanja i nabave nefinancijske imovine Općine Molve za 2021. godinu

Tablica 12. Račun financiranja Općine Molve za 2021. godinu

Tablica 13. Utvrđivanje rezultata poslovanja na primjeru Općine Molve

Popis priloga:

Prilog 1. Prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2004-2012.

Prilog 2. Prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2013-2021.

Prilog 3. Rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2004-2012

Prilog 4. Rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2013-2021.

Prilog 5. Primici i izdaci od financije imovine Općine Molve za razdoblje od 2004-2012.

Prilog 6. Primici i izdaci od financije imovine Općine Molve za razdoblje od 2013-2021

Prilog 1. Prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2004-2012.

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	UKUPNO PRIHODI	15.417.339,15	17.412.314,46	18.048.362,98	17.084.201,88	14.489.730,28	18.986.887,86	18.727.670,62	17.184.948,94	21.274.624,79
6	PRIHODI POSLOVANJA	15.417.339,15	17.412.314,46	18.048.362,98	16.965.901,88	14.474.730,28	18.917.901,02	18.727.670,62	17.184.948,94	21.261.624,79
61	Prihodi od poreza	725.302,71	546.389,12	622.386,69	918.224,09	1.249.468,38	1.234.153,58	1.054.085,02	865.943,39	957.494,21
611	Porez i prizrez na dohodak	553.832,15	432.111,68	464.667,94	823.193,73	1.138.236,21	1.144.329,47	966.938,96	760.093,08	851.025,45
612	Porez na dobit	7.138,46	15.110,26	41.103,62	0,00	91.223,31	0,00	0,00	0,00	0,00
613	Porez na imovinu	134.359,00	57.668,18	88.513,20	70.431,96	91.223,31	73.314,12	72.886,42	92.765,62	91.354,75
614	Porez na robu i usluge	29.973,10	41.499,00	28.101,93	24.598,40	20.008,86	16.509,99	14.259,64	13.084,69	15.114,01
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	104.260,00	1.030.000,00	1.000.000,00	23.750,00	379.784,80	1.283.813,11	1.191.961,87	728.668,59	521.613,19
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	34.260,00	1.030.000,00	0,00	23.750,00	379.784,80	40.814,58	478.012,93	248.297,96	5.185,87
634	Pomoći od izvanproračunskih korisnika	70.000,00	0,00	1.000.000,00	0,00	0,00	1.242.998,53	713.948,94	333.529,61	336.961,70
635	Pomoći izravanjanja za decentralizirane funkcije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	146.841,02	129.465,62
636	Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
638	Pomoći iz državnog proračuna temeljem prijena EU sredstava	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
64	Prihodi od imovine	14.288.690,70	15.571.579,69	15.829.193,03	15.707.068,23	12.471.886,49	16.039.033,79	16.065.527,61	15.190.904,37	18.886.814,49
641	Prihodi od financijske imovine	210.143,27	96.602,67	111.550,27	118.505,79	121.873,33	29.319,39	271.948,66	14.253,65	4.018,52
642	Prihodi od nefinancijske imovine	14.078.547,43	15.474.977,02	15.717.642,76	15.588.562,44	12.350.013,16	16.009.714,40	15.793.578,95	15.167.055,96	18.871.646,52
6421	Naknade za koncesije	2.000,00	3.675,72	3.675,72	4.510,52	5.170,12	5.715,52	3.916,68	25.705,00	25.705,00
6422	Prihodi od zakupa	86.572,24	98.027,12	72.210,64	39.425,88	50.941,79	72.623,24	55.460,05	18.119,93	11.484,23
6423	Naknada za korištenje nefinancijske imovine	13.989.975,19	15.376.949,90	15.641.756,40	15.544.626,04	12.293.901,25	15.931.375,64	15.734.202,22	15.123.231,03	18.819.364,76
6429	Ostali prihodi od nefinancijske imovine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.092,53
643	Prihodi od kamata na dane zajmove	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9.594,76	11.149,45
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	299.085,74	264.345,65	596.783,26	316.859,56	352.590,61	360.900,54	415.596,12	399.432,59	637.426,78
651	Upravne i administrativne pristojbe	0,00	0,00	214,68	0,00	2.944,06	2.177,34	797,36	705,36	33.560,87
652	Prihodi po posebnim propisima	299.085,74	264.345,65	596.568,58	316.859,56	349.646,55	358.723,20	414.798,76	77.553,49	38.046,37
653	Komunalni doprinosi i naknade	239.702,64	218.654,94	254.121,61	265.388,79	0,00	0,00	0,00	321.173,74	565.819,54
66	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	0,00	0,00	0,00	0,00	21.000,00	0,00	500,00	0,00	0,00
661	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	0,00	0,00
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	258.276,12
683	Ostali prihodi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	258.276,12
7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	0,00	0,00	0,00	118.300,00	15.000,00	68.986,84	0,00	0,00	13.000,00
71	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	0,00	0,00	0,00	118.150,00	15.000,00	7.600,00	0,00	0,00	13.000,00
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	0,00	0,00	0,00	150,00	0,00	61.386,84	0,00	0,00	0,00

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (26.05.2022.)

Prilog 2. Prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2013-2021.

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
UKUPNO PRIHODI		18.392.549,17	11.524.434,15	9.332.323,20	8.136.692,82	8.133.396,03	10.663.157,34	11.933.604,56	12.002.550,86	14.603.112,00
6	PRIHODI POSLOVANJA	18.392.549,17	11.520.434,15	9.332.323,20	8.081.692,82	8.133.396,03	10.663.157,34	11.933.604,56	12.002.550,86	14.143.112,00
61	Prihodi od poreza	1.019.078,91	1.011.353,07	983.031,39	955.271,12	925.423,45	3.586.639,98	3.914.840,24	3.900.108,50	1.458.396,00
611	Porez i prirez na dohodak	825.540,57	899.441,85	832.415,35	784.446,34	733.143,68	3.349.709,89	3.663.793,20	3.723.461,00	1.279.697,00
612	Porez na dobit	180.668,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
613	Porez na imovinu	0,00	6.839,54	112.669,94	129.494,17	166.386,45	212.903,87	229.454,73	155.674,18	168.100,00
614	Porez na robu i usluge	12.869,84	15.071,68	37.946,10	41.330,61	25.893,32	24.026,22	21.592,31	20.973,32	10.599,00
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	300.651,54	213.240,09	436.298,36	738.859,59	683.893,09	242.951,35	1.644.847,92	2.915.351,69	3.588.472,00
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	153.068,75	53.274,83	254.944,90	169.015,41	489.539,02	28.925,00	249.835,77	761.066,96	3.200.590,00
634	Pomoći od izvanproračunskih korisnika	0,00	11.590,00	40.215,00	430.138,17	0,00	0,00	34.152,27	27.526,12	29.649,00
635	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	147.582,79	148.375,26	141.138,46	128.456,01	127.724,07	129.192,55	129.301,45	131.117,57	131.650,00
636	Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan	0,00	0,00	0,00	11.250,00	0,00	21.675,50	16.220,00	14.940,00	7.820,00
638	Pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	0,00	0,00	0,00	0,00	48.750,00	63.158,30	1.215.338,43	1.980.701,04	218.763,00
64	Prihodi od imovine	15.884.695,76	9.706.060,09	7.301.396,05	5.589.166,40	5.320.687,07	5.230.639,03	4.689.160,53	4.018.336,53	7.809.583,00
641	Prihodi od financijske imovine	8.753,70	608,31	42.469,90	1,82	2.945,17	7.867,93	1.750,40	0,01	0,00
642	Prihodi od nefinancijske imovine	15.863.304,42	9.702.592,76	7.257.143,58	5.588.189,67	5.315.799,74	5.222.141,50	4.685.166,56	4.018.336,52	7.809.583,00
6421	Naknade za koncesije	45.205,00	32.231,00	30.636,50	25.579,74	89.728,60	49.242,00	74.268,00	95.150,00	58.761,00
6422	Prihodi od zakupa	8.597,97	9.917,74	8.108,10	14.269,60	15.717,00	19.785,10	27.312,60	24.413,50	13.018,00
6423	Naknada za korištenje nefinancijske imovine	15.802.130,50	9.641.039,73	7.160.604,70	5.448.460,27	5.136.314,82	5.147.975,83	4.581.994,27	3.886.530,20	7.736.744,00
6429	Ostali prihodi od nefinancijske imovine	7.370,95	19.404,29	57.794,28	99.880,06	74.039,32	5.138,57	1.591,69	12.242,82	1.060,00
643	Prihodi od kamata na dane zajmove	12.637,64	2.859,02	1.782,57	974,91	1.942,16	629,60	2.243,57	0,00	0,00
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	647.336,70	550.567,49	609.188,75	797.443,17	697.453,48	1.582.419,48	1.625.781,13	1.144.810,24	1.215.576,00
651	Upravne i administrativne pristojbe	9.030,74	8.603,91	10.453,77	3.768,17	3.102,95	1.167,16	4.009,39	690,04	154,00
652	Prihodi po posebnim propisima	56.033,03	39.228,83	37.710,99	227.715,82	161.717,79	184.829,10	576.192,86	149.800,91	193.445,00
653	Komunalni doprinosi i naknade	582.272,93	502.734,75	561.023,99	565.959,18	532.632,74	1.396.423,22	1.045.578,88	994.319,29	1.021.977,00
66	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00	19.671,55	22.245,91	45.338,00
661	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00	19.611,55	22.189,91	21.952,00
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60,00	56,00	23.386,00
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	540.786,26	39.213,41	2.408,65	952,54	505.938,94	15.507,50	39.303,19	1.697,99	25.747,00
683	Ostali prihodi	540.786,26	39.213,41	0,00	952,54	0,00	15.507,50	39.303,19	1.697,99	25.747,00
7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	0,00	4.000,00	0,00	55.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	460.000,00
71	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	460.000,00
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	0,00	4.000,00	0,00	55.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (26.05.2022.)

Prilog 3. Rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2004-2012.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	13.890.793,93	19.664.759,97	19.095.567,62	21.165.744,69	13.864.898,25	16.311.463,03	17.514.175,76	17.462.694,69	22.022.270,04
3 RASHODI POSLOVANJA	8.899.435,16	10.413.638,21	9.635.013,17	10.828.147,31	9.604.764,31	11.196.751,50	14.654.979,76	12.621.629,19	12.605.814,55
31 Rashodi za zaposlene	1.811.013,15	1.771.696,23	1.774.955,87	1.865.151,00	1.946.118,49	2.247.778,93	2.395.090,91	2.638.612,32	2.801.389,75
311 Plaće (Bruto)	1.509.669,84	1.479.519,09	1.479.622,60	1.492.168,83	1.543.580,67	1.801.592,41	1.939.467,10	2.087.824,19	2.281.102,43
312 Ostali rashodi za zaposlene	41.680,00	37.700,00	41.200,00	103.421,46	1.543.580,67	129.571,27	122.035,47	197.124,99	168.742,48
313 Doprinosi na plaće	259.663,31	254.477,14	254.133,27	269.560,71	276.523,55	316.615,25	333.588,34	353.663,14	351.544,84
32 Materijalni rashodi	3.790.918,31	4.192.663,45	4.358.732,78	4.300.857,77	4.130.283,00	4.404.983,38	6.376.237,67	4.835.350,95	5.509.380,33
321 Naknade troškova zaposlenima	94.818,70	107.430,45	102.877,86	107.925,44	151.699,05	150.889,49	192.370,37	163.774,85	163.204,14
322 Rashodi za materijal i energiju	672.814,07	694.783,41	841.062,87	771.705,68	996.878,41	1.057.958,32	994.503,57	1.210.697,14	1.153.930,21
323 Rashodi za usluge	1.537.332,92	1.227.074,03	1.799.832,76	1.937.785,55	1.386.789,34	1.597.351,86	4.086.731,31	2.315.810,81	3.168.389,62
324 Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
329 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	1.485.952,61	2.163.375,56	1.614.959,29	1.483.441,10	1.594.916,20	1.598.783,71	1.102.632,42	1.145.068,15	1.023.856,36
34 Financijski rashodi	16.240,59	30.728,38	180.236,37	353.901,48	337.082,26	123.800,37	56.023,69	63.820,06	77.861,69
342 Kamate za primljene kredite i zajmove	0,00	0,00	146.966,10	325.610,63	225.272,54	67.013,70	0,00	0,00	0,00
343 Ostali financijski rashodi	0,00	30.728,38	33.270,27	28.290,85	111.809,72	56.786,67	56.023,69	63.820,06	77.861,69
35 Subvencije	726.850,72	619.208,78	610.454,54	640.472,90	630.991,78	637.013,72	736.908,17	569.427,77	521.685,02
352 Subvencije trgovačkim društvima, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	726.850,72	619.208,78	610.454,54	640.472,90	630.991,78	637.013,72	736.908,17	569.427,77	521.685,02
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	0,00	0,00	212.102,10	288.281,10	418.881,69	469.421,77	670.028,91	564.851,94	488.816,83
363 Pomoći unutar općeg proračuna	0,00	0,00	212.102,10	288.281,10	418.881,69	469.421,77	670.028,91	564.851,94	488.816,83
366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
37 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	462.047,15	1.539.103,37	584.187,64	1.199.192,79	530.409,91	1.926.461,47	2.514.782,54	1.992.373,54	1.501.947,99
372 Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	462.047,15	1.539.103,37	584.187,64	1.199.192,79	530.409,91	1.926.461,47	2.514.782,54	1.992.373,54	1.501.947,99
38 Ostali rashodi	2.092.365,24	2.260.238,00	1.914.343,87	2.180.290,27	1.610.997,18	1.387.291,86	1.905.907,87	1.957.192,61	1.704.732,94
381 Tekuće donacije	1.481.065,47	1.760.652,30	1.586.343,86	1.651.731,03	1.566.537,18	1.274.522,94	1.673.880,29	1.521.528,31	1.466.361,75
382 Kapitalne donacije	580.229,97	369.585,70	273.000,01	384.879,41	0,00	90.000,00	104.015,45	246.757,50	237.571,19
383 Kazne, penali i naknade štete	9.000,00	80.000,00	273.000,01	11.800,00	5.700,00	20.000,00	25.028,13	38.906,80	300,00
385 Izvanredni rashodi	0,00	50.000,00	50.000,00	0,00	0,00	2.768,92	32.984,00	0,00	0,00
386 Kapitalne pomoći	22.069,80	0,00	0,00	131.879,83	15.000,00	0,00	70.000,00	150.000,00	500,00
4 RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	4.991.358,77	9.251.121,76	9.460.554,45	10.337.597,38	4.260.133,94	5.114.711,53	2.859.196,00	4.841.065,50	9.416.455,49
41 Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	142.097,00	240.114,64	9.460.554,45	97.150,00	1.456,00	125.750,31	27.500,00	193.414,00	32.560,00
411 Materijalna imovina - prirodna bogatstva	142.097,00	240.114,64	18.000,00	97.150,00	0,00	125.750,31	27.500,00	193.414,00	32.560,00
412 Nematerijalna imovina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
42 Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	4.553.659,13	8.984.178,01	9.404.652,25	10.181.222,57	4.151.724,50	4.897.018,55	2.584.944,82	3.842.990,22	9.197.822,99
421 Građevinski objekti	4.361.536,43	8.870.682,68	9.306.741,31	9.835.179,84	3.550.370,57	4.660.346,53	2.221.763,82	3.503.946,52	8.382.742,99
422 Postrojenja i oprema	139.034,66	49.917,71	94.860,94	191.944,53	559.263,93	152.637,81	108.653,34	192.067,55	487.827,45
423 Prijevozna sredstva	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75.665,29	182.291,20	0,00	0,00
424 Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti	19.988,04	0,00	3.050,00	0,00	0,00	0,00	0,00	87.005,95	3.636,36
426 Nematerijalna proizvedena imovina	33.100,00	63.577,62	0,00	154.098,20	42.090,00	8.368,92	72.236,46	59.970,20	163.653,69
428 Predumjovi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	159.962,50
45 Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	295.602,64	26.829,11	37.902,20	59.224,81	106.953,44	91.942,67	246.751,18	804.661,28	186.072,50
451 Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	295.602,64	26.829,11	37.902,20	59.224,81	106.953,44	91.942,67	246.751,18	804.661,28	186.072,50
452 Dodatna ulaganja na postrojenjima i opremi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
454 Dodatna ulaganja za ostalu nefinancijsku imovinu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (26.05.2022.)

Prilog 4. Rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine Općine Molve za razdoblje od 2013-2021.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
3 RASHODI POSLOVANJA	19.379.662,56	12.603.480,59	11.257.860,05	8.377.485,13	7.868.189,30	10.002.051,19	14.145.943,86	15.900.963,88	13.551.514,00
31 Rashodi za zaposlene	15.528.500,63	11.805.973,52	10.550.278,43	7.881.921,94	7.164.993,24	8.985.098,94	9.971.865,38	9.711.969,06	12.927.492,00
311 Plaće (Bruto)	2.707.225,98	1.895.084,01	1.686.084,96	1.773.706,02	1.509.822,49	1.491.401,51	1.689.872,35	1.793.337,97	1.843.604,00
312 Ostali rashodi za zaposlene	129.793,18	95.591,08	138.068,65	25.671,24	71.158,98	118.302,41	142.816,81	150.749,52	272.703,00
313 Doprinosi na plaće	410.511,87	315.213,14	295.270,81	305.077,25	255.308,61	251.223,11	277.050,38	291.374,71	300.420,00
32 Materijalni rashodi	5.021.644,77	4.383.922,34	3.802.689,72	3.277.302,94	2.881.179,43	3.933.535,01	4.289.212,22	4.272.832,98	5.117.230,00
321 Naknade troškova zaposlenima	183.792,00	176.620,70	176.881,66	153.056,90	124.060,70	116.886,69	181.193,32	184.788,57	182.515,00
322 Rashodi za materijal i energiju	1.160.124,72	985.308,28	814.424,49	774.331,14	646.123,03	673.830,40	874.112,18	924.237,23	885.766,00
323 Rashodi za usluge	2.611.902,78	2.355.711,66	1.971.303,57	1.750.671,10	1.374.399,22	2.466.843,02	2.475.494,68	2.494.322,44	3.197.287,00
324 Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	0,00	0,00	9.716,28	39.246,75	24.298,47	0,00	3.206,72	7.092,63	0,00
329 Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	1.065.825,27	866.281,70	830.363,72	559.997,05	712.298,01	675.974,90	3.206,72	7.092,63	851.662,00
34 Financijski rashodi	76.953,01	59.569,90	85.324,20	63.645,06	63.998,78	65.390,43	755.205,32	662.392,11	137.520,00
342 Kamate za primljene kredite i zajmove	12.949,70	28.864,18	55.393,84	49.339,07	46.697,51	40.186,84	106.241,61	87.810,87	108.673,00
343 Ostali financijski rashodi	64.003,31	30.705,72	29.930,36	14.305,99	17.301,27	25.203,59	26.159,77	40.237,53	28.847,00
35 Subvencije	1.132.663,46	1.751.848,88	1.508.604,15	305.970,12	395.656,30	175.166,98	80.081,84	47.573,34	582.324,00
352 Subvencije trgovačkim društvima, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	1.132.663,46	1.751.848,88	1.508.604,15	305.970,12	395.656,30	175.166,98	393.475,70	206.617,27	582.324,00
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	573.475,68	532.012,49	301.351,73	344.243,71	240.992,83	243.179,09	393.475,70	206.617,27	227.084,00
363 Pomoći unutar općeg proračuna	573.475,68	532.012,49	301.351,73	325.943,71	240.992,83	241.379,09	408.407,64	178.570,56	221.612,00
366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	0,00	0,00	0,00	18.300,00	0,00	1.800,00	408.407,64	178.570,56	5.472,00
37 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	2.632.460,67	1.571.389,74	1.668.508,96	906.677,60	983.741,82	1.087.917,13	1.130.968,67	833.582,17	1.561.383,00
372 Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	2.632.460,67	1.571.389,74	1.668.508,96	906.677,60	983.741,82	1.087.917,13	1.130.968,67	833.582,17	1.561.383,00
38 Ostali rashodi	2.843.772,01	1.201.341,94	1.064.375,25	879.628,00	763.134,00	1.618.983,27	1.533.820,00	3.794.186,02	2.885.224,00
381 Tekuće donacije	1.437.502,55	1.091.899,96	1.033.175,25	677.075,00	528.350,00	684.820,00	648.820,00	1.897.093,01	759.130,00
382 Kapitalne donacije	112.864,06	28.212,50	31.200,00	105.000,00	10.000,00	33.096,24	380.000,00	663.300,00	1.555.000,00
383 Kazne, penali i naknade štete	853.468,33	731,27	0,00	97.553,00	9.784,00	384.279,00	0,00	522.000,00	121.094,00
385 Izvanredni rashodi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51.793,01	0,00
386 Kapitalne pomoći	439.937,07	80.498,21	0,00	0,00	215.000,00	516.808,03	505.000,00	660.000,00	450.000,00
4 RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	3.851.161,93	797.507,07	707.581,62	495.563,19	703.196,06	1.016.952,25	4.174.078,48	6.188.994,82	624.022,00
41 Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	7.500,00	0,00	161.424,97	0,00	0,00	0,00	10.000,00	0,00	95.223,00
411 Materijalna imovina - prirodna bogatstva	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10.000,00	0,00	95.223,00
412 Nematerijalna imovina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
42 Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	3.398.396,74	609.225,28	444.554,21	437.414,73	519.407,49	568.170,04	3.386.958,00	3.471.074,51	346.007,00
421 Građevinski objekti	2.239.478,89	4.860,00	39.205,71	3.000,00	118.611,90	16.235,63	2.392.553,10	2.585.382,91	0,00
422 Postrojenja i oprema	335.123,83	413.690,28	140.016,43	85.191,92	308.426,99	461.634,41	863.948,78	836.832,75	140.165,00
423 Prijevozna sredstva	25.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
424 Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti	16.590,91	0,00	0,00	14.772,81	23.618,60	90.300,00	39.893,26	15.000,00	53.542,00
426 Nematerijalna proizvedena imovina	56.359,38	190.675,00	265.332,07	334.450,00	68.750,00	0,00	90.562,86	33.858,85	152.300,00
428 Predujmovi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	725.843,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
45 Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	445.265,19	188.281,79	101.602,44	58.148,46	183.788,57	448.782,21	777.120,48	2.717.920,31	182.792,00
451 Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	434.952,69	188.281,79	101.602,44	0,00	166.694,29	448.782,21	777.120,48	2.717.920,31	182.792,00
452 Dodatna ulaganja na postrojenjima i opremi	10.312,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
454 Dodatna ulaganja za ostalu nefinancijsku imovinu	0,00	0,00	0,00	0,00	17.094,28	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (26.05.2022.)

Prilog 5. Primici i izdaci od financije imovine Općine Molve za razdoblje od 2004-2012..

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
8	PRIMICI OD FINACIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	1.461.359,10	2.617.826,48	9.815.027,33	1.251.974,58	3.346.864,48	762.031,49	317.968,35	1.004.974,87	287.391,29
81	Primljeni povrati glavnica danih zajmova i depozita	1.461.359,10	2.617.826,48	815.027,33	1.251.974,58	670.930,67	762.031,49	187.968,35	1.004.974,87	287.391,29
84	Primici od zaduživanja	0,00	0,00	9.000.000,00	0,00	2.675.933,81	0,00	130.000,00	0,00	0,00
5	IZDACI ZA FINACIJSJKU IMOVU I OTPLATE ZAJMOVA	2.677.361,66	808.881,00	1.753.100,00	3.710.800,00	3.679.429,40	5.186.441,94	261.000,00	67.500,00	50.000,00
51	Izdaci za dane zajmove i depozite	2.677.361,66	808.881,00	753.100,00	710.800,00	679.429,40	510.508,13	111.000,00	67.500,00	50.000,00
53	Izdaci za dionice i udjele u glavnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20.000,00	0,00	0,00
54	Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova	0,00	0,00	1.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	4.675.933,81	130.000,00	0,00	0,00

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (26.05.2022.)

Prilog 6. Primici i izdaci od financije imovine Općine Molve za razdoblje od 2013-2021.

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
8	PRIMICI OD FINACIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	1.600.008,61	983.187,59	1.759.098,40	1.223.628,67	52.559,28	19.715,35	274.526,93	3.845.016,71	1.368.683,00
81	Primljeni povrati glavnica danih zajmova i depozita	1.151.052,78	90.201,12	640.229,15	52.448,22	52.559,28	19.715,35	13.056,43	10.754,00	12.649,00
84	Primici od zaduživanja	448.955,83	892.986,47	1.118.869,25	1.171.180,45	0,00	0,00	261.470,50	3.834.262,71	1.356.034,00
5	IZDACI ZA FINACIJSJKU IMOVU I OTPLATE ZAJMOVA	498.955,83	0,00	892.986,47	1.135.325,12	1.171.180,46	0,00	0,00	261.470,50	279.515,00
51	Izdaci za dane zajmove i depozite	50.000,00	0,00	0,00	16.455,87	0,00	0,00	0,00	261.470,50	0,00
53	Izdaci za dionice i udjele u glavnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20.000,00
54	Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova	448.955,83	0,00	892.986,47	1.118.869,25	1.171.180,48	0,00	0,00	0,00	259.515,00

Izvor: Izrada autorice prema podacima iz Arhiva Službenog glasnika Koprivničko-Križevačke županije dostupno na arhiva.kckzz.hr/uprava/sluzbeni-glasnik/ (26.05.2022.)

Sažetak

Jedinice lokalne samouprave predstavljaju sustavu gdje dobro upravljanje i pravilna alokacija resursa omogućuju razvoj lokalne jedinice kroz svakodnevne aktivnosti, a u svrhu zadovoljenja potreba i interesa građana te u konačnici društveni, gospodarski i ekonomski razvoj. Poslovanje je uz Europsku povelju o lokalnoj samoupravi određeno brojnim zakonima i propisima kojima se uz ostalo određuje pitanje autonomije pojedinih jedinica lokalne samouprave te njihova sposobnost za obavljanje propisanih djelokruga javnih poslova uz poštivanje različitih načela. Fiskalna autonomija i decentralizacija kao preduvjet uspješnog funkcioniranja jedinica lokalne samouprave omogućuju da se sredstva kojima jedinice lokalne samouprave raspolažu raspoređuju u skladu sa potrebama i uz pravilnu raspodjelu ovlasti na nižim razinama vlasti. Kako bi se osigurala pravilna raspodjela proračunskih sredstava i uz to postavili jasno utvrđeni planovi za korištenje i raspodjelu istih, jedinice lokalne samouprave dužne su svake godine donositi proračun koji se donosi kroz nekoliko faza poštujući pritom proračunska načela i klasifikacije. Kako bi prikupljanje, alokacija i upravljanje proračunskim sredstvima omogućilo stvarni prikaz namjene za koju su sredstva utrošena nužno je pravilno evidentiranje nastanka događaja kroz temeljna polazišta i načela primjene proračunskog računovodstva.

Ključne riječi: *jedinice lokalne samouprave, samoupravni sustav, proračunski korisnici, proračun, proračunsko računovodstvo, fiskalna autonomija, fiskalna decentralizacija, Općina Molve*

Summary

Local self-government units represent a system where good management and proper allocation of resources enable the development of local units through daily activities in order to meet the needs and interests of citizens and ultimately social and economic growth and development. In addition to the European Charter of Local Self-Government, operations are determined by numerous laws and regulations which, among other things, determine the issue of autonomy of individual local self-government units and their ability to perform the prescribed scope of public affairs in compliance with various principles. Fiscal autonomy and decentralization as a precondition for the successful functioning of local self-government units enable the resources available to local self-government units to be allocated in accordance with needs and with the proper distribution of powers at lower levels of government. In order to ensure the proper distribution of budget funds and to set clearly defined plans for their use and distribution, local self-governments are required to set up a budget each year, which is established in several stages, respecting budgetary principles and classifications. In order to collect, allocate and manage budget funds to provide a real overview of the purpose for which the funds were spent, it is necessary to properly record the occurrence of events through the basic starting points and principles of budgetary accounting.

Keywords: *local self-government units, self-government system, budget users, budget, budgetary accounting, fiscal autonomy, fiscal decentralization, Molve Municipality*